

Introducere

World Resources Institute (*n.t. Institutul Mondial al Resurselor*) a raportat că pe parcursul ultimei decade turismul pe bază de experiențe naturale a crescut de la 20% la 30%. În plus, aproximativ 40% din volumul turismului de la nivel internațional este orientat către țările în curs de dezvoltare și cu o economie în curs de tranziție, în care sunt situate marea majoritate a ariilor naturale protejate (parcuri naționale și naturale, rezervații ale biosferei, rezervații naturale, situri Natura 2000). Aceste noi destinații sunt considerate a fi „atracții de biodiversitate” și, deși acoperă doar 2% din întreaga suprafață a Terrei, cuprind mai bine de jumătate din întreaga biodiversitate a planetei.

Pe măsură ce ecosisteme sau complexe de ecosisteme sunt fragmentate și sufocate de trafic și de poluanții asociați acestuia, principalul lor punct de atracție este amenințat de distrugere. Prin urmare, provocarea cu care se confruntă industria turismului, și implicit și cea din România, este aceea de a menține echilibrul dintre a răspunde cererii în continuă creștere pentru vizitarea zonelor naturale protejate și a conserva integritatea acestora. Impactul negativ preconizat a se manifesta asupra zonelor naturale protejate poate fi substanțial diminuat printr-o informare și o conștientizare corespunzătoare a vizitatorilor. Turiștii trebuie să devină din ce în ce mai preocupați de impactul negativ pe care îl pot avea asupra acestor medii naturale și culturale aflate într-o stare nealterată de intervenții antropice și de modalitățile de păstrare a valorii lor. În țările în care astfel de campanii au avut loc (SUA, Canada, țările din Europa de Vest) s-a constatat faptul că turiștii au demonstrat o mai mare responsabilitate față de mediu.

Faptul că din ce în ce mai multe companii implicate în turism devin o forță în procesul de dezvoltare durabilă este de asemenea o veste bună. Firmele care promovează un turism responsabil față de mediu recunosc din ce în ce mai des faptul că au un impact considerabil nu doar asupra mediului natural, ci și asupra dezvoltării sociale și economice a comunităților. Multe companii care își desfășoară activitatea în industria turismului joacă un rol pro-activ în conservarea tradițiilor culturale. Astfel, numeroase hoteluri și stațiuni, mici sau mari, au impus practici care să economisească sursele de energie/apă sau să diminueze poluarea, fiind astfel lideri în cadrul comunităților lor. În timp ce aceste

companii contribuie la conservarea calitativă a noilor destinații și pentru viitorii lor clienți, ele își consolidează de asemenea și loialitatea față de marcă și față de propria lor imagine publică.

Prin intermediul programelor de prezentare și a altor forme de programe educative, vizitatorii învață cum contribuțiile lor financiare pot ajuta la conservarea ecosistemelor vulnerabile ale ariilor naturale protejate și ale regiunii, la conservarea biodiversității și a patrimoniului cultural local, contribuind în același timp și la bunăstarea localnicilor și a comunităților din interiorul zonelor naturale protejate.

Uniunea Europeană (UE) continuă să-și mențină poziția de lider în cadrul industriei mondiale a turismului ca sursă și destinație principală pentru fluxurile de turiști. Aderarea din 2007 a României contribuie la consolidarea acestei poziții; în anul 2005 cinci țări ale UE se numărau printre primele 10 destinații turistice de la nivel mondial, iar în anul 2004 aproximativ 40% din sosirile și numărul de turiști străini de la nivel internațional s-au înregistrat în spațiul de la acel moment al UE.

Capitolul 1.

Resursele ROSCI0190 Penteleu

Munții Penteleu (fig. 1) constituie un masiv muntos de formă piramidală, situat în sud-estul Carpaților Orientali (în Carpații de Curbură), între râurile Bâsca Mare (la vest) și Bâsca Mică (la est), fiind principala unitate a Munților Buzăului. Impresionează îndeosebi prin culmile sale prelungi, pajiștile întinse și prin perspectiva extrem de largă pe care o oferă asupra Carpaților de Curbură. Astfel, în zilele cu vizibilitate bună, din culmea principală a Penteleului pot fi observate masivele muntoase cuprinse între Munții Ciucaș și Munții Vrancei. Văile Bâsca Mare și Bâsca Mică, care separă masivul din cuprinsul Munților Buzăului, au o desfășurare în general nord-sud și îmbracă aspecte diferite de la un sector la altul, în funcție de rocă și structură. Altitudinea maximă este de 1.772 m în vârful Penteleu.

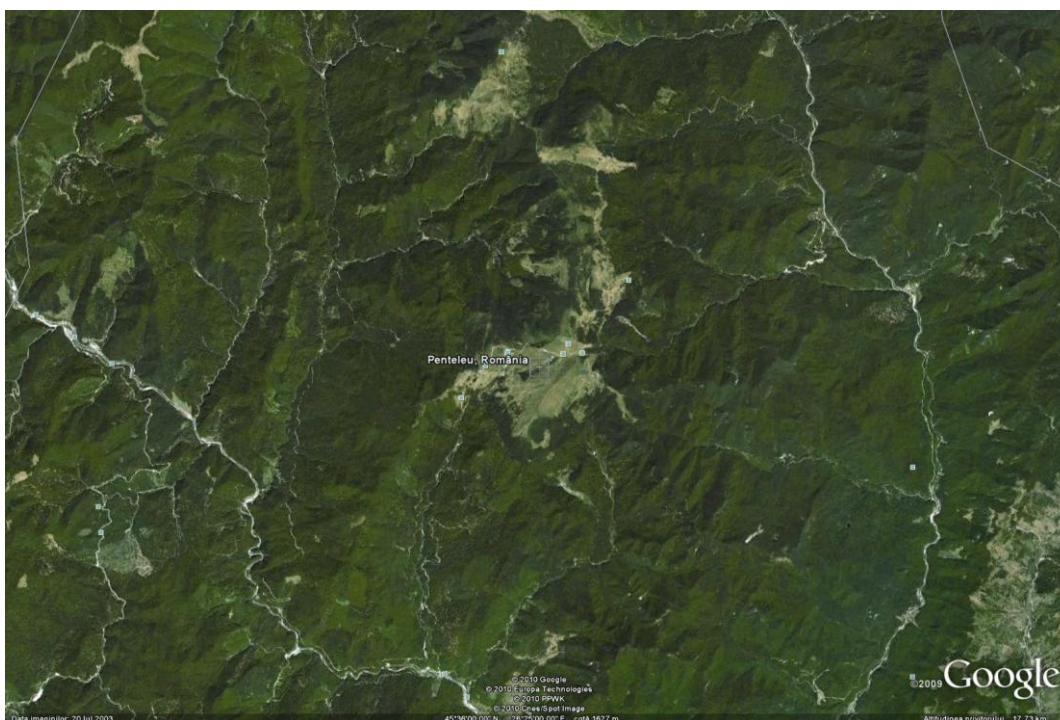

Fig. 1. Imagine de ansamblu a masivului Penteleu

Defrișările îndelungate de pe culmile domoale au dus la extinderea pajiștilor montane, alcătuite predominant din păiuș roșu, care au determinat o intensă activitate pastorală. Pe vremuri, pe acest munte se țineau nedeile sau târgurile anuale, denumite popular Drăgaica, târguri care în secolul XIX au coborât în câmpie, lângă orașul Buzău, unde se țin și în prezent.

Situl de Importanță Comunitară **ROSCI0190 Penteleu** (fig. 2) are o suprafață de 11.232 ha cuprinsă pe raza administrativ teritorială a comunei Gura Teghii.

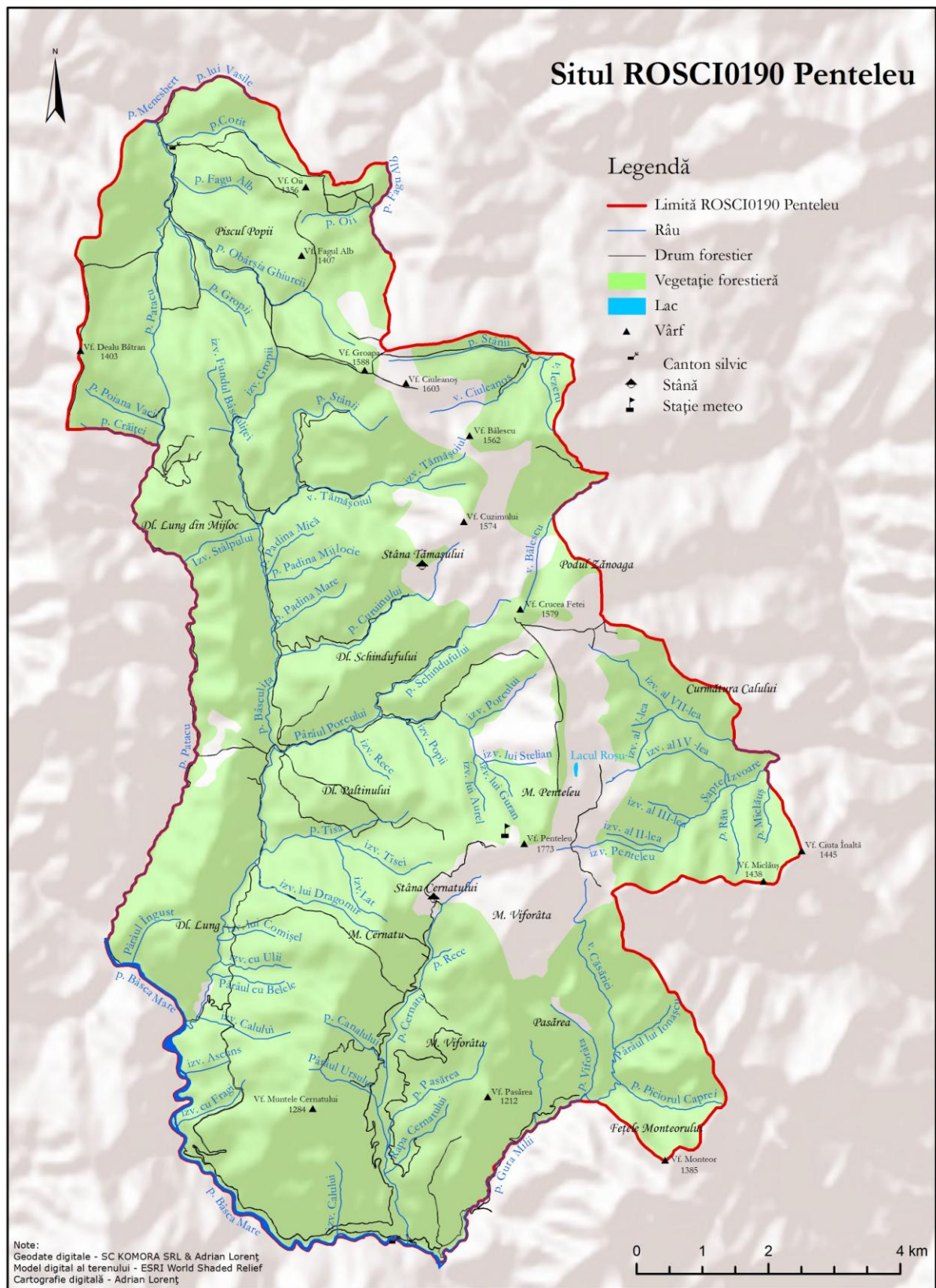

Fig. 2. Limitele ROSCIO190 Penteleu

1.1 Geologie

Din punct de vedere geologic, Masivul Penteleu, este format din complexul gresiei de Tarcău (fliș paleogen), denumire dată de geologul Sava Athanasiu, strâns cutat uneori până la cute solzi, dar se remarcă și câteva sinclinale și anticlinale, mai largi, cum ar fi sinclinalul care trece peste creasta Cernatu-Penteleu și anticlinalul Viforâtei. Gresia propriu-zisă are culoare cenușie, conține mult cuarț, mică și un ciment calcaros. Adesea are caracter microconglomeratic. Rezistența mai mare la eroziune a făcut ca fizionomia interfluviilor să degaje masivitate, iar văile să prezinte caractere specifice depresiunilor (fig. 3).

Fig. 3. Gresia de Tarcău

Gresia de Tarcău se impune în relief prin forme masive, cu interfluvii relativ netezite și văi adânci, în care eroziunea laterală s-a dezvoltat puțin. Formele structurale nu sunt prea bine dezvoltate. Se remarcă uneori flancuri de sinclinal, rămase suspendate (vârful Pentelu). Pe porțiunile unde apar formațiuni grezoase cu intercalații șistoase se defășoară alunecări

masive. În peisaj, se impun două trepte de modelare – unul la 1450 m, cu largă extensiune în jurul culmii principale și care reprezintă podurile interfluviilor secundare, iar cealaltă la 1250 m sub formă de umeri bine exprimați, îndeosebi pe Bâsca Mare și Bâsca Mică.

De asemenea, pe lângă formațiunile de fliș grezos (gresia de Tarcău), care sunt dominante, se mai întâlnesc intercalații șistoase (facies de Fusaru), marne și marno-calcare, fliș bituminos cu gresie de Kliwa, conglomerate. Acest facies se întâlnește și în celelalte masive ale Munților Buzăului, cu excepția Siriului, precum și în Munții Vrancei. Faciesurile de Fusaru și Kliwa se remarcă prin existența unor orizonturi extrem de variate ca alcătuire și duritate. Gresiiile, tari, gălbui-albicioase, predominant silicioase, formează strate de 0,5-2 m grosime ce alternează cu formațiuni moi, friabile, ușor de dislocat, reprezentate prin șisturi disodilice, argile, etc.

Orizonturile și stratele de gresii, argile și marne sunt cutate, cutele având o direcție în general nord-est – sud-vest. Stratele au o cădere foarte mare, adesea fiind chiar verticale. Caracteristicile structurale se reflectă atât în fizionomia generală a reliefului, cât mai ales în detașarea unor forme aparte de tipul zidurilor de gresie, jgheburilor, cuestelor (forme de relief apărute într-o regiune în care stratele cu roci dure alternează cu cele moi, datorită eroziunii apelor curgătoare și retragerii treptate a versanților).

Regiunea din care face parte Masivul Penteleu constituie una din marile unități ale Carpaților, care s-a format relativ mai târziu, și anume în neozoic. Ea apare cu înfățișare de dealuri la finele sarmațianului (acum circa 6 milioane de ani), după care, pe parcursul mai multor faze de ridicare, a fost înălțată și fragmentată. În tot acest timp, rețeaua hidrografică a fragmentat intens suprafața inițială și a creat, alături de alte procese morfogenetice, înfățișarea de astăzi. Mișcările din faza valahă duc la ridicarea puternică a zonei montane cu un maxim în lungul axului format de Munții Lăcăuș-Penteleu-Siriu-Ciucaș (GR. Posea, 1968), la exondarea subcarpaților și definitivarea cutării lor.

1.2 Relief

Masivul Penteleu, cuprins între văile Bâsca Mare și Bâsca Mică, reprezintă unitatea principală a Munților Buzăului. Este constituit dintr-o creastă centrală, care începe în sud, cu vârful Piciorul Caprei (1.520 m) și continuă cu vârful Penteleu (1.772 m), Crucea Fetei

(1.578 m) și Ciulianoș (1.602 m), din care se desprind o serie de culmi secundare ce coboară în trepte spre cele două văi. De o parte și de alta a acestui aliniament de vârfuri se întind plaiuri, relativ netede, la altitudini ce ajung până la 1.400 m, dar coboară adesea și la 1.200 m; mai cunoscute sunt plaiurile Viforâtei, Penteleului, Cernatului. Sub unele vârfuri se găsesc și mici lacuri: Lacul Roșu și Lacul Negru. La obârșia câtorva văi, cum ar fi Șapte Izvoare, se pot observa și circuri nivale incipiente.

Văile principale care drenează Masviul Penteleu sunt dirijate fie către Bâsca Mare, fie către Bâsca Mică și prezintă multe alunecări în porțiunile în care traversează faciesul de Fusaru și îngustări la trecerea prin gresia de Tarcău. Spre prima se îndreaptă Patacul, Bâsculița, Cernatul, Milea, iar către Bâsca Mică: Valea Neagră, Paltinul, Brebu, Șapte Izvoare și Bălescu.

Cele mai importante văi rămân însă Bâsca Mare și Bâsca Mică, ce se unesc la Varlaam. Bâsca Mare izvorăște de la nord de Lăcăuț și de sub vârful Zirna (1.602 m), trece prin bazinetul intramontan de la Comandău și merge ca vale relativ longitudinală până la confluența cu pâraul Giurca Mare, de unde, devine în general, o vale transversală, caracterizată prin îngustări și unele largiri. Principalele îngustări se întâlnesc în amonte de confluența cu Paltinul, la confluența cu Patacul și pe distanța dintre Gura Bîsculiței și confluența cu Cernatul. Principalele largiri apar în amonte de Patacu, la Gura Bîsculiței, între văile Cernatul și Milea; de aici, întreaga vale rămâne ceva mai largă, până la confluența cu Bâsca Mică.

Bâsca Mică izvorăște de sub vârful Lăcăuț (1.776 m), este o vale longitudinală la izvoare, iar apoi traversează până la Brebu, de unde devine iar longitudinală. Este în general mai îngustă în raport cu Bâsca Mare, prezintă mai multe rupturi de pantă și chiar multe alunecări. În gresia de Tarcău se îngustează până la forma de chei (între Mușa și Bălescu, între Zănoaga și Șapte Izvoare, între Brebu și Secuiu și câteva îngustări mai mici în avale de Brebu); largiri mai importante se găsesc la Mușa, Secuiu și Brebu.

Alunecările de teren în zona montană se evidențiază cu precădere în porțiunile unde au distrus recent culturi sau au afectat șoseaua. Se întâlnesc de la distrugerea superficială a păturii înierbate și a solului până la alunecări dintre cele mai grandioase, gama formelor de distrugere fiind aproape completă și, toate acestea au, în mod obișnuit, drept cauză

imediată, defrișările anterioare și folosirea nerațională a terenurilor. Alunecările sunt în strânsă legătură cu evoluția văii Buzăului; pe fiecare buclă de meandru s-a declanșat câte o alunecare masivă, care stagnează și se reactivează periodic. Sub aspect economic, este de reținut faptul că, aproape fiecare din aceste alunecări, sunt traversate de șosea și de calea ferată, ambele suferind distrugerii periodice. De aceea, la fixarea traseului local al căilor de comunicație se impune a fi luată în considerare dinamica evoluției văii și a versanților. În cazul torenților noroiși cantitățile de aluviuni depozitate de acești torenți, în timpul ploilor, sunt enorme. Formarea unor vaste conuri de dejecție este legată și de stratele conglomeratice, în care sunt instalate bazinele de recepție și care sunt distruse cu ușurință.

În ceea ce privește formele de relief dezvoltate în complexul gresiei de Tarcău, se remarcă existența unor pachete groase de gresie dură, uneori având caracter microconglomeratic, cu ciment calcaros. În sectoarele de abrupturi structurale, modelarea a detașat turnuri, coloane, babe; pe platourile structurale în afara unor microdepresiuni nivale dezvoltate și ca urmare a favorizării proceselor de alterare și dizolvare de către compoziția rocii apar și alveole circulare cu diametre de până la 15-20 cm și adâncimi de 5-10 cm.

Caracteristicile pe care le îmbracă văile sunt strâns legate de raportul dintre desfășurarea acestora și orientarea faciesurilor petrografice. În acest sens se pot distinge văi transversale desfășurate pe faciesurile petrografice (Buzăul, Bâsca Mare, Bâsca Mică, afluenții Bâscei Rozilei) caracterizate prin: chei în calcare, conglomerate și gresii dure; văi înguste în gresii curbicorticakle și gresie de Tarcău; bazinele și sectoare largi de vale în faciesuri marno-argilo-gresoase; frecvente rupturi de pantă de natură litologică, etc.), văi dezvoltate în același facies petrografic, cum ar fi cele de pe Bâsculița și Cernatu, care sunt în general simetrice în profil transversal și cu versanții mai mult sau mai puțin înclinați în funcție de rocă. În faciesurile cu roci preponderent dure, cum ar fi gresia de Tarcău, văile sunt înguste iar versanții sunt aproape verticali (Bâsculița); în faciesurile unde rocile moi, friabile predomină, văile sunt largi și cu versanții slab înclinați cu numeroase pornituri de teren (Patacu, Ghiurca). De asemenea se mai întâlnesc văi cu sectoare transversale și longitudinale pe faciesurile petrografice, cum ar fi cele de la Bâsca Rozilei și Milea, care îmbracă cele mai variate aspecte în profil transversal (sectoare simetrice și asimetrice cu versanți înclinați, diferite chei și bazine, etc.) și longitudinal (alternanțe de sectoare cu pante diferite).

amonte de Cernatu. Între Cernatu și Varlaam, valea se lărgeste mult iar terasele sunt mai bine dezvoltate.

Bâsca Mare, după primirea principalului său afluent de stânga Bâsca Mică, se continuă pe o lungime de 19 km cu Bâsca Rozilei și astfel după un traseu normal de 80 km se varsă în Buzău în zona luncii Priporului (Nehoiăș). Panta sa longitudinală medie este de 15,9 %. Sectorul inferior al Bâscai Mari este cuprins între Culmea Lovizului și localitatea Varlaam și se individualizează prin orientarea nord-vest – sud-est, prin meandre scurte și o accentuată simetrie a profilului transversal al bazinului.

Bâsca Mare primește pe partea dreaptă afluenți mici, iar pe partea stângă aceștia sunt mai lungi: Patacu, Bâsculița, Cernat și Milei. În acest sector, energia de relief atinge 1000 m, fapt ce imprimă scurgerii apelor pe versanți o viteză mare. De asemenea, aici structura geologică joacă un rol foarte important în evoluția versanților și implicit al profilelor transversale și longitudinale ale văii. Retezând oblic sau transversal straturi cu durități diferite, gresiile fiind cele mai rezistente, se impun, formând bare în care talvegul atinge lățimi doar de câțiva metri și profilul longitudinal înregistrează repezișuri și cascade. În marne, argile și formațiuni de molasă, profilul transversal se lărgeste, iar cel longitudinal își atenuază panta. Alternanța de roci permeabile și impermeabile favorizează pe versanți declanșarea alunecărilor care uneori barează temporar valea. Mobilitatea mare a versanților, pantele lor accentuate constituie elemente negative, deoarece furnizează albiei materiale grosiere; uneori blocurile de gresie atingând câțiva metri cubi pot bara prin alunecare albia minoră și ca o consecință apar reduceri temporare ale debitelor de apă în aval de aceste baraje.

Bâsca Mică se constituie ca principalul afluent pe stânga al Bâscai Mari și își are obârșia în gruparea unor pâraie care izvorăsc din vârfurile Lăcăuți (1776m), Goru (1784m) și Manișca Mare (1676 m). Bâsca Mică primește numeroase pâraie ce coboară din Munții Penteleu, cu lungimi aproape egale (4-6 km), situate pe clina estică (Bălescuțu, Bălescu Mare, Zănoaga, Izvorul Sărat, Șapte Izvoare, Ciuta Mare, Brebu, Pârâul Stâniei, Paltinu, Neagra).

Definind hotarul dintre Penteleu și Munții Vrancei, Bâsca Mică își are obârșia pe clina sudică a vârfului Lăcăuți. Până în punctul Brebu ea are o direcție nord-sud, iar de aici la Varlaam descrie un cot larg nord-est – sud-vest. Și în lungul ei se găsesc mici sectoare de defileu, unde, ca o trăsătură aparte a Munților Penteleu, există numeroase praguri generate de bancurile groase de gresie pe care apa formează suite de cascade.

După un traseu de 45 km în mare măsură paralel cu Bâsca Mare, cele două râuri confluează în dreptul localității Varlaam situată la o altitudine de 520m. Direcția cursului Bâscai Mici prezintă similitudini cu cea a Bâscai Mari în sensul că are cursul superior orientat în ansamblul nord-sud, cel mijlociu nord-vest – sud-est și cel inferior nord-est – sud-vest. Cursul mijlociu este transversal față de direcția principală cutelor geologice, în timp ce cursurile din amonte și aval au în ansamblu direcții longitudinale.

Valea Bâscai Mici este în general mai îngustă în comparație cu cea a Bâscai Mari, prezintă mai multe rupturi de pantă și destul de multe alunecări. În gresia de Tarcău, valea se îngustează până la formarea de chei (Mușa și Bălescu, Zănoaga și Șapte Izvoare, Brebu și Secuiu). Zone largi mai importante se întâlnesc la Mușa, Secuiu și Brebu. Bâsca Mare se unește cu Bâsca Mică la Varlaam și până la confluența cu Buzăul poartă numele de Bâsca Rozilei, pe unele hărți fiind consemnat numai Bâsca.

În cursul anului, scurgerea lichidă variază astfel: la stația hidrometrică Brebu de pe Bâsca Mică, 48,5% se scurge primăvara, după care urmează 25,4% vara și numai 12,8% iarna și respectiv 13,3% toamna. Deci 73,9% din volumul de apă se scurge primăvara și vara. Această repartiție a scurgerii în timpul anului reflectă condițiile climatului temperat continental, în care inundațiile, ca urmare a ploilor torențiale și secarea unor râuri cu bazine hidrografice mici, în perioada de vară-toamnă, sunt fenomene caracteristice.

Scurgerea medie lunară prezintă o variație mai mare, înregistrând mai fidel influența factorilor locali. Lunile de primăvară au valorile cele mai ridicate. Scurgerea medie lunară cea mai ridicată s-a înregistrat în luna aprilie, ca urmare a topirii întârziată a zăpezilor. Valorile minime ale scurgerii coincid cu luna august.

Scurgerea medie sezonieră este relativ diferențiată de la un râu la altul. Primăvara are loc scurgerea cea mai ridicată, ea reprezentând aproximativ 50% din totalul scurgerii anuale. Valorile cele mai scăzute sunt înregistrate toamna (sub 13,3%). Vara scurgerea se menține oarecum ridicată (25%).

Scurgerea minimă se întâlnește în două perioade distincte: una vara și alta iarna. În ambele perioade, râurile au o alimentare exclusiv subterană.

Scurgerea maximă se înregistrează în intervalul aprilie-noiembrie și se manifestă sub formă de „undă”, relativ scurtă, în cadrul viiturii de vară sau de toamnă, nedurând mai mult de 4-5 zile. Particularitățile reliefului, ca și gradul ridicat al despăduririlor fac ca scurgerea maximă, concretizată prin viituri, să constituie un element hidrologic deosebit de important. Lunile iulie și noiembrie sunt cele mai bogate în viituri. Ele se datorează ploilor abundente de la sfârșitul primăverii și începutul verii și topirii întârziate a zăpezilor; în noiembrie, viiturile sunt impuse de începutul sezonului ploios. De scurgerea maximă sunt legate inundațiile foarte frecvente de pe Bâsca Rozilei. Tot ca o particularitate a scurgerii maxime este și fenomenul de numit „unda mare”. Aceasta reprezintă o creștere rapidă a nivelului apei, ca urmare a precipitațiilor torențiale, dar și a unor condiții fizico-geografice specifice bazinului hidrografic respectiv. Acest fenomen este prezent pe Bâsca Rozilei.

Regimul termic și de îngheț al râurilor urmează, în general, desfășurarea temperaturilor aerului. Temperaturile medii lunare cele mai ridicate au fost înregistrate în lunile iulie și august (pe Bâsca Rozilei 14,9⁰C în iulie și 15,2⁰C în august, iar cele mai coborâte în ianuarie și februarie.

În ceea ce privește fenomenele de îngheț, data cea mai timpurie de apariție a lor se înregistrează în prima decadă a lunii noiembrie, iar cea mai târzie în ultima decadă a lunii martie. Dintre aceste fenomene, mai frecvente sunt podul de gheață la mal și sloiurile. Durata medie a podului de gheață este de 25-60 zile. Durata maximă de menținere a gheței la mal și a sloiurilor, atât în perioada dinaintea podului de gheață, cât și după el, este de 20-50 zile.

Regimul hidrologic al râurilor este determinat, în principal, de structura geologică și de climat. Prezența gresiilor, marnelor, argilelor, nisipurilor, loessurilor, a benzilor de sare și gips determină apariția, în apele râurilor, a anumitor săruri solubile și a unor suspensii minerale. În perioadele secetoase se înregistrează o creștere a mineralizării apelor, iar în cele ploioase precipitațiile produc o eroziune puternică a solurilor, fapt ce influențează negativ calitatea apelor. De asemenea se constată o creștere a mineralizării apelor în funcție de treapta de relief: în zona de munte, apele au un caracter sulfatat-bicarbonat, cu mineralizare mijlocie.

Referitor la lacuri, este de menționat că lacurile naturale sunt cele mai numeroase. Existența lacurilor naturale este condiționată de cantitatea de apă intrată și respectiv ieșită din cuveta lacustră într-o anumită perioadă de timp. La formarea lor au contribuit numeroși factori, dintre care cei mai importanți fiind: procesele fluviale, climatul, varietatea petrografică a rocilor, alunecările de teren, și altele.

De asemenea, și lacurile formate între valurile de alunecare sunt destul de numeroase, datorită intensității și frecvenței alunecărilor de teren din bazin. Un astfel de exemplu este Lacul Negru din Munții Penteleu, aflat sub muchia Steghii la o altitudine de 1050 m, la ora actuală aflat într-o stare avansată de colmatare și eutrofizare.

Lacurile de baraj formate prin surpare și alunecare, care iau naștere prin alunecarea unei părți dintr-un versant în albia minoră a râului, blocând-o parțial sau total. Întâlnim astfel Lacul Hânsaru pe un afluent al Bâscei Mari, lacuri pe Bâsca Mică, dar cu o existență efemeră.

Lacurile de baraj natural se întâlnesc în zona montană și apar atunci când masa alunecată ajunge în albia minoră a râurilor, acoperind-o total. În cazul barării parțiale (peste 75% din albia minoră) apar numai procese locale de lăcuire. Barări parțiale apar frecvent pe Bâsca Mică și Bâsca Mare. Urme de lacuri de baraj natural se pot remarca și pe valea Patacu.

Sub culmea Penteleu, la nord-est de vârful principal, pe o treaptă structurală situată la 1510 m, pe locul unui fost lac, s-a dezvoltat un tinov numit Lacul Roșu, cu ochiuri de apă existente numai primăvara. De asemenea, în numeroasele microdepresiuni de alunecare sau

nivale, îndeosebi de pe Viforâta, Zănoaga și culmea Penteleu, primăvara se mențin ochiuri de apă circulare sau alungite, adânci până la 1 m.

Resursele de apă subterană au o distribuție discontinuă, în fisurile fine ale flișului paleogen cu o circulație limitată. Cele mai mari cantități sunt în depozitele deluvio-coluviale, sub formă de lentile, puse în evidență prin numeroase izvoare cu debite apreciabile.

Masivul Penteleu, ca și întreaga zonă montană din această regiune, corespunde flișului paleogen compus din facies grezos sau pelitic bituminos, cu fisurații fine, ce permit circulația și acumularea apelor subterane. Cele mai bogate rezerve de ape subterane se întâlnesc însă, în depozitele deluvio-coluviale, cantonate sub formă de lentile. Prezența lor este pusă în evidență prin izvoare numeroase, cu debite suficient de mari.

În ceea ce privește calitatea globală a apelor de suprafață, râul Bâsca Mare se încadrează în categoria a I-a de calitate a apelor de suprafață. Excepție a făcut indicatorul “fier”, a cărui valoare medie s-a încadrat în categoria II-a de calitate. Din punct de vedere biologic, râul Bâsca, pe toată lungimea lui, a fost încadrat în zona β mezosaprobă - ape slab impurificate în sensul conținutului de substanțe organice biodegradabile. Gradul de curățenie, în cele două secțiuni, variază între 80% și 81 %.

1.4 Clima

Masivul Penteleu se găsește sub influența periodică a maselor de aer din nord-vest și nord-est. Proprietățile acestora, desfășurarea și configurația principalelor culmi, văi și depresiuni duc la apariția unor deosebiri notabile în regimul parametrilor climatici atât pe verticală, cât și de la un sector la altul. Masivul Penteleu însumează un număr de zile mai mare de timp senin în comparație cu Siriul, datorită poziției sale estice în calea maselor de aer umed din nord-vest.

Clima din această zonă se caracterizează prin temperaturi medii anuale de 4-6⁰C (temperaturile medii anuale cele mai ridicate sunt în luna iulie, iar cele mai scăzute în lunile ianuarie și februarie), prin gradientii termici verticali cu valori medii de 0,3-0,4⁰/100m, prin precipitații ce cresc cu altitudinea.

Versanții nordici și nord-vestici ai Munților Penteleu sunt expuși activității frontale și advecției maselor de aer din vest, fiind frecvent acoperiți cu nori, iar cei orientați spre est au, în general un cer mai senin. Cantitatea de precipitații depășește 900 mm anual fiind mai mare decât evapotranspirația potențială, fapt ce asigură scurgerea de suprafață deosebit de puternică, mai ales în lunile mai și uneori în octombrie-noiembrie. Temperaturile ridicate (uneori până la 28-30°C) care se înregistrează în mai multe zile consecutive la sfârșitul lunii iunie (cazul anului 1975) au contribuit la creșterea evapotranspirației chiar în acest sector de munte și deci, la saturarea în vapori de apă a atmosferei. Condițiile locale corelate cu circulația generală a atmosferei declanșează ploi, uneori cu caracter de aversă. Acestea au ca efect imediat creșterea debitelor râurilor mari și mici din regiune, de la câțiva metri până la sute de metri pe secundă și ridicarea nivelului cu 2-3 m peste cotele de inundație pe râurile mai mari, cum este Bâsca, până la 0,5-2m pe pârâurile mici, chiar la cele cu regim temporar. Astfel, inundațiile sunt foarte frecvente, prezente aproape în fiecare an (în iunie sau în primele săptămâni ale lunii iulie) pe Buzău și pe afluenții săi cu intensități diferite.

Mai sus de 1.400 m se individualizează un etaj al vârfurilor și crestelor, în cea mai mare parte despădurite și puternic expuse. Aici, circa 5—6 luni pe an se semnalează valori medii termice negative, iar în restul lunilor valori pozitive, dar sub 10°C (excepție luna iulie). Precipitațiile, care cad pe parcursul a 160—180 zile dintr-un an ating o medie anuală de 1.000 mm și înregistrează frecvența cea mai ridicată în intervalul mai-iulie, când au mai ales caracter de aversă; cele mai puține precipitații se înregistrează în perioadele martie-aprilie și august-octombrie; zilele cu ninsoare sunt mai puține (circa 50), iar stratul de zăpadă se realizează îndeosebi în intervalul decembrie-martie. Vântul este puternic și extrem de violent iarna și la trecerea de la un sezon la altul. Orientarea principalelor culmi și a culoarelor de vale aproximativ nord-vest – sud-est imprimă maselor de aer o direcție similară. Această direcție este subliniată, în special mai sus de limita pădurii, de arborii răzleți cu înfățișare asimetrică datorită dezvoltării coronamentului în partea opusă direcției din care bate vântul (arbori drapel). Astfel de arbori pot fi remarcați pe culmea Penteleu-Viforâta.

În Penteleu, pantele domoale dispuse spre est și nord-est mențin stratul de zăpadă o perioadă mai mare în comparație cu cele sudice și sud-vestice; pe versanții abrupti, estici,

se produc avalanșe, cum ar fi cele de sub vârful. Penteleu. Nebulozitatea ridicată, în special în perioada aprilie—iulie, afectează vârfurile aflate la peste 1.500 m din Penteleu. În perioada aprilie-iulie, după ploile care pot ține mai multe zile, timpul frumos revine cu o zi mai repede în Penteleu decât pe creasta Mălăiei din Siriu.

Sub altitudinea de 1.400 m se desfășoară etajul montan forestier, în cadrul căruia clima se caracterizează prin 3—5 luni reci și relativ umede și 7—9 luni temperate, din care martie, septembrie și octombrie sînt mai uscate, iar mai și iulie mai umede; iarna sunt frecvente inversiunile de temperatură în lungul culoarelor de vale. Vara temperaturile sunt relativ ridicate, mediile lunare situându-se între 17,5° și 21,4°C. Cantitatea de precipitații este mai mică — 800-900 mm. Versanții orientați spre sud, sud-est și sud-vest sunt mai uscați, au un potențial termic pozitiv mai mare și înregistrează un număr de zile cu zăpadă mai scăzut. Pe cei cu expunere nordică, în defilee și pe văile înguste, umiditatea este mai mare, stratul de zăpadă se menține până în luna mai (Bâsca Mică), iar intervalul cu temperaturi negative este mai îndelungat.

Trecerea de la iarnă la primăvară și de la toamnă la iarnă se face mai devreme și, respectiv, ceva mai târziu pe culoarele de vale ale Buzăului și pe Bâsca Rozilei.

Repartiția și regimul temperaturii aerului poartă amprenta influenței poziției geografice și a reliefului. Se remarcă o creștere constantă a valorilor temperaturii medii anuale pe direcția nord-sud, de la regiunile înalte către cele cu altitudini mai scăzute. În această regiune, ca în întreaga regiune montană, se pot sesiza și diferențieri climatice între zonele joase depresionare și culmile înalte. Depresiunile și bazinetele înregistrează temperaturi medii anuale mai scăzute față de zonele interfluviale, ca urmare a inversiunilor de temperatură deosebit de frecvente.

Regimul înghețului și dezghețului apare din momentul în care temperaturile scad sub zero grade. Durata medie a apariției primei zile de îngheț, este, în general, 1 octombrie. Unda de propagare a înghețului se transmite de la nord către sud, ca urmare atât a treptelor de relief, cât și a direcției de deplasare a maselor de aer nordic. Acestea pătrund prin trecătorile carpatice și prin culoarul de vale al Buzăului, influențând mersul vremii în perioada de invazie a lor. Odată cu intensificarea insolației, posibilitatea de apariție a înghețului scade,

înregistrarea lui în lunile târzii de primăvară constituind un fenomen rar. Data medie a ultimei zile de îngheț este 1 mai. Sub aspectul duratei perioadelor de îngheț, valorile sunt foarte variate; se constată totuși că numărul zilelor cu îngheț crește de la sud către nord.

Umiditatea relativă are importanță în reglarea proceselor evapotranspirației și în fomarea norilor și a ceții. Datele medii arată că valoarea cea mai mare a umezelii relative se înregistrează în luna ianuarie, datorită condițiilor atmosferice specifice și este în jur de 84%. Cea mai scăzută umezeală apare în luna iulie și este de aproximativ 72-80%, ca urmare a creșterii temperaturilor aerului. În sezoanele de tranziție, umezeala relativă înregistrează valori intermediare, de aproximativ 20-30%.

Nebulozitatea cea mai crescută se înregistrează în lunile de iarnă și primăvară, când gradul de acoperire este 6-7. Sezonul de vară și începutul toamnei se caracterizează printr-un timp senin (3,5-5,5).

Regimul precipitațiilor, sub aspectul cantităților anuale, variază între 800 și 1.200 mm. Semestrul cel mai ploios este aprilie-septembrie; în cadrul său, luna iunie înregistrează maximul de precipitații. În semestrul rece (octombrie-martie), cantitatea de precipitații căzută este mai redusă, deoarece circulația generală atmosferică este sub regim anticlinal, iar procesele de convecție termică mult diminuate. Minimul de precipitații apare în luna ianuarie când, în medie cad peste 35,3 mm. Spațial, regimul precipitațiilor prezintă o serie de particularități legate de circulația generală a maselor de aer și de cadrul natural. Astfel, precipitațiile anuale și lunare scad de la nord la sud, ca urmare a descărcării maselor de aer umed oceanic pe direcția amintită și totodată a scăderii altitudinilor reliefului.

În ceea ce privește stratul de zăpadă, trebuie menționat că, în semestrul rece al anului precipitațiile cad adesea sub formă de zăpadă, iar stratul astfel format reprezintă o rezervă importantă de apă. Acest strat acoperă solul, mai mult sau mai puțin uniform, în funcție de viteza și direcția vântului precum și de alți factori. Stratul de zăpadă se definește prin grosime, caracterul așezării și prin structura sa. În această zonă, este exclusă uniformitatea stratului de zăpadă, deoarece aici acționează efectul direct al vântului în timpul ninsorii. Durata stratului de zăpadă este direct proporțională cu numărul zilelor cu precipitații

solide, cantitatea lor, persistența temperaturii scăzute a aerului și solului. Prima zi cu zăpadă apare înainte de luna noiembrie. Apariția primului strat de zăpadă este legată de regimul circulației generale a maselor de aer și de altitudinea absolută, ca factor local.

Referitor la frecvența zilelor cu precipitații solide, în general, numărul mediu de zile cu precipitații sub formă de ninsoare, lapoviță și mazărice oscilează între 37 și 53 pe an (37,7 zile pe an la postul Bâsculița, 52,4 zile pe an la stația Penteleu). La stația Penteleu, numărul mediu anual de zile cu precipitații este de 102,9 zile, numărul mediu anual de zile cu precipitații solide este de 52,4 zile, iar procentul cu precipitații solide pe an este de 50,9% pe an.

Grosimea medie decadică a stratului de zăpadă reflectă legătura dintre cantitățile de zăpadă căzute, regimul termic al aerului, expoziția versanților, gradul de acoperire cu păduri, etc. La stația Penteleu, grosimea medie lunară a stratului de zăpadă este de 2,0 m în luna octombrie, 4,0 m în luna noiembrie, 12 m în luna decembrie, 7,0 m în luna ianuarie, 13 m în luna februarie, 9,5 m în luna martie și 3,0 m în luna aprilie.

În ceea ce privește echivalentul în apă și densitatea stratului de zăpadă, perioada de sfârșit a iernii și de început a primăverii este cea în care se atinge atât grosimea cea mai mare a stratului de zăpadă cumulat, cât și cea mai mare rezervă de apă provenită prin topirea acestuia. În semestrul rece al anului precipitațiile sunt sub formă solidă – zăpadă – stratul depus reprezentând o rezervă de apă apreciazabilă. Numărul mediu anual cu ninsoare și strat de zăpadă variază foarte mult în funcție de condițiile locale și de circulație.

1.5 Vegetația

Poziția geografică și mai ales desfășurarea reliefului între 600 și 1.772 m altitudine, alături de alți factori ecologici abiotici și biotici, au făcut ca și în această regiune alpină carpatică să existe o varietate mare de specii de plante, unele frecvent întâlnite, altele mai rare.

Vegetația natural potențială a masivului Penteleu este cea forestieră, distingându-se următoarele unități zonale de vegetație, diferențiate după gradientul altitudinal:

- *etajul nemoral (al pădurilor de foioase)* cu următoarele subetaje:
 - *subetajul pădurilor de fag;*

- *subetajul amestecurilor de fag cu rășinoase.*
- *etajul boreal al pădurilor de molid.*

Prin defrișarea pădurilor din partea superioară a masivului, au luat naștere pajiști secundare de păiuș (*Festuca rubra*) și de țepoșică (*Nardus stricta*), precum și tufărișuri alpine de ienupăr (*Vaccinium myrtillus*). Vegetația intrazonală cuprinde asociații de stâncării și grohotișuri, de pâraie de munte, de mlaștini, de luncă.

Fondul de bază al florei din zonă este compus din elemente europene și euroasiatice la care se adaugă elemente boreale și submediteraneene.

Defrișatul, pășunatul intensiv, vânatul și pescuitul abuziv au determinat reducerea numărului de indivizi din anumite specii, ceea ce a impus punerea sub ocrotire a acestora.

De la 1.400-1.450 m în sus, crestele, vârfurile și unele platouri prezintă o vegetație subalpină cu tufărișuri și ierburi comune. Poziția relativ joasă a limitei pădurii și extensiunea mai largă în Masivul Penteleu a etajului subalpin sunt legate de defrișările făcute de-a lungul anilor pentru mărirea suprafeței de pășunat. Caracteristice sunt tufărișurile dese de afini și merișor (*Vaccinium myrtillus*, *Vaccinium vitis-idaea*), aninilor de munte (*Alnus viridis*) și mai ales ale ienupărului (*Juniperus communis alpina*) care ocupă suprafețe mari în Penteleu, la peste 1.500m altitudine.

Abrupturile stâncoase sunt dominate de păiușul de stâncă (*Festuca rupicola saxatilis*) iar locurile plane, cu altitudini mai mici de păiușul roșu (*Festuca rubra commutata*) și iarba câmpului (*Agrotis capillaris*) în amestec cu țepoșica (*Nardus stricta*).

Se remarcă numeroase plante care dau pajiștilor din primăvară până în toamnă palete coloristice extrem de variate: stânjenelul de munte (*Iris ruthenica*), garoafa (*Dianthus tenuifolius*), gențiana (*Gentiana asclepiadea*), toporașul de munte (*Viola declinata*), coacăzul (*Ribes spp*), cătina mică (*Myricaria germanica*) etc.

În unele microdepresiuni, în care au existat lacuri, dezvoltarea abundentă a vegetației a dus la individualizarea unor mlaștini cu mușchi de turbă (*Sphagnum spp*), roua cerului

(*Drosera rotundifolia*), poroinic (*Orchis spp*), bumbăcărițe (*Eriophorum latifolium*), rogoz (*Carex spp*) etc. Tipic este Lacul Rosu din Penteleu, transformat cu timpul în tinov.

La altitudini de 1.300-1.400 m, precum și pe versanții cu expunere nordică se întâlnesc păduri de molid (*Picea abies*), asociate cu mesteacăn (și) (*Betula spp*) și fag (*Fagus sylvatica*). Pădurile de brad (*Abies alba*) cresc pe suprafețe mai mici în cadrul pădurilor de amestec de fag cu rășinoase. Ele se întâlnesc pe versantul estic, în rest constituind apariții izolate. Pădurile de molid pure sunt limitate ca suprafață și apar mai ales între 1200 și 1600 m. Pe versanții sudici, între 1200 și 1400 m, ele sunt în amestec cu fâgetele. La contactul cu pajiștile subalpine, îndeosebi pe pantele expuse vântului, apar indivizi mai scurți, izolați și cu profil asimetric. Alături de molid întâlnim bradul și pinul. Pajiștile din zona de pădure sunt bogate în graminee, îndeosebi păiușul roșu (*Festuca rubra*) și iarba câmpului (*Agrotis capillaris*).

Arbuștii din aceste păduri sunt reprezentați de alun (*Corylus avellana*), socul comun (*Sambucus nigra*), zmeur (*Rubus idaeus*). Stratul ierbos este compus din plante de mull: cînsteț (*Salvia glutinosa*), mierea ursului (*Pulmonaria rubra*) și ferigile *Athyrium filix femina* și *Dryopteris filix mas*. În lungul apelor și în sectoarele umede există mai multe specii de mușchi, piciorul cocoșului (*Ranunculus spp*), izma (*Mentha piperita*), pipirig (*Juncus effusus*), captalan (*Petasites hybridus*) etc.

Plantații de rășinoase se regăsesc în locurile predispuse alunecărilor de teren. Pini dispersați sunt și pe fânețele de la altitudini mai mari, cu expoziție nordică, având ca substrat părușcă (*Festuca sudetica*), țepoșică (*Nardus stricta*) și ferigi.

Între 1.000 și 1.300 m altitudine, pădurile de amestec de fag cu rășinoase ocupă cea mai mare întindere. Acestea conțin și exemplare de paltin (*Acer pseudoplatanus*), ulm de munte (*Ulmus glabra*), frasin comun (*Fraxinus excelsior*), carpen (*Carpinus betulus*). Dintre speciile stratului ierbos se remarcă: cînsteț (*Salvia glutinosa*), trepădătoare (*Mercurialis perennis*), vinarița (*Asperula odorata*), mierea ursului (*Pulmonaria rubra*).

Între 600 și 1.000 m altitudine, se găsesc pădurile de fag (*Fagus sylvatica*), care pe versanții sudici urcă până la 1.200 m. Predomină fagul în asociație cu paltinul (*Acer*

pseudoplatanus) și ulmul de munte (*Ulmus glabra*), frasinul (*Fraxinus spp*), jugastrul (*Acer campestre*), plopul tremurător (*Populus tremula*), carpenul (*Carpinus betulus*).

Arbuștii sunt reprezentați de alun (*Corylus avellana*), soc (*Sambucus nigra*), corn (*Cornus mas*), zmeur (*Rubus idaeus*), mur (*Rubus caesius*).

La altitudini de 600-700m se întâlnesc păduri de gorun (*Quercus sesilliflora*), mai ales pe versanții cu expunere sudică. Cresc în asociație cu frasin (*Fraxinus spp*), tei (*Tilia cordata*), cireș (*Prunus avium*). Stratul ierbos este alcătuit din flora de mull la care se adaugă gramineele. Zăvoaietele sau pădurile de luncă sunt formate din arbori cu lemn moale: anin alb (*Alnus incana*), anin negru (*Alnus glutinosa*), plop (*Populus spp*), sălcii (*Salix spp*), la care se adaugă arbuști precum cătina și răchita precum și specii ale stratului ierbos: alior (*Euphorbia amygdaloides*), năpraznic (*Geranium robertianum*), firuța (*Poa pratensis*), specii de trifoi.

1.5.1. Habitate naturale de interes comunitar

Pe baza informațiilor din bazele de date amenajistice, luând în considerare tipul de pădure (TP), compoziția actuală a arboretului și tipul de pătură erbacee, pentru fiecare unitate amenajistică (UA) inclusă în sit, au fost identificate următoarele **tipuri de habitate forestiere de interes comunitar** și care reprezintă obiectivele de conservare din ROSCIO190 Penteleu:

- Tipul de habitat **9110 Păduri de fag de tip *Luzulo-Fagetum*** (fig. 5 și fig. 6)

Stratul arborilor compus din fag (*Fagus sylvatica ssp. sylvatica*), peste 40-50% în general, molid (*Picea abies*) și brad (*Abies alba*), în proporții diferite, cu rare exemplare de ulm de munte (*Ulmus glabra*) și mesteacăn (*Betula pendula*); are acoperire de 80 – 90% și înălțimii de 24 – 28 m pentru brad și 20 – 25 m pentru fag la 100 de ani.

Stratul arbuștilor este reprezentat prin puține exemplare de scoruș de munte (*Sorbus aucuparia*), soc roșu (*Sambucus racemosa*) sau adesea lipsește.

Stratul ierburilor și subarbuștilor: neuniform, în funcție de tipul de pătură erbacee: dominat de mălaiul cucului (*Luzula luzuloides*) sau de scradă (*Festuca drymeia*), în covor compact sau în petece de mărimi diferite, în funcție de lumină, cu participarea și a unor specii din flora de mull (*Dentaria glandulosa*, *Galium odoratum*), cu dezvoltare slabă și specii acidofile. Pe suprafețe mai restrânse pătura erbacee este dominată de afin (*Vaccinium myrtillus*), merișor (*V. vitis idaea*) și specii din tipurile *Calamagrostis* – *Luzula*.

Fig. 5. Pădure de fag de tip *Luzulo-Fagetum*

- Tipul de habitat **91E0*** Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*) (fig. 7 și fig. 8)

A fost identificat sub forma unor fâșii care urmăresc marginea apei.

Stratul arborilor este compus exclusiv din anin alb (*Alnus incana*) sau cu puțin amestec de molid (*Picea abies*), brad (*Abies alba*), fag (*Fagus sylvatica*); are acoperire de 80-100% și înălțimi de 15-25 m la 50 de ani.

Stratul arbuștilor lipsește sau este slab dezvoltat, compus din salcie (*Salix triandra*), alun (*Corylus avellana*), caprifoi (*Lonicera xylosteum*).

Stratul ierburilor și subarbuștilor obișnuit puternic dezvoltat, dominat de captalanul alb (*Petasites albus*) și lactucul oii (*Telekia speciosa*).

ALTE SPECII: *Angelica sylvestris*, *Aegopodium podagraria*, *Athyrium filix-femina*, *Carex remota*, *Cardamine impatiens*, *Chaerophyllum hirsutum*, *Circaea lutetiana*, *Cirsium oleraceum*, *Dryopteris filix-mas*, *Glechoma hederacea*, *Geranium phaeum*, *Festuca gigantea*, *Impatiens noli-tangere*, *Mentha longifolia*, *Myosotis sylvatica*, *Oxalis acetosella*, *Petasites hybridus*, *P. kablikianus*, *Ranunculus repens*, *Salvia glutinosa*, *Stachys sylvatica*, *Stellaria nemorum*, *Tussilago farfara* ș.a.

Fig. 7. Păduri aluviale cu *Alnus glutinosa* și *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

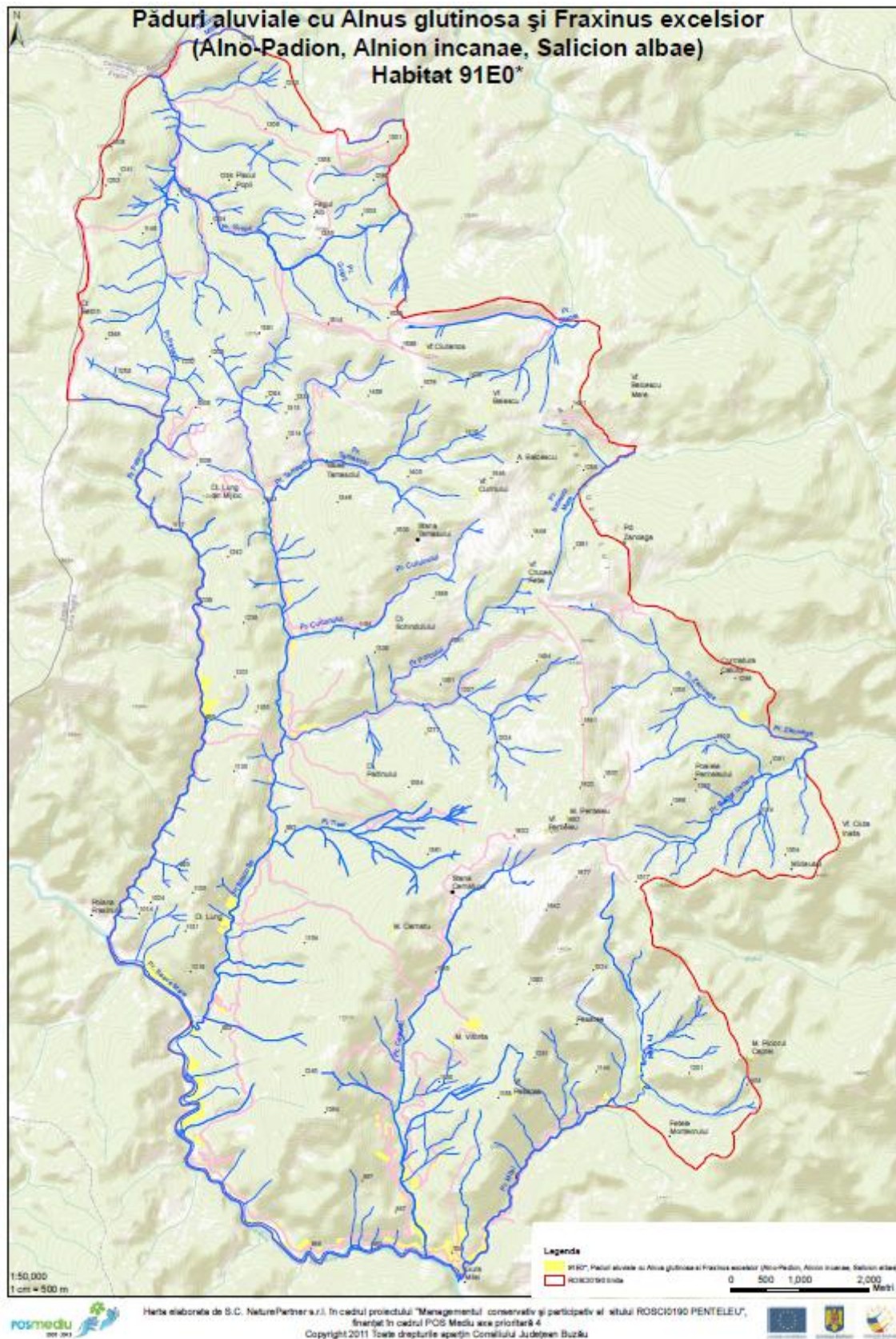

Fig. 8. Distribuția tipului de habitat 91E0* în ROSCIO190 Penteleu

- Tipul de habitat **91V0 Păduri dacice de fag** este tipul de habitat majoritar, deținând peste 56 % din suprafața sitului. (fig.9 și fig. 10)

Stratul arborilor este constituit predominant din fag (*Fagus sylvatica ssp. sylvatica*), sau în amestec cu brad (*Abies alba*) și/sau molid (*Picea abies*), paltin de munte (*Acer pseudoplatanus*), ulm de munte (*Ulmus glabra*); are acoperire mare (80 – 100%) și înălțimi de 30 – 40 m la 100 de ani. În unele stațiuni de bonitate superioară molidul și bradul realizează peste 50 m înălțime.

Stratul arbuștilor lipsește sau este slab dezvoltat din cauza umbrei; rare exemplare de piperul lupului (*Daphne mezereum*), socul negru (*Sambucus nigra*), socul roșu (*S. racemosa*), alun (*Corylus avellana*), caprifoi (*Lonicera xylosteum*), cununița (*Spiraea chamaedrifolia*).

Stratul ierburilor și subarbuștilor: dezvoltat variabil în funcție de umbră, poate lipsi în cazul stratului de arbori foarte închis (făgete nude); în general însă bogat în specii ale „florei de mull” având ca elemente caracteristice speciile carpatice: brustur negru (*Symphytum cordatum*), colțisor (*Dentaria glandulosa*), mierea ursului (*Pulmonaria rubra*); pe versanții umbriți cu microclimă mai umedă poate domina murul (*Rubus hirtus*). Alte specii: orbaltul (*Actaea spicata*), floarea vântului de dumbravă, păștița sau floarea paștelui (*Anemone nemorosa*), asprișoara, floarea padurii, vinărița (*Galium odoratum*), ferigi (*Athyrium filix-femina*, *Dryopteris filix-mas*), pufulița cu flori mici (*Epilobium montanum*), alior (*Euphorbia amygdaloides*), urzica moartă (*Lamium galeobdolon*), năpraznicul (*Geranium robertianum*), crucea voinicului (*Hepatica nobilis*), *H. transsilvanica*, brei (*Mercurialis perennis*), fâgeț ea, foaia-făgetului, salata-iepurelui, (*Mycelis muralis*), măcrișul iepurelui (*Oxalis acetosella*), sănișoara (*Sanicula europaea*), stelute de dumbravă (*Stellaria nemorum*)ș.a.

Fig. 9. Păduri dacice de fag

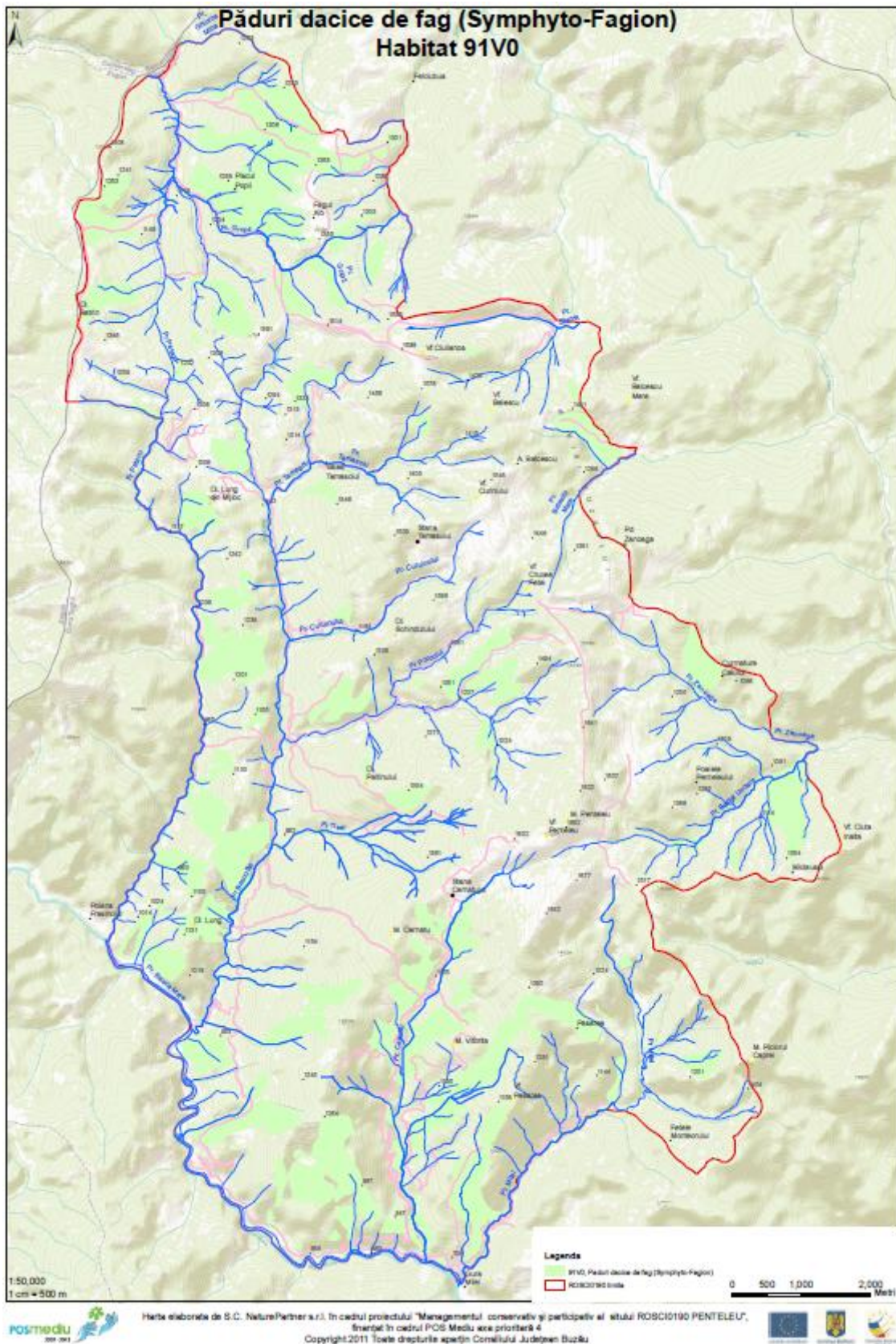

Fig. 10. Distribuția tipului de habitat 91V0 în ROSCI0190 Penteleu

- Tipul de habitat **9410 Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*)** (fig. 11 și fig.12)

Stratul arborilor este constituit din molid (80-100% din compoziție), alături de care mai apar diseminat sau în proporție de sub 20% fag, scoruș de munte, paltin de munte, etc. Are acoperire mare (80-100%) și înălțimi de 25 – 30 m.

Stratul arbuștilor: slab dezvoltat – exemplare rare de scoruș (*Sorbus aucuparia*), soc (*Sambucus sp.*), coacăz de stâncă (*Ribes petraeum*), caprifoi negru (*Lonicera nigra*), piperul lupului (*Daphne mezereum*), mur (*Rubus idaeus*), cununița (*Spiraea chamaedrifolia*) etc.

Stratul ierburilor și subarbuștilor neuniform, în funcție de tipul de pătură erbacee: măcrișul iepurelui (*Oxalis acetosella*), afinul (*Vaccinium myrtillus*.)

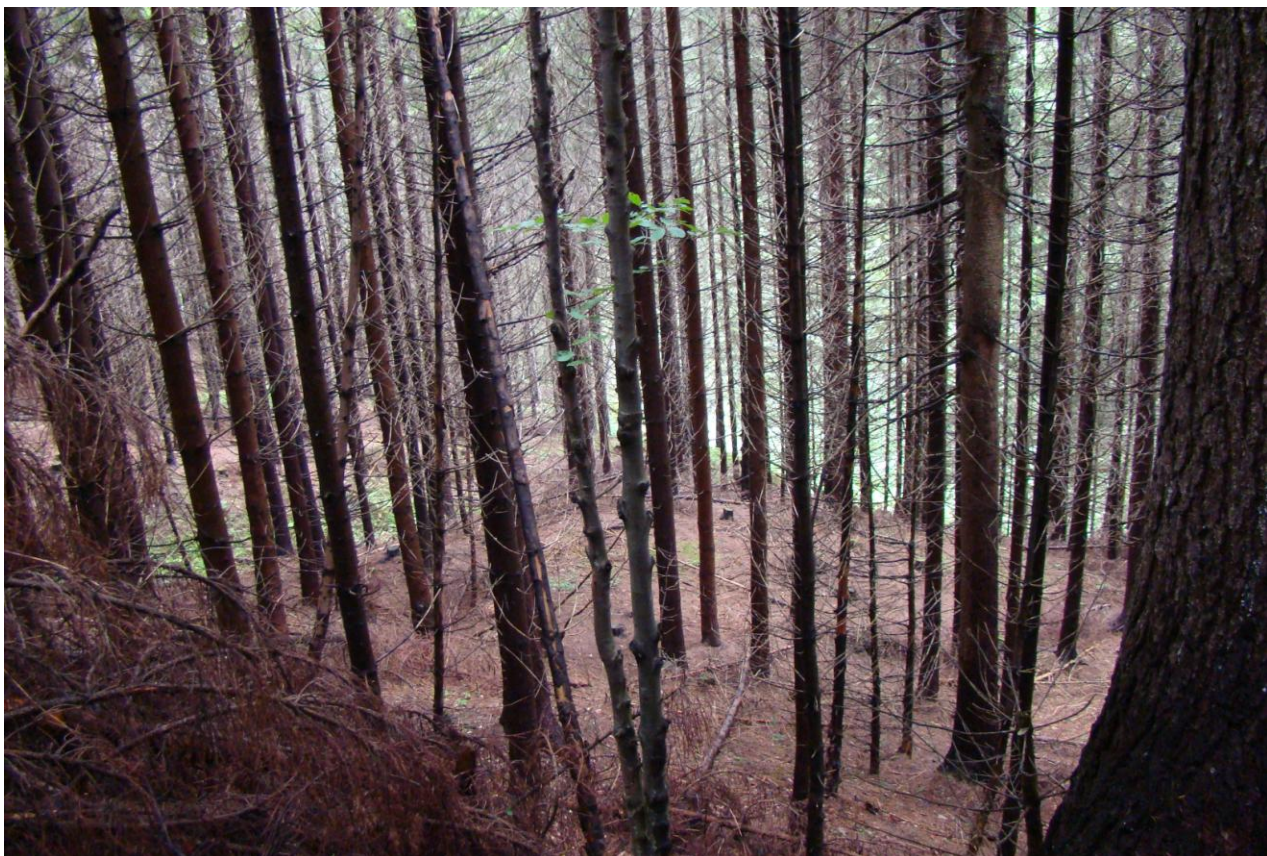

Fig. 11. Păduri acidofile de *Picea abies* din regiunea montană (*Vaccinio-Piceetea*)

Pe lângă habitatele forestiere, au fost identificate și următoarele tipuri de habitate neforestiere:

- Tipul de habitat **3230 Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane** este fragmentat, fiind identificat în satele Varlaam și Cernat, de-a lungul văii Bâsca Mică. (fig. 13 și fig. 14)

Structură: Fitocenoza este instalată primar, ca o grupare pionieră și este edificată de specii mezoterme, mezo-higrofile și higrofile în proporție mare, iar speciile ierboase pot fi și eutrofe, în special după revărsări. Stratul arbustiv este dominat de cătina mică (*Myricaria germanica*), fiind asociat cu răchita roșie (*Salix purpurea*). Sporadic, apar exemplare juvenile de arin (*Alnus glutinosa*), arin negru (*Alnus incana*), fag (*Fagus sylvatica*). Acoperirea stratului este de 40–75%, iar înălțimea variază între 0,50–2,50 m. Stratul ierburilor are o dinamică foarte activă, fiind frecvent distrus de viituri, de aceea are o acoperire variabilă de 20–50%, cu întelenire redusă. Iarba câmpului (*Agrostis stolonifera*), păiușul de livezi (*Festuca pratensis*) și golomăț (*Dactylis glomerata*) sunt cele mai abundente graminee, împreună cu trifoiul roșu (*Trifolium pratense*), drețele (*Lysimachia nummularia*), podbalul (*Tussilago farfara*), piciorul caprei (*Aegopodium podagraria*), iedera de pământ sau rotungioara (*Glechoma hederacea*) și piciorul cocoșului (*Ranunculus repens*). Înălțimea stratului de graminee ajunge la 0,50–0,75 m, existând un al doilea strat, inferior, la 0,20 m.

Fig. 13. Vegetație lemnoasă cu *Myricaria germanica* de-a lungul râurilor montane

- Tipul de habitat **4060 Tufărisuri alpine si boreale** ocupă suprafețe relativ restrânse din etajul subalpin (fig. 15 și fig. 16)

Structura: Solul pe care s-a instalat habitatul are culoarea cărămidie, ceea ce denotă existența litosolurilor și rendzinelor puțin evoluat. Covorul vegetal este alcătuit din țepoșică (*Nardus stricta*) – specie dominantă, păiuș roșu (*Festuca rubra*), vițelar (*Anthoxanthum odoratum*), scânteiuță de munte (*Potentilla ternata*), *Ranunculus breyninus*, specii de afin (*Vaccinium sp.*), coacăz (*Bruckentalia spiculifolia*). Spre deosebire de alți munți, în locul jneapănului (*Pinus mugo*) sunt foarte răspândite speciile de ienupăr (*Juniperus sibirica*, *Juniperus sabina*). De asemenea, au fost identificate populații bogate de narcise (*Narcissus poeticus ssp. radiiflorus*), *Leucorchis albida*, oițe (*Anemone narcissifolia*), care contribuie la creșterea valorii conservative a habitatului

Fig. 15. Tufărisuri alpine si boreale

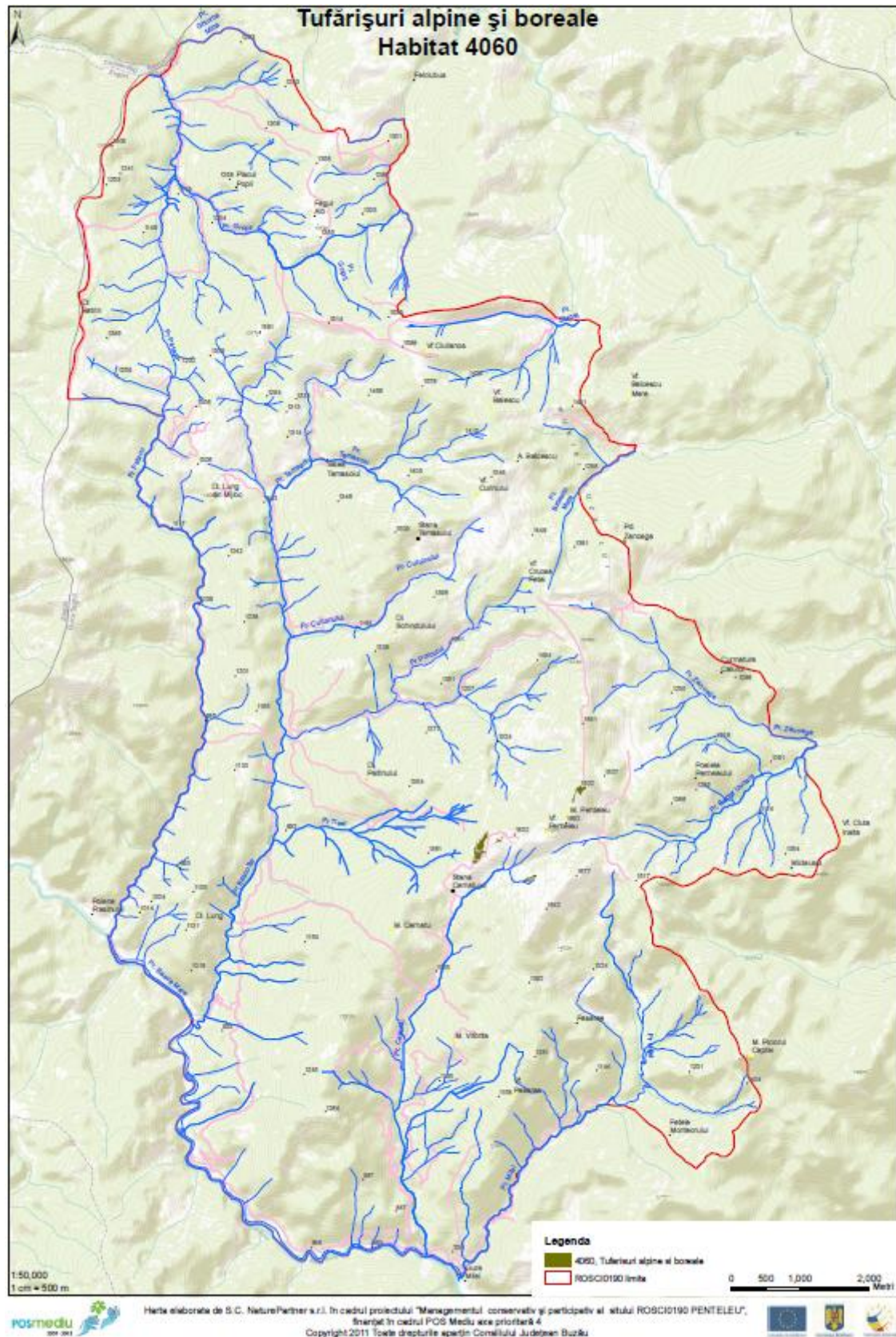

Fig. 16. Distribuția tipului de habitat 4060 în ROSCIO190 Penteleu

- Tipul de habitat **6430 Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin** – în sit sunt prezente două subtipuri, și anume: comunități higrofile și nitrofile de ierburi înalte, de-a lungul cursurilor de apă și lizierelor forestiere și comunități de ierburi perene înalte higrofile din etajul montan până în cel alpin, aparținând clasei *Betulo-Adenostyletea*. (fig. 17 și fig. 18)

Structura: speciile caracteristice sunt brusturele dulci (*Petasites hybridus*), captalanul alb (*Petasites albus*), pipirigul (*Scirpus sylvaticus*), barba popii (*Filipendula ulmaria*), crăstăval (*Cirsium oleraceum*), limba oii (*Cirsium canum*), lăptucul oii (*Telekia speciosa*), ciocul păsării (*Geranium palustre*), asmățui sălbatic (*Chaerophyllum hirsutum*), antonica (*Chaerophyllum aromaticum*), cânepa codrului (*Eupatorium cannabinum*), steluțe de dumbravă (*Stellaria nemorum*), coada șoricelului (*Achillea distans*), piciorul cocoșului (*Ranunculus platanifolius*), cruciulița (*Senecio nemorensis*).

Fig. 17. Comunități de lizieră cu ierburi înalte higrofile de la nivelul câmpiilor, până la cel montan și alpin

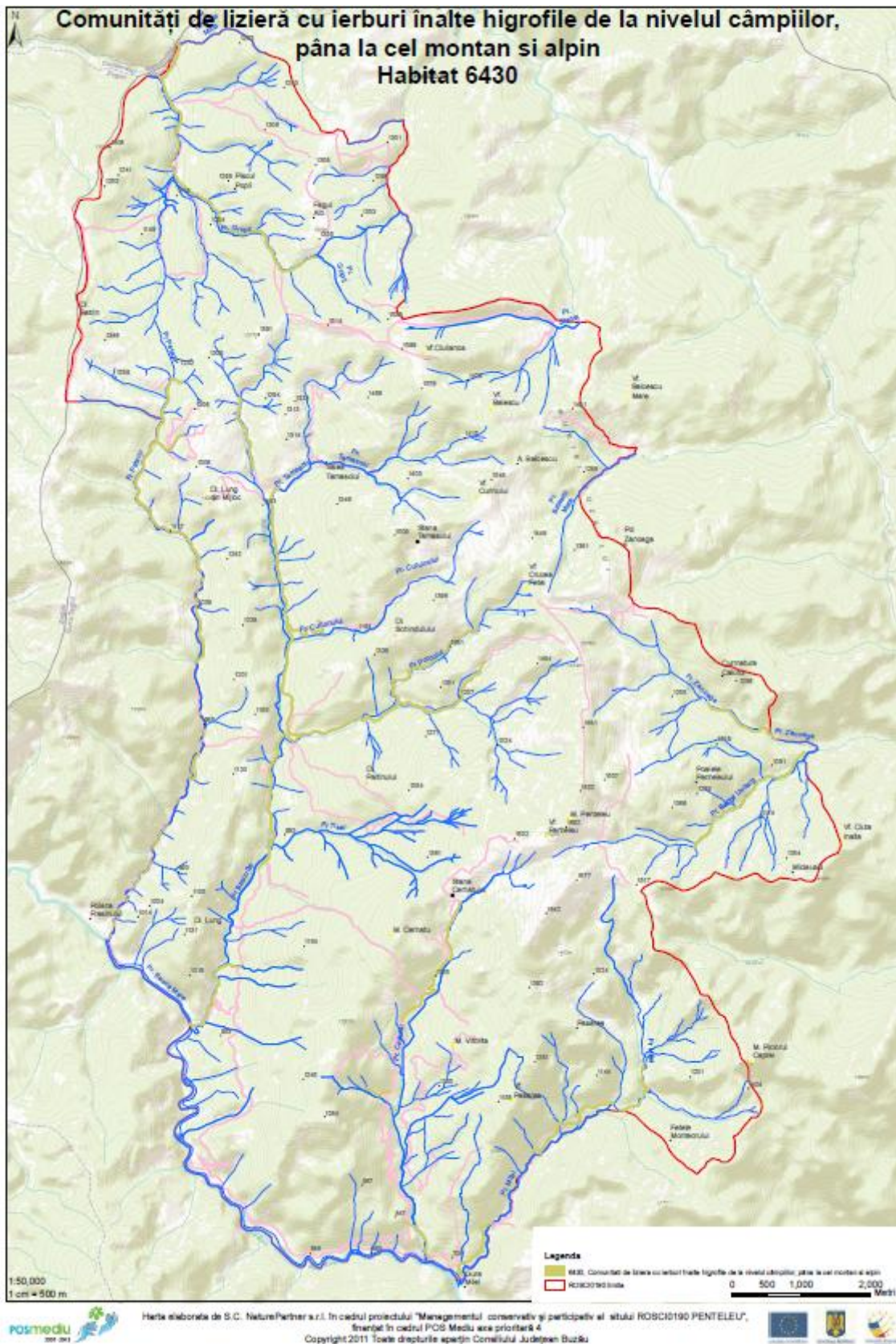

Fig. 18. Distribuția tipului de habitat 6430 în ROSCI0190 Penteleu

1.5.2. Specii de floră de interes comunitar

În ROSCIO190 Penteleu există 3 specii de plante de interes comunitar ce reprezintă obiective de conservare pentru acest sit, și anume două specii de mușchi (*Dicranum viride*, *Drepanocladus vernicosus*) și 1 criptogamă vasculară (clopoțelul - *Campanula serrata*).

- *Dicranum viride* este o specie destul de puțin studiată, în special în ceea ce privește biologia reproducerii; ea a fost observată în pădurile de fag, pe scoarța arborilor, la baza trunchiurilor de copaci (specie corticolă), rar pe roci silicioase (fig. 19). Nu a fost întâlnită cu organe sporifere ci numai în stare vegetativă, care distonează față de alte specii prin culoarea verde închis.
- *Drepanocladus vernicosus* este o specie de mușchi iubitoare de climat umed asigurat de un conținut ridicat de vapori în aer, iubitoare de lumină (fotofilă până la sciafilă), preferă solurile humice acide, humice moderate până la cele turboase, calcifugă, preferă solurile umede și permanent alimentate cu apă rece, este acidofilă. Populația este prezentă în număr foarte redus în împrejurimile fostului Lac Roșu care a colmatat, din care au mai rămas o serie de zone umede transformate în tinoave tinere permanent alimentate cu apa rece din o serie de izvoare (fig. 20).
- **Clopoțelul (*Campanula serrata*)** (fig. 21) este o specie frecventă, abundentă ca efective populaționale, reprezentată în Munții Penteleu prin populații aflate într-o stare de conservare bună, populații ce acoperă întregul gol alpin coborând și în zonele înierbate dintre habitatele forestiere (fig. 22). Perioada de înflorire a acestei specii este iulie-septembrie.

Fig. 21. Clopoțelul (*Campanula serrata*)

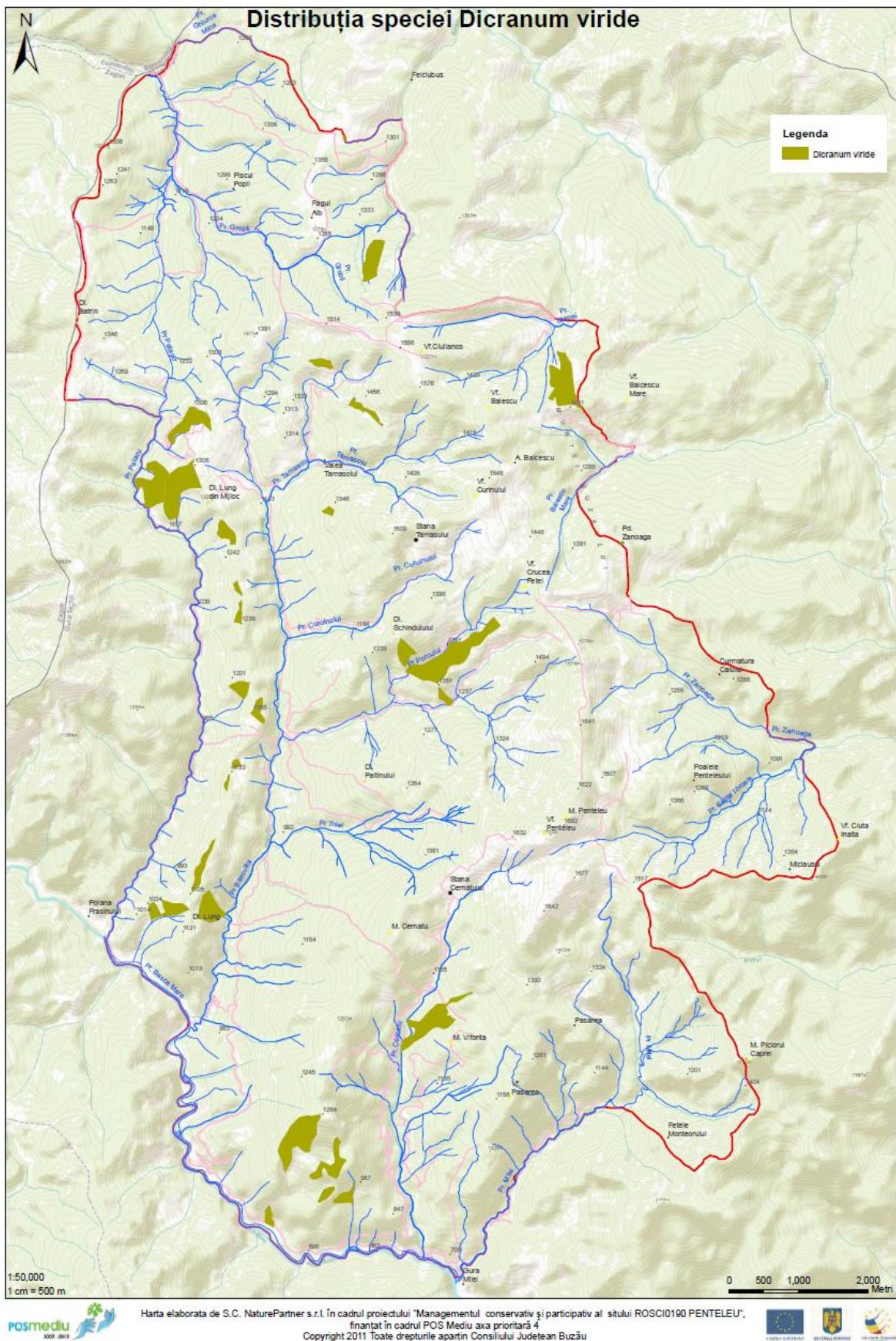

Fig. 19. Distribuția speciei *Dicranum viride* în ROSCIO190 Penteleu

1.6 Fauna:

În ceea ce privește fauna, această zonă dispune de o faună bogată, a cărei răspândire este favorizată de prezența pădurilor. Totuși, intervențiile antropice - prin exploatarea pădurilor sau defrișări în scopul extinderii pajiștilor și a suprafețelor cultivate, construirea șoselelor forestiere etc. - au determinat, în parte, restrângerea arealului unor specii.

Clasa Mammalia:

- Specii de interes comunitar: **lupul** (*Canis lupus*) (fig. 23), **ursul brun** (*Ursus arctos*) (fig. 24), **râsul** (*Lynx lynx*) (fig. 25)
- Alte specii: guzganul roșu (*Arvicola terrestris scherman*), cerbul (*Cervus elaphus*), pisică sălbatică (*Felis silvestris*), jderul de copac (*Martes martes*), pârșul de alun (*Muscardinus avellanarius*), dihorul (*Mustela putorius*), veverița (*Sciurus vulgaris*), vulpea (*Vulpes vulpes*),

Clasa Aves: uliu porumbar (*Accipiter gentilis*), pițigoii de munte (*Parus montanus*), aușelul sprâncenat (*Regulus ignicapillus*), ierunca (*Bonasa bonasia*), cocoșul de munte (*Tetrao urogallus*), ciocănitoarea de munte (*Picoides tridactylus*), minunița (*Aegolius funereus*), pescărușul albastru (*Alcedo atthis*), mierla de apă (*Cinclus cinclus*),

Clasa Reptilia: năpârca (*Anguis fragilis*), vipera neagră (*Vipera berus*), șarpele de alun (*Coronella austriaca*), șarpele de apă (*Natrix tessellata*), șopârlă de ziduri (*Podarcis muralis*),

Clasa Amphibia:

- Specii de interes comunitar: **tritonul carpatic** (*Triturus montandoni*) (fig. 26 și 27), **tritonul cu creastă** (*Triturus cristatus*) (fig. 28 și fig. 30) care este cea mai mare specie de triton din România și **buhaiul de baltă cu burta galbenă** (*Bombina variegata*) (fig. 29 și fig. 31).

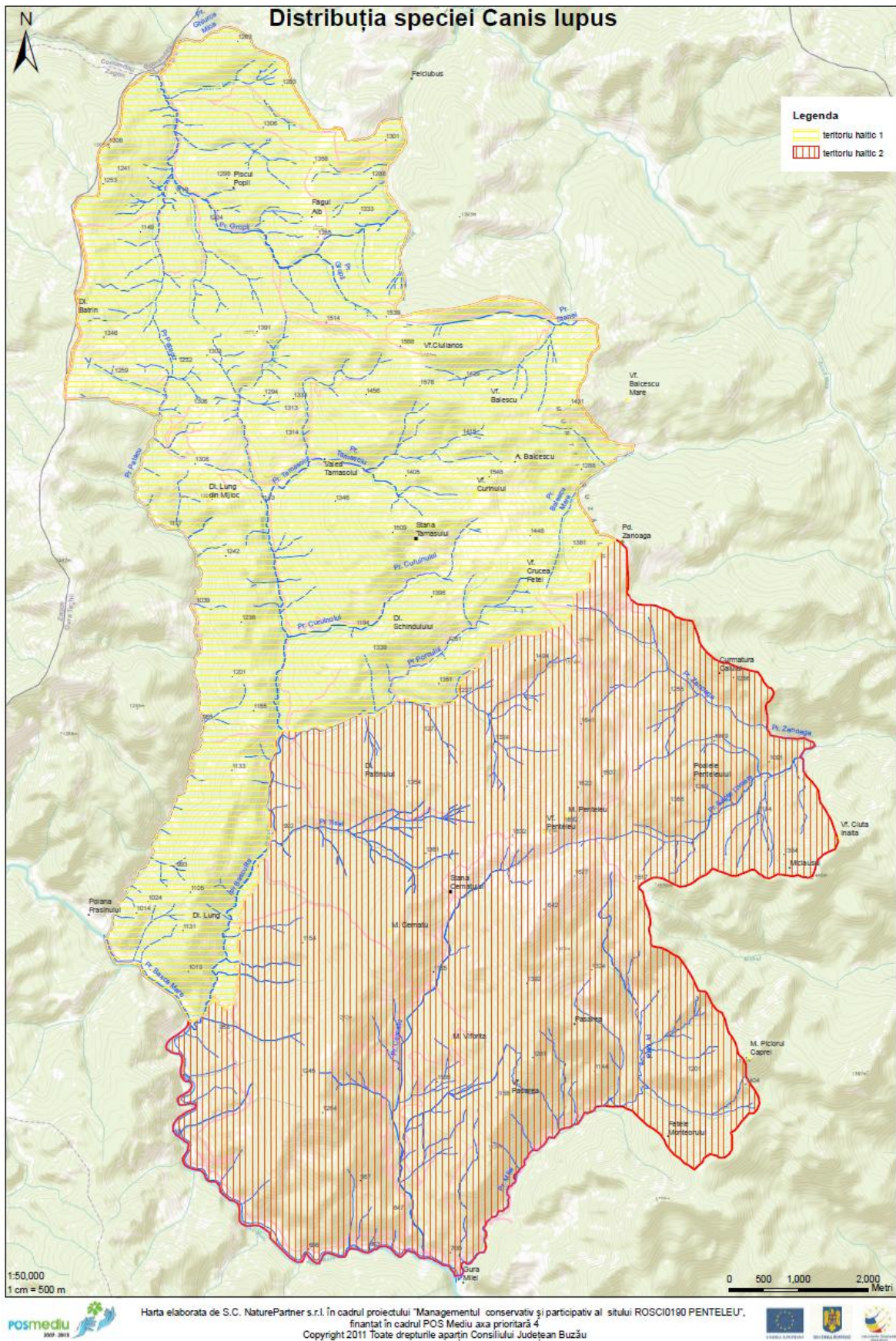
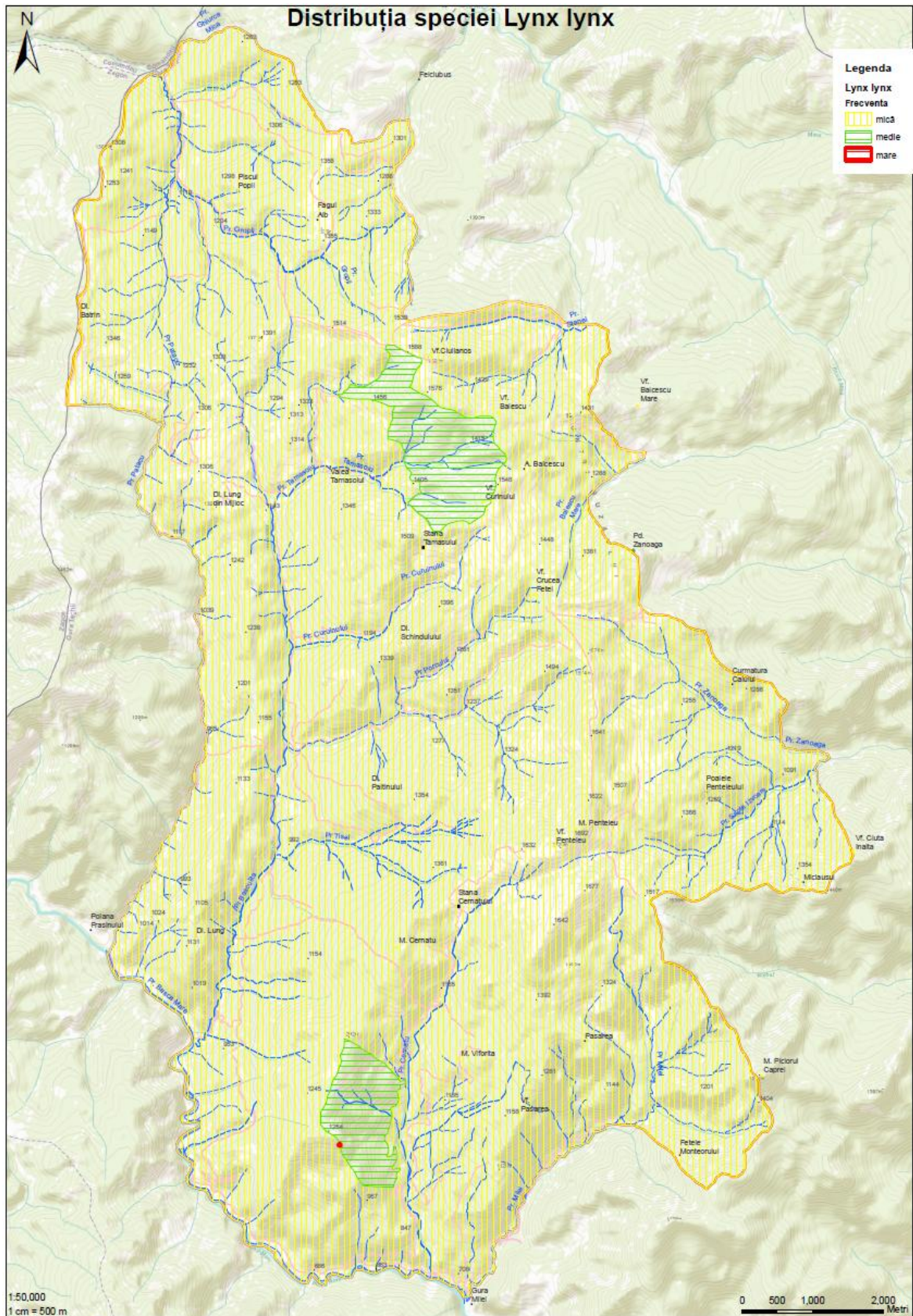

Fig. 23. Distribuția speciei *Canis lupus* în ROSCIO190 Penteleu

Harta elaborată de S.C. NaturePartner s.r.l. în cadrul proiectului "Managementul conservativ și participativ al sitului ROSCIO190 PENTELEU", finanțat în cadrul POS Mediu axa prioritară 4
 Copyright 2011 Toate drepturile aparțin Consiliului Județean Buzău

Fig. 25. Distribuția speciei *Lynx lynx* în ROSCIO190 Penteleu

Fig. 26. Tritonul carpatic (*Triturus montandoni*)

Fig. 28. Tritonul cu creastă (*Triturus cristatus*)

Fig. 29. Buhaiul de baltă cu burta galbenă (*Bombina variegata*)

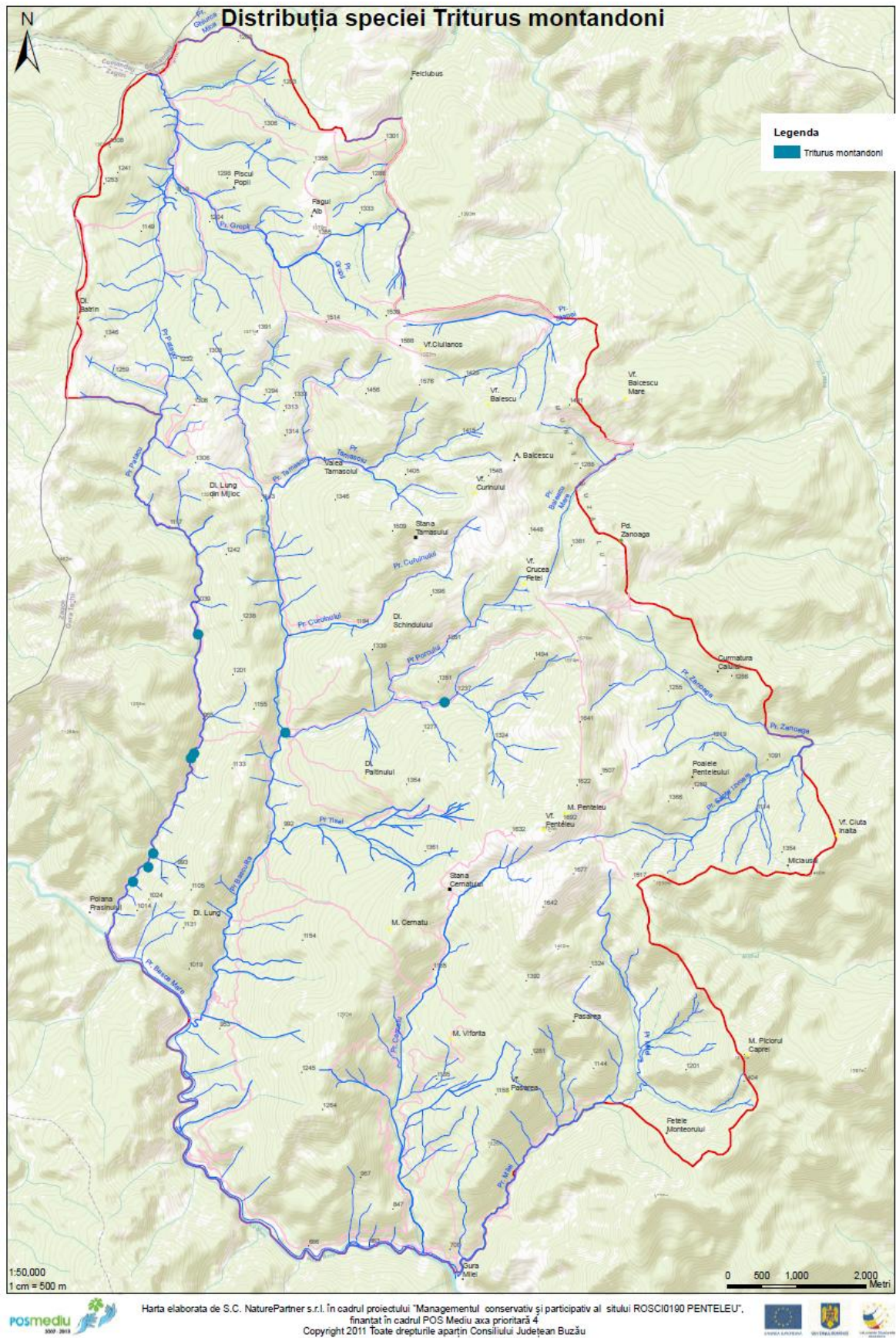

Fig. 27. Distribuția speciei *Triturus montandoni* în ROSCIO190 Penteleu

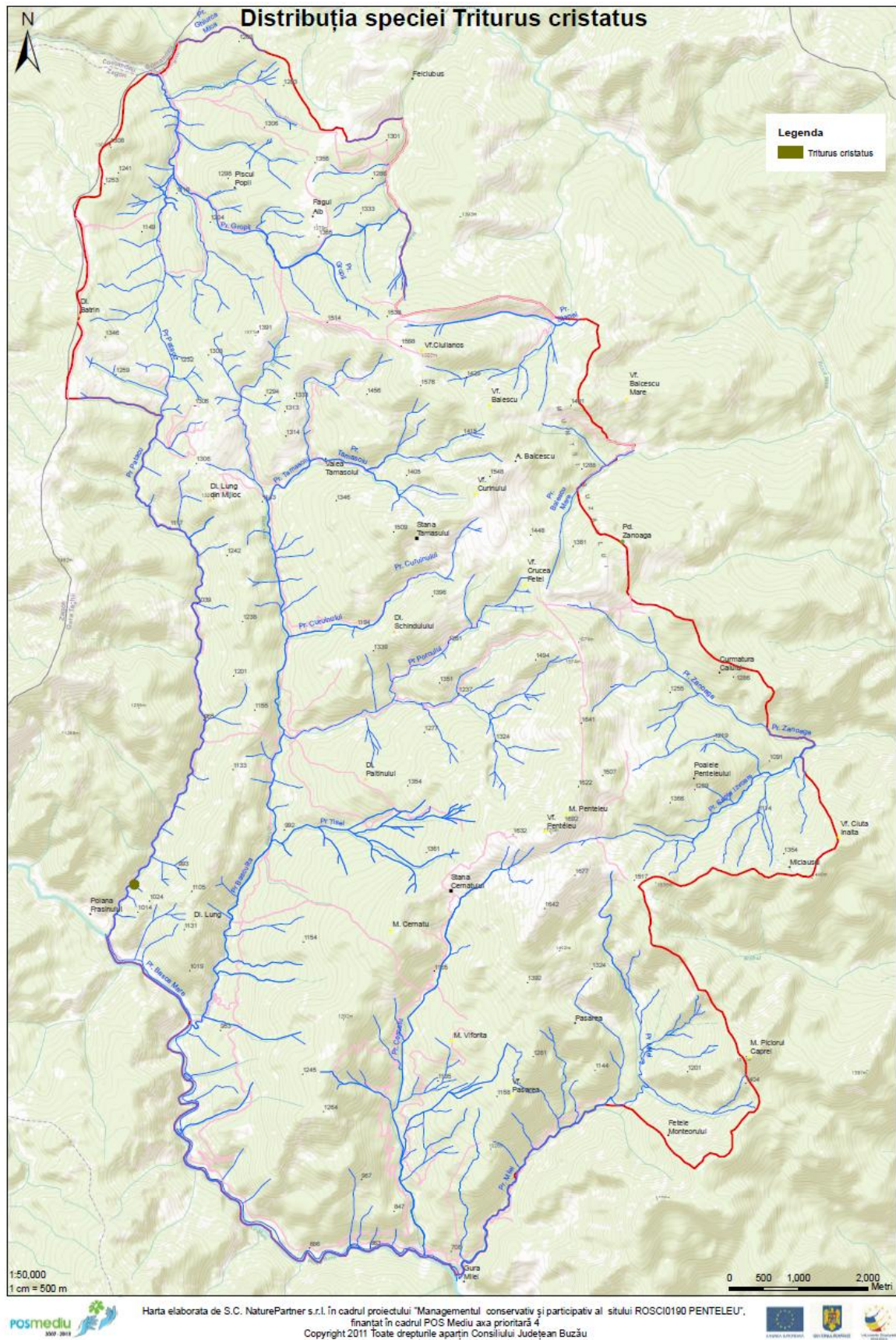

Fig. 30. Distribuția speciei *Triturus cristatus* în ROSCIO190 Penteleu

Clasa Osteichtyes:

- Specii de interes comunitar: **mreana vânătă** (*Barbus meridionalis*) (fig. 32 și fig. 33) și **zglăvocol** (*Cottus gobio*) (fig. 34 și fig. 35)

Fig. 32. Mreana vânătă (*Barbus meridionalis*)

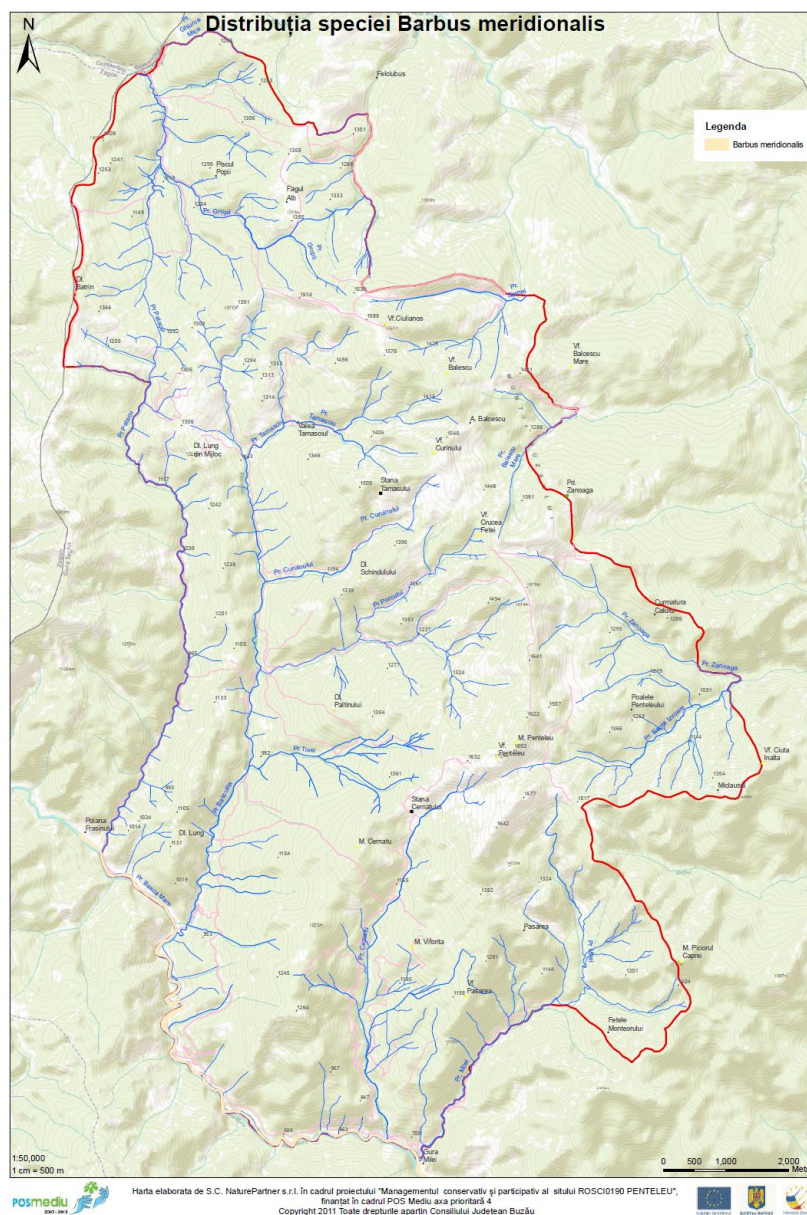

Fig. 33. Distribuția speciei *Barbus meridionalis* în ROSCIO190 Penteleu

Fig. 34. Zglăvocol (*Cottus gobio*)

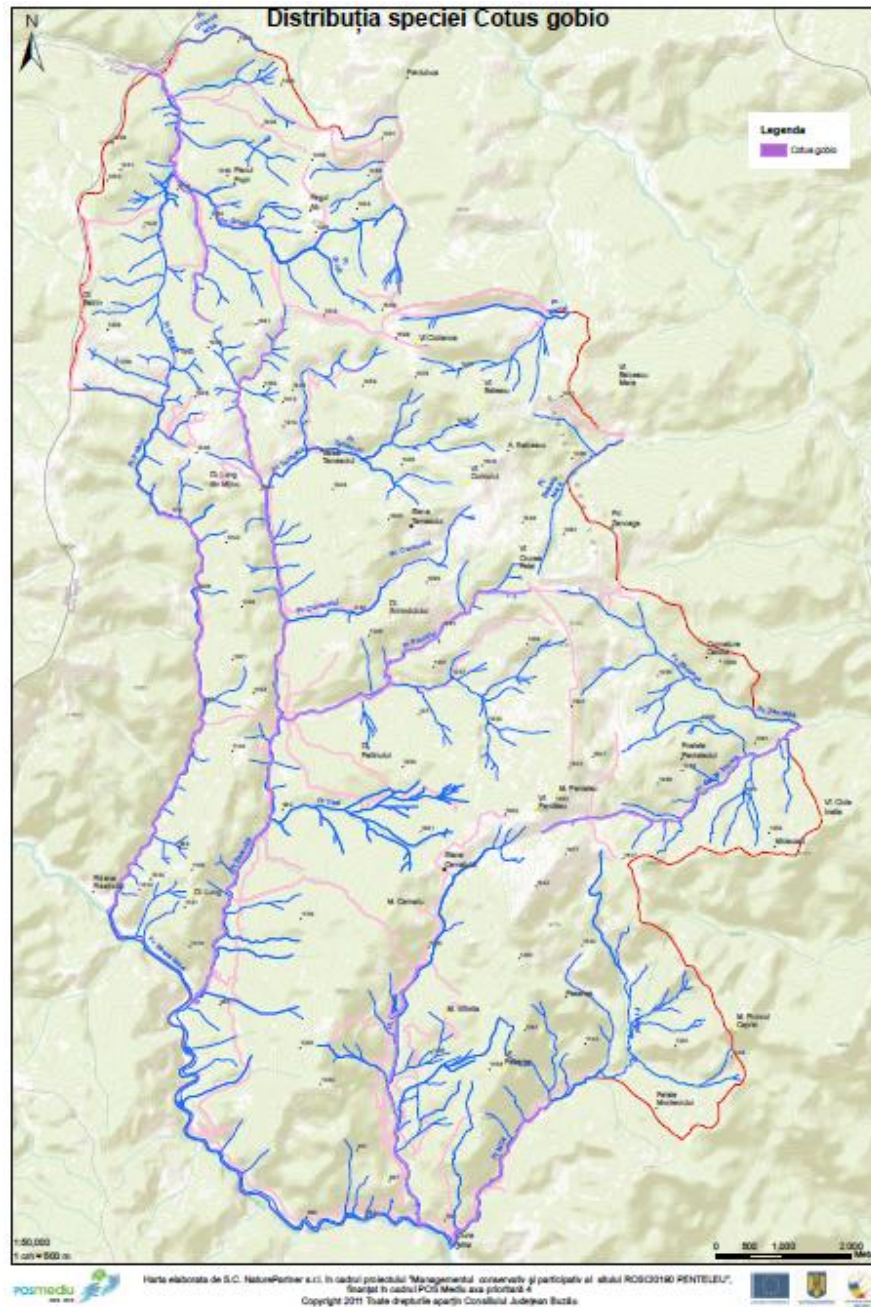

Fig. 35. Distribuția speciei *Cottus gobio* în ROSCIO190 Penteleu

Clasa Insecta:

- Specii de interes comunitar: **carabul** (*Carabus variolosus*) (fig. 36 și fig. 39), **croitorul fagului** (*Rosalia alpina*) (fig. 37 și fig. 40), **fluturele vărgat** (*Callimorpha quadripunctaria*) (fig. 38 și fig. 41).

Fig. 36. Carabul
(*Carabus variolosus*)

Fig. 37. Croitorul fagului
(*Rosalia alpina*)

Fig. 38. Fluturele vărgat
(*Callimorpha quadripunctaria*)

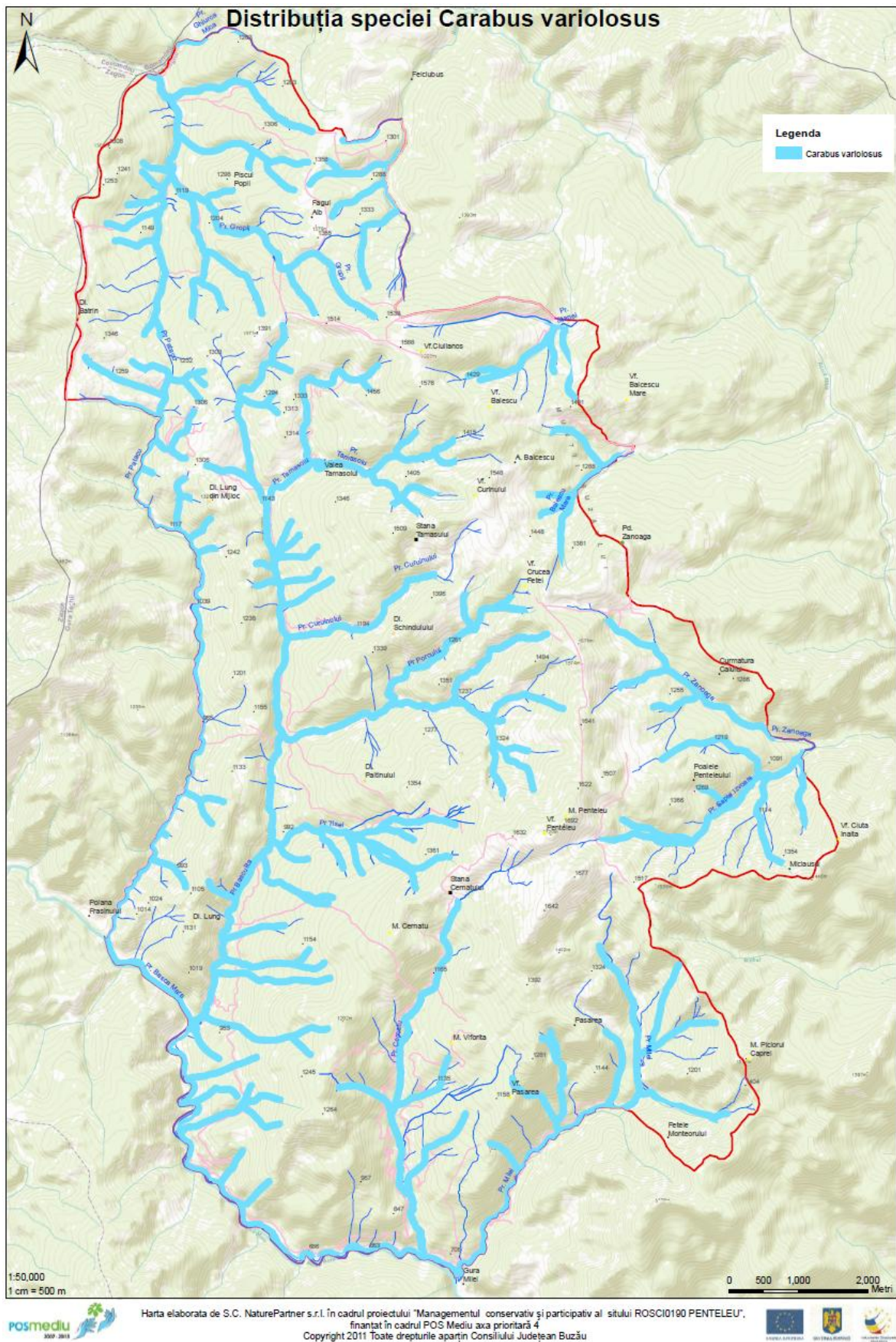

Fig. 39. Distribuția speciei *Carabus variolosus* în ROSCIO190 Penteleu

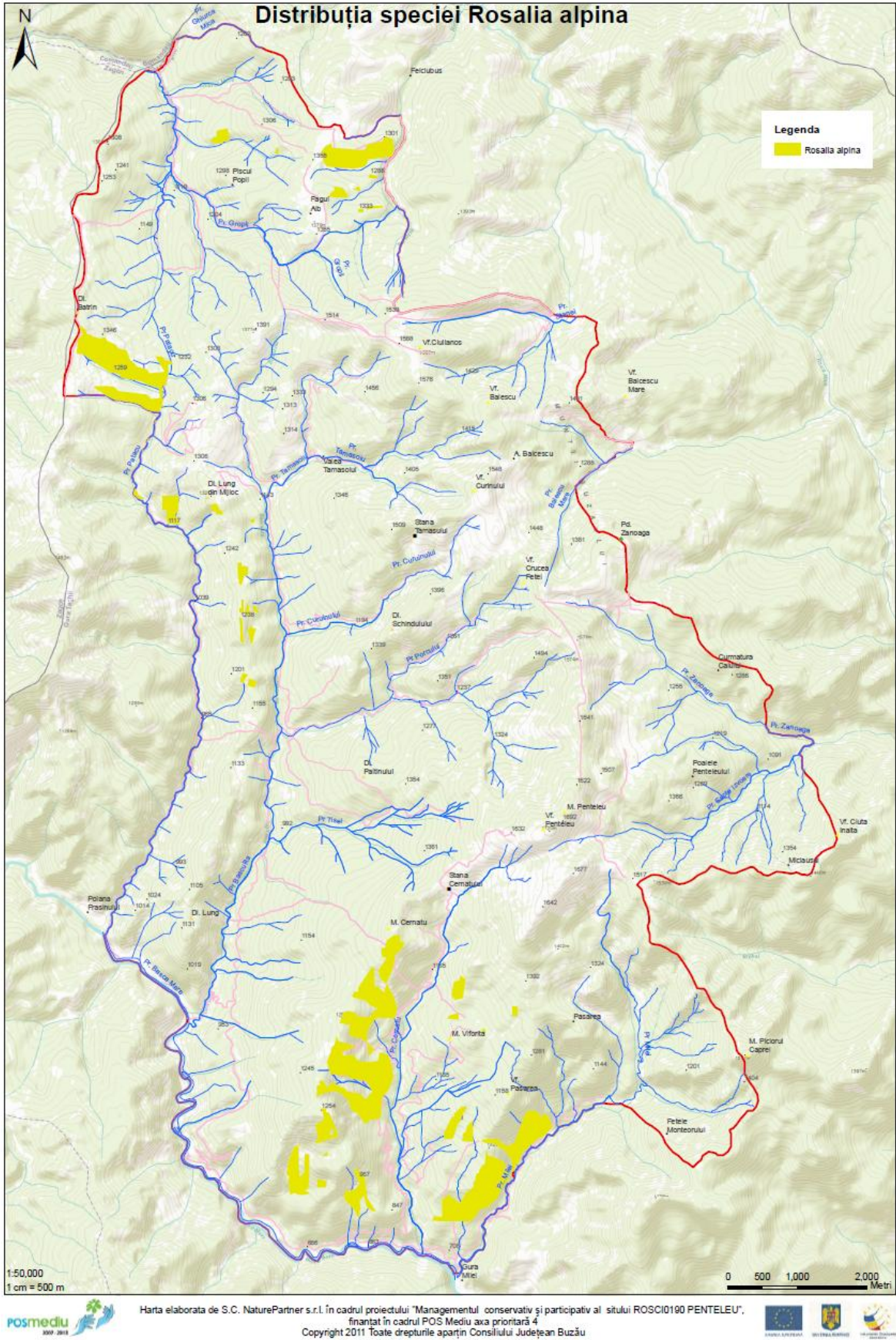

Fig. 40. Distribuția speciei *Rosalia alpina* în ROSCIO190 Penteleu

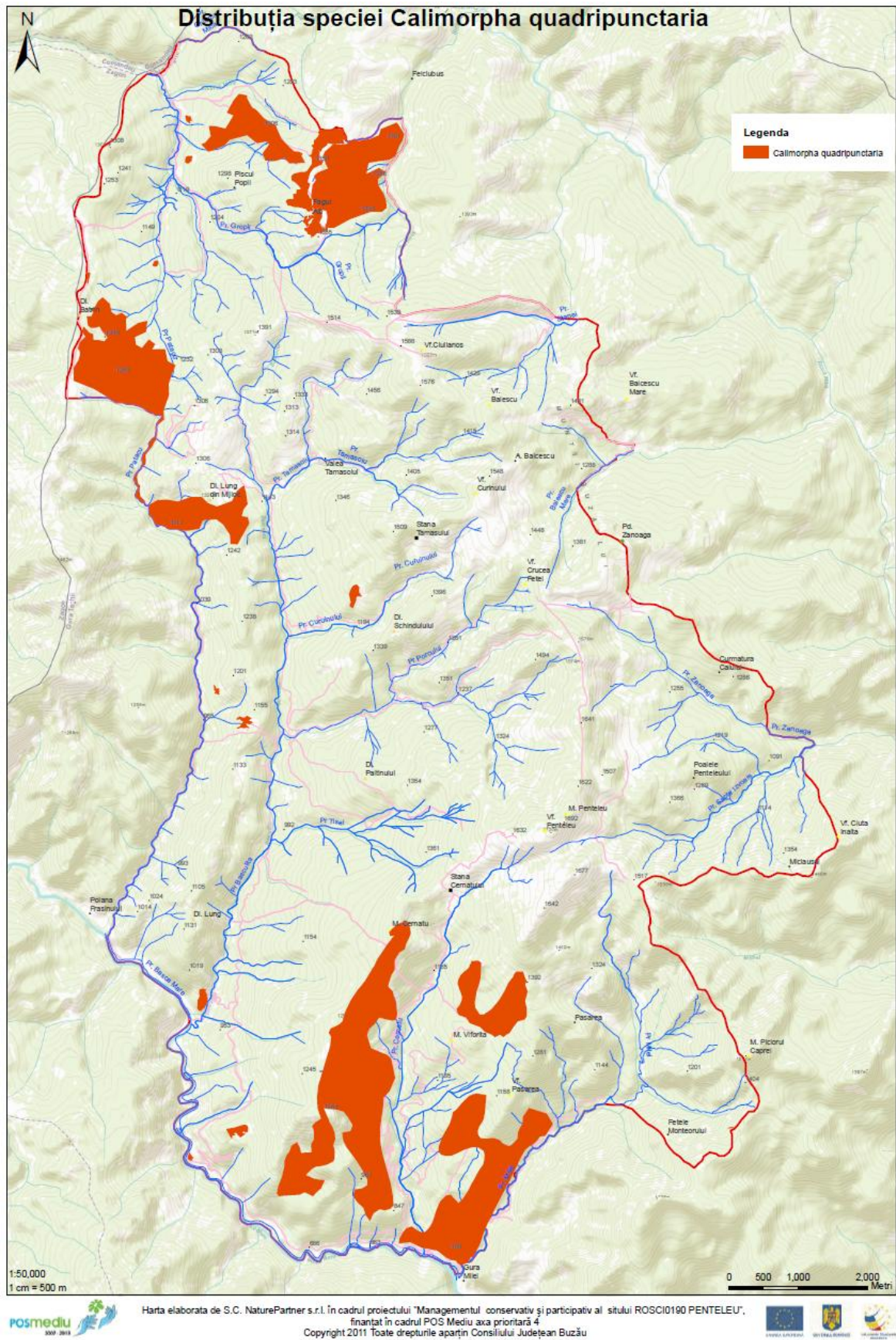

Fig. 41. Distribuția speciei *Callimorpha quadripunctaria* în ROSCIO190 Penteleu

1.8 Patrimoniu istoric, cultural, meșteșuguri și tradiții

ROSCIO190 Penteleu se află pe teritoriul administrativ al comunei Gura Teghii, denumire ce provine de la numele principalului său sat, denumit astfel după pârâul Tega. Aceasta a fost o veche așezare grănicerească, la hotarele Țării Românești cu Moldova și Transilvania. Cea mai veche atestare documentară a unei localități din comună aparține satului Păltiniș, menționat într-un document din 11 decembrie 1534, emis de cancelaria domnitorului Vlad Vintilă-Vodă, alături de pârâul Tega, iar din anul 1538, Varlaamul. Aceste așezări au fost înființate de moșnenii din Sibiciu, care au deținut pământurile până când au ajuns să fie preluate de marii boieri. Localnicii au păstrat multă vreme portul tradițional muntenesc cu influențe transilvănene.

Istoricul dezvoltării

Satele din zonă erau inițial sate de moșneni, care se ocupau cu vânatul și prelucrarea lemnului. Moșia a fost atribuită în 1672 de domnitorul Radu Leon moșnenilor sibiceni (din Sibiciu de Sus și Sibiciu de Jos) care au stăpânit-o în devălmășie, folosind-o pentru pășunat, întrucât zona Sibiciului nu avea terenuri suficiente. În timpul domniei lui Constantin Brâncoveanu s-a stabilit dreptul de proprietate asupra munților Buzăului, acesta revenind unui număr de cinci persoane, proprietatea întinzându-se până la granița cu Transilvania. În perioada fanariotă, Enache Persescu a obținut pământurile prin „mijloace necinstite” de la moșnenii din zonă, care nu au putut dovedi cu acte moștenirea pământurilor lor. În timp aceștia au devenit clăcași pe moșia Bâsca-Gura Teghii, din care motiv ei nu au putut crește vite și au început să practice dogăria, vânzând butoaie, putini și hârdaie de brad în târgurile de la Buzău, Mizil și prin satele județului; meșteșug ce s-a păstrat până în zilele noastre dar din cauza industrializării mulți localnici s-au angajat la Societatea Forestieră „Göetz”, care se ocupa cu exploatarea lemnului la Nehoiu la începutul secolului XX.

În prezent comuna este cea mai nordică din județul Buzău și ocupă mare parte din bazinul Bâscai Roziliei, ce ia naștere din unirea Bâscii Mari cu Bâsca Mică. Bâsca înseamnă lâna oii și te duce cu gândul la cetate, întăritură „așezare între munți”. Zonele locuite permanent sunt cele din vale, din sudul comunei, în timp ce teritoriul se extinde mult spre munți, cuprinzând Masivul Penteleu. Spre nord-vest, limita comunei urcă pe valea Bâscii Mari până aproape de satul secuiesc Comandău. Comuna grupează mai multe sate de munte de

pe malurile Bâscăi Roziliei, și ale afluenților ei, Bâsca Mare și Bâsca Mică. Gura Teghii este, sub aspectul suprafeței, una din primele trei comune din România, întinzându-se pe 46.500 ha. Este comuna cu cea mai mare suprafață din județul Buzău, cu sate răsfirate de-a lungul râului Bâsca până la confluența celor două ape Bâsca Mare și Bâsca Mica, permițând pătrunderea în masivele Podu Calului, Penteleu și Ivanețu. Se întinde pe o lungime de 53 km, de la sud la nord, cu o lățime medie de 8 km. Localitatea este străbătută de la nord la sud de râul Bâsca Roziliei, și se află la o distanță de 88 km de Buzău.

Între 1850-1880 la Gura Teghii a funcționat o stațiune balneoclimaterică, sub numele Bâsca-Penteleu. Întreprinzătorul Enache Persescu trata cu zer, rămas în urma realizării brânzei, fel de fel de afecțiuni. *„Avea în proprietate 450 capre și la ora 4 dimineața se bea lapte crud, după care somnul până la ora 6, o cură în băile de zer, iar la următoarele ceasuri baie în râul Bâsca; se încheia cu plimbarea obligatorie până la masa de prânz. După o nouă siestă, urma din nou mișcare, iar aerul ozonat și cu o puternică ionizare avea efecte asupra celor cu afecțiuni psihice sau bolnavilor de TBC. Persoanele tuberculoase sau vindecate.”* Aici venea C.D. Aricescu. Astăzi stâncă din albia Bâscii care era frecventată de acesta îi poartă numele și se află la marginea de nord-est a satului, acolo unde se află Valea Fulgerișului. În acea perioadă aici pe stâncă se afla un pavilion, unde au poposit, alături de Aricescu, Grigore Tocilescu, Al. Odobescu, Ion Andreescu, Gh. Tattarescu și mai târziu, la 1902, Nicolae Grigorescu.

Izvoarele minerale din jurul stațiunii au fost testate chimic de dr. Pascanu de la Școala Superioară de Farmacie din București. Cele trei izvoare erau: izvorul de la Tainița (la 700m de stațiune) avea apă de izvor obișnuită, ușor mineralizată; izvorul de la Fulgeriș (la 3km) conținea acid carbonic liber și carbonat de fier, fiind folosită pentru tratarea chloremiei, dispepsiei și deficienței de fier; izvorul de la Tega (la 3 km) avea apă cu acid sulfuric, sulfuri alcaline și feroase, cloruri alcaline și feroase, fiind una dintre cele mai sulfuroase ape din România antebelică — ea era folosită în băi sulfuroase sau administrată ca băutură simplă sau combinată cu lapte de capră sau zer.

Cum stațiunea era amenințată de viiturile ce antrenau bolovani venind de pe dealul neîmpădurit Tega, pe care se formaseră crevase, dealul a fost plantat cu brazi, iar pășunatul a fost interzis. Acea zonă este astăzi o pădure deasă de brazi care a înlăturat pericolul viiturilor.

În timpul Primului Război Mondial, zona a fost ocupată între 1916 și 1918 de armatele germane, care au găsit la Gura Teghii un loc propice pentru construirea unui sanatoriu cu 20 de camere, cu iluminat electric și apă caldă curentă pentru tratarea răniților; localnicii beneficiau și ei gratuit săptămânal, de băile sanatoriului. Acesta a intrat, însă, în paragină după terminarea războiului și retragerea militarilor germani.

La instaurarea regimului comunist, proprietățile au fost naționalizate, iar pământurile au fost colectivizate, formându-se „GAC Unirea”. În 1968, comuna a fost înființată în forma actuală, cu satele Furtunești, Gura Mili Gura Teghii, Nemertea, Păltiniș, Vadu Oii și Varlaam. Turismul a intrat în declin, iar în anii 1980 organizația turistică de stat ONT vorbea doar despre unele perspective de construire a unei cabane pe vârful Penteleu și a unei păstrăvării.

Creația populară și-a păstrat fantezia și culoarea, dăinuind peste veacuri prin amprenta specifică pe care i-au dat-o locuitorii de pe valea râului Bâsca Rozilei. Asemenea realități au fost constatate și consemnate de vârfuri ale culturii românești, printre care Al. Vlahuță, Al. Odobescu, C.D. Aricescu sau, mai târziu, cercetătoarea Elisabeta Moldoveanu-Nestor și poetul Marin Sorescu, care de nenumărate ori poposea aici la profesorul Bălineanu.

Tradiții și legende

Gura Teghii este comuna de la poalele Penteleului de care se leagă numele lui **Gheorghelaș**, haiduc buzoian și erou de baladă. Născut în părțile Cislăului, a luptat în oastea de panduri a lui Tudor Vladimirescu, la 1821. Tot în zona Munților Buzăului avea avere multă boierul Macovei, avere care la acea vreme era constituită din munți împăduriți, stâne de oi și vaci. Cășăriile de aici produceau brânză, urdă, lapte la puțină și vestitul CAȘCAVAL de Penteleu.

O altă prezență aproape mistică este **VULTURUL ILIE**. Numit „ultimul zăgan” de către Marin Sorescu, acesta a trăit între anii 1924 și 1942. Oamenii l-au botezat Ilie. A fost prins în zona Gura Teghii, la poalele Penteleului, de pădurarul Furtună. Un negustor din Buzău îl cumpără de la pădurar și-l ține în coteț, împreună cu curcanii. Vulturul Ilie iubind mult libertatea, a lovit cu ciocul în zăvor și a zburat până în înaltul cerului. A admirat Buzăul de acolo, de la înălțime, și a aterizat pe moara Zangopol. Patronul acesteia l-a adoptat. De la

înălțimea morii unde își făcuse cuibul vedea trenurile care intrau în gara Buzău. Vulturul Ilie venea până la geamul vagonului restaurant, unde era servit de ospătar cu o friptură. Toată lumea din gară îl admira pe Ilie cum servește friptura. Într-o iarnă geroasă, *“Vulturul văzu pe-o casă/limbi de foc cum se ridică”*. Coborî din înaltul cerului și poposi pe o fântână în apropierea casei ce luase foc. Oamenii se strânseră în jurul lui și observară focul, pe care îl stinseră, mulțumindu-i lui Ilie. În timpul celui de-al doilea război mondial, Ilie a fost ucis de un soldat neamț. Pariul pus de grupul de nemți, că îl vor doborî, era să se sfârșească cu o răzmeriță a populației orașului împotriva neamțului asasin. L-au purtat pe ultimul drum *“toți copiii, tot orașul”*. În mormântarea lui a avut loc la cimitirul Dumbrava, ca a oricărui cetățean al orașului. Lumii nu-i venea să creadă că Ilie nu mai este. *“Rugăciunea”* lui Brâncuși, din cimitir, îl veghează. Buzoienii nu l-au uitat pe vultur și la intrarea în producție a Fabricii de bere din Buzău, în 1978, au dat numele *“VULTURUL”* unui sort de bere, acel Vultur de la Varlaam-Gura Teghii precum și numele unei străzi, *“Vulturului”*.

Evenimente culturale

Mândria cea mai mare a localnicilor rămâne, totuși, ansamblu folcloric *„Ciobănașul”*, emblemă a folclorului buzoian timp de mai multe zeci de ani și cu o prezență remarcabilă pe marile scene ale țării, dar și laureat al unor festivaluri internaționale.

Serbarea folclorică *„Pe urme de baladă”*, menținută fără nici o întrerupere din 1970 și până astăzi, cea mai veche manifestare de acest gen din județul Buzău este, fără îndoială, evenimentul spiritual cel mai așteptat de către locuitorii acestor meleaguri. Desfășurat în fiecare primăvară în ultima duminică a lunii mai, acest adevărat festival al cântecului și dansului popular a intrat de mult atât în conștiința buzoienilor, cât și în atenția județelor vecine, participând an de an peste 20.000 de spectatori din județ, din țară și din străinătate. Balada haiducului Gheorghelaș deschide în fiecare an această serbare folclorică și câmpenească în sunet de buciom.

Drăgaica sau *Sânziana* ce se ținea de secole la poalele muntelui Penteleu – este zeița agrară, protectoare a lanurilor înspicate de grâu și a femeilor măritate. Aceasta se naște la 9 martie, echinocțiul de primăvară în calendarul *iulian*, la moartea *Babei Dochia*, crește și se maturizează miraculos până la 24 iunie, atunci când înflorește planta ce-i poartă numele,

Drăgăicuța sau *Sânziana*. La poalele Penteleului se strâneau în primul rând de **ziua Drăgăicii**, când înfloreau drăgăicuțele, proprietarii de oi, de boi și de cai din Țara Românească, Moldova, Transilvania și din țările apropiate de aceasta, pentru a face negoț cu lâna și cu animalele: oi, cai, boi, vaci...

De asemenea, în mai are loc în Varlaam serbarea „Înțârcatul mieilor”.

Capitolul 2

Analiza situației actuale și viitoare a vizitatorilor din ROSCI0190 Penteleu

2.1. Context socio - economic

ROSCI0190 Penteleu ocupă 24% din teritoriul comunei Gura Teghii.

Populația se ridică la 4292 de locuitori în cele 7 sate componente:

Sat	Gura Teghii	Furtunești	Păltiniș	Varlaam	Nemerțea	Vadu Oii	Secuiu
Nr. locuitori	1182	1131	989	560	395	31	4

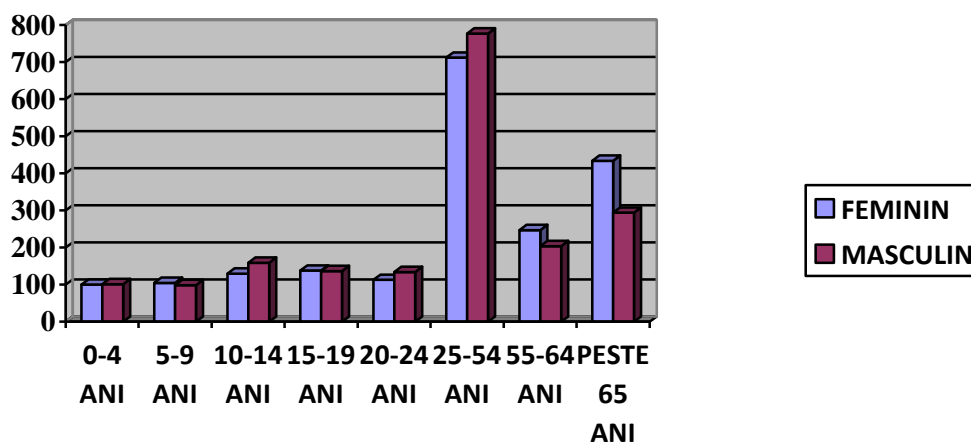
Dintre acestea, satele aflate în imediata apropiere a sitului sunt: Varlaam, Vadu Oii, cătunul Poiana Rugii, Gura Milei și Secuiu.

FONDUL DE LOCUINȚE

LOCUINȚE dotare cu							
GURA TEGHII	Total	Electrice	Apă	De încălzit cu combustibil			Nr.total de camere
				Solid	Lichid	Gazos	
	1732	1521	585	1726	4	2	5082

STRUCTURA POPULAȚIEI PE SEXE ȘI GRUPE DE VÂRSTĂ (2002 recensământ)

Specificație	Grupa de vârstă									
	0-4 ani	5-9 ani	10-14 ani	15-19 ani	20-24 ani	25-54 ani	55-59 ani	60-64 ani	65 ani și peste	TOTAL
TOTAL	201	204	289	275	247	1489	201	250	728	3884
Feminin	100	105	130	138	113	712	108	139	434	1979
Masculin	101	99	159	137	134	777	93	111	294	1905

Din totalul populației inactive, care însumează 2089 de persoane, sunt 1278 de pensionari și 66 de șomeri.

STRUCTURA POPULAȚIEI PE NAȚIONALITĂȚI

- ❖ 3877 români
- ❖ 6 maghiari
- ❖ 1 ucrainian

STRUCTURA PE RELIGII

- ❖ 3835 ortodoxă
- ❖ 1 greco-catolică
- ❖ 4 română catolică
- ❖ 3 bapțiști
- ❖ 40 alte religii

STRUCTURA PE GRUPURI DE ACTIVITĂȚI:

- ❖ Agricultură – 980;
- ❖ Prelucrarea lemnului – 15
- ❖ Silvicultură – 220
- ❖ Comerț – 64
- ❖ Administrație – 15
- ❖ Învățământ, sănătate, cultură – 57
- ❖ Alte domenii – 112
- ❖ În alte localități – 580.

PRINCIPALELE TIPURI DE ACTIVITĂȚI ECONOMICE:

a) **Creșterea animalelor și industria alimentară**

În mod tradițional, creșterea ovinelor este organizată în ferme sezoniere, stâne, ce constituie puncte de atracție turistică și care se instalează în zona pășunilor alpine din vecinătatea vârfului Penteleu: stânele Cernatu, Pietrele Arse, Zănoaga I și Zănoaga II, Tămășoiu, Corâiu, Bălescu, Băleşcuțu, Fagul Alb, fiecare dintre ele având un număr de oi cuprins între 200-600 capete; de asemenea, mai există un număr de aproximativ 600 de bovine și 150 de cai care pășunează pe islazurile comunale. Comuna a strălucit din punct de vedere economic cu vestitele stâne și cășării unde se producea cel mai bun cașcaval din Țara Românească, **cașcavalul de Penteleu**.

b) Recoltarea fructelor de pădure

Anual se recoltează o cantitate de 20-60 de tone de mure, afine și zmeură de către localnici și Ocoalele Silvice Nehoiu și Gura Teghii. De asemenea, se mai recoltează ciuperci comestibile (ghebe: 5-10 t/an, hribi: 1-5 t/an, gălbiori și pleurotus : 1-5 t/an).

c) Meșteșuguri

Țesutul, torsul lânii, cusături populare, împletituri, obiecte de artizanat din lemn, dogărit, dulgherie.

d) Prelucrarea lemnului

Este una din cele mai importante activități din zonă și include: 7 firme de exploatare a lemnului (doborâre, fasonare, corhănire, transport), 8 firme de tăiere și rindeluire și 4 ateliere de tâmplărie.

e) Turism

În zonă există 3 pensiuni, 7 cabane, 3 restaurante și 4 terase, 2 trasee turistice omologate.

2.2. Facilități și servicii de turism

2.2.1 Căi de acces

Accesul cu mijloace auto este posibil dinspre sud, din DN 10 Buzău-Brașov, în dreptul localității Nehoiașu, pe drum comunal asfaltat, iar dinspre nord, din localitatea Comandău (județul Covasna), pe Bâsca Mică, pe drum pietruit reabilitat în cea mai mare parte.

2.2.2 Facilități de turism

Posibilitățile de cazare în sit sunt următoarele:

Nr. Crt.	Denumire unitate de cazare	Adresa	Facilități
1	Pensiunea Varlaam	Comuna Gura Teghii Sat Varlaam www.pensiunea-varlaam.ro	4 apartamente, 4 camere single, 6 camere duble, 10 camere cu pat matrimonial, toate cu baie proprie și TV, încălzire centrală mâncare tradițională ecologică
2	Pensiunea Montana	Comuna Gura Teghii Sat Varlaam www.montanavarlaam.ro	25 locuri în 10 camere toate cu baie proprie și TV, încălzire centrală mâncare tradițională ecologică
3	Casa de vacanță „Florența”	Gura Teghii	3 camere dotate cu televizor, încălzire centrală, baie pe hol mâncare tradițională ecologică
4	Casa „George”	Gura Teghii	5 camere dotate cu televizor, încălzire centrală, baie pe hol, acces la bucătărie
5	Casa de vacanță „La Varlaam”	Comuna Gura Teghii Sat Varlaam	2 dormitoare duble, living, 2 bucătării, 3 grupuri sanitare, mansarda open space 60 mp, terase, gratar/cuptor cărămidă, centrală combustibil solid. Total locuri cazare ~12-14.
6	Cabana Coceanu	RNP Romsilva	Cu circuit închis
7	Cabana Vadu Oii	RNP Romsilva	Cu circuit închis

În momentul de față există facilități pentru cazarea unui număr de aproximativ 100 persoane/zi, majoritatea concentrate în satele Gura Teghii și Varlaam.

2.2.3. Centre de informare turistică

În ceea ce privește informarea, în lipsa unor locuri special amenajate în acest scop (centru de informare și vizitare, puncte de informare) și a unei campanii unitare de prezentare a obiectivelor de interes comunitar prezente în zonă și importanța conservării acestora, aceste activități au un caracter total aleator și necoordonat. În prezent există de centru virtual de informare turistică pentru județul Buzău (www.citbuzau.ro) dezvoltat de către

Consiliul Județean Buzău în cadrul proiectului ”Reabilitare Muzeul Județean Buzău” finanțat prin D.M.I. 5.1 “Restaurarea și valorificarea durabilă a patrimoniului cultural, precum și crearea/modernizarea infrastructurilor conexe” din cadrul Axei prioritare 5 “Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului” a Programului Operațional Regional 2007 – 2013. Pe acest site se pot găsi următoarele informații:

INFORMATII TURISTICE BUZAU

- Generalitati judetul Buzau
- Harta interactiva
- Obiective turistice
- Trasee turistice

HORECA IN JUDETUL BUZAU

- Locuri de campare
- Ghizi turistici
- Unitati cazare
- Unitati alimentare
- Agentii de turism
- Statii de alimentare cu combustibil
- Firme Rent a car
- ATM-uri
- Transport

Centrul de informare turistică pentru județul Buzău va funcționa în incinta clădirii Muzeului județean, după restaurarea acestuia, estimată a se finaliza la începutul anului 2014.

De asemenea, în comună există și un ONG cu activitate în domeniul informării și culturii, denumit APIC-GT.

2.2.4. Servicii medicale

Pe lângă Spitalul Județean și cabinetele medicale din Buzău, în comună sunt disponibile două cabinete medicale deservite de câte un medic.

2.2.5. Servicii de marketing și promovare

Există mai multe organizații care contribuie direct sau indirect la generarea interesului pentru zonă. Fiecare grup promovează independent de celelalte grupuri, și nu există nici un fel de coordonare între diferitele eforturi de marketing. Majoritatea eforturilor de promovare se desfășoară sub forma broșurilor și pliantelor clasice. Nu există o semnalizare vizuală a prezenței siturilor în zonă, documentare sau reclame care să facă referire la situl Natura 2000.

Serbarea folclorică „**Pe urme de baladă**” este un eveniment ce se bucură de mediatizare la nivel local și național și în cadrul căreia sunt promovate și produsele tradiționale. Cu toate acestea evenimentul încă nu a fost folosit și pentru promovarea valorilor capitalului natural și a relațiilor dintre acesta și capitalul social și cultural.

Situl încă nu a fost promovat la târgurile internaționale specifice, iar în zonă nu au fost încă organizate vizite de familiarizare pentru jurnaliști sau persoane cu impact mediatic, ce pot promova zona într-un mod adecvat și unitar.

2.2.6 Sondajul vizitatorilor și turismul în zonă

Până în prezent, datorită lipsei unei structuri unitare de administrare a zonei nu există date statistice oficiale privind numărul exact de turiști și/sau vizitatori. O analiză estimativă, bazată pe informații neoficiale arată următoarele:

Nr. cr.	Categoria de vizitatori	Interesul major	Nr. estimat/tendințe
1.	Familii, în special ca turiști de sfârșit de săptămână	Peisaj, tradiții și produse locale	< 100/zi sezon estival, tendință de creștere
2.	Turiști montani	Peisaj, tradiții și produse locale	< 100/zi sezon estival, tendință de creștere
3.	Cercetători, elevi, studenți	Diversitatea biologică remarcabilă	Zonă foarte puțin studiată până în prezent și care nu se află în atenția institutelor de cercetare sau a universităților

Cote estimative de creștere ale nr. de turiști din ROSC10190 Penteleu

An	Nr. turiști
2011	< 10.000
2012	10.000
2013	15.000
2014	20.000
2015	40.000
2016	60.000

2.2.7 Analiza SWOT

Analiza datelor existente a condus la următoarele rezultate:

Analiza SWOT	Loc în funcție de importanță
Puncte tari	
Existența în zonă a unui sit Natura 2000	1
Biodiversitatea ridicată a zonei, la toate nivelele de abordare, aflată într-o stare favorabilă de conservare	1
Rețeaua de trasee turistice deja existente și omologate	2
Mod de viață tradițional în comunitățile locale și ospitalitate	1
Practici agricole tradiționale ce au contribuit la menținerea stării favorabile de conservare a biodiversității	1
Tradiții arhitecturale aparte, legende și simboluri	2
Produse tradiționale de foarte bună calitate	1
Populație activă majoritară	1
Serbarea folclorică „Pe urme de baladă”- eveniment cultural consacrat, cu tradiție	1
Cașcavalul de Penteleu – produs alimentar cu renume la nivel național	1
Parteneriat între CJ Buzău și Jandarmerie pentru asigurarea siguranței turiștilor montani	1
Deschiderea unui centru de informare tristică în cadrul Muzeului Județean Buzău	1
Prealuarea de către CJ Buzău a custodiei ROSCIO190 Penteleu	1
Puncte slabe	
Lipsa unui centru de informare pentru ROSCIO190 Penteleu	1
Lipsa materialelor și mijloacelor de informare și conștientizare a vizitatorilor/turiștilor	1
Lipsa unei identități a sitului și a produselor specifice de promovare a acestei identități	2
Dezvoltarea insuficientă a infrastructurii și serviciilor turistice	1
Infrastructura de transport insuficient dezvoltată și inexistența serviciilor de transport în comun în zonă	2
Insuficienta dezvoltare a sectorului de prelucrare și comercializare a resurselor naturale din zonă (produse lactate, fructe conservate – compot, dulceață, uscate etc., plante medicinale, meșteșuguri tradiționale etc)	1
Capacitate limitată a comunităților locale de acces la fondurile structurale	2
Lipsa informațiilor privind fondurile nerambursabile alocate siturilor Natura 2000	1

Oportunități	
Cererea în creștere pe piața națională și internațională pentru destinațiile ECO	1
Cererea în creștere pe piața națională și comunitară pentru produsele tradiționale și ecologice	1
Dorința de implicare în promovarea zonei a unor lideri de opinie cu impact mediatic puternic	2
Posibilitatea de a crea produse turistice diverse	1
Nivel scăzut al numărului de afaceri demarate	2
Potențial pentru producerea de produse naturale	1
Sprijin din partea CJ Buzău în calitate de custode	1
Existența în perioada 2007-2013 a fondurilor structurale și de coeziune	2
Existența fondurile nerambursabile alocate siturilor Natura 2000	2
Proprietarii de terenuri supuse unor restricții în sit sunt scutiți de plata impozitului pe teren *	2

Amenințări	
Dezvoltarea unor programe de dezvoltare a turismului de masă	1
Folosirea ilegală a resurselor naturale – lemn, vânat, pescuit	1
Lipsa aplicării prevederilor cu privire la folosirea terenurilor/ inexistența planurilor de amenajare a teritoriului în acord cu cerințele siturilor Natura 2000	1
Management defectuos al deșeurilor și apeii uzate	1
Construcții noi care nu țin cont de arhitectura tradițională și de aspectul montan al zonei	1
Creșterea numărului de case de vacanță sau pensiuni în extravilanul comunei	1
Prezența nesemnificativă a României pe piața turismului	2
Planificare slabă la nivel național pentru un turism durabil	3
Nerespectarea traseelor marcate	2
Stabilirea unor măsuri de conservare a biodiversității prea restrictive, care să creeze adversitatea populațiilor locale pentru zonă	2
Introducerea de către custode a unui sistem de tarife prea mari	3
Practicarea unor prețuri prea mari la produsele (tradiționale, de promovare) și la serviciile oferite	2

Semnificație: **1 – foarte important,**
 2 – importanță medie,
 3 – important.

* Conform art. 26 alin. 3 și 4 din OUG 57/2007 cu modificările și completările ulterioare, aprobată prin Legea nr. 49/2011, “Proprietarii de terenuri extravilane situate în arii naturale protejate supuse unor restricții de utilizare sunt scutiți de plata impozitului pe teren care se acordă în baza unei confirmări emise de administrația ariei naturale protejate sau de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului și pădurilor”

Concluzii

Există mai multe concluzii importante care pot fi evidențiate pe baza acestei analize, și anume:

1. Drumețiile, observarea și aprecierea naturii și valorilor culturale în cadrul sălbatic unic al Penteleului sunt principalele atracții care conving vizitatorii să-și petreacă timpul în zonă;
2. Piața Europei de Vest nu a fost dezvoltată și prin urmare are un impact mic asupra regiunii;
3. Este necesară realizarea unui Centru de Vizitare și Informare pentru ROSCI0190 Penteleu;
4. Este necesară realizarea unei campanii unitare de informare/conștientizare/promovare a valorilor patrimoniului natural și cultural din Penteleu, la nivel local și național într-o primă etapă și la nivel comunitar și internațional într-o etapă ulterioară dezvoltării infrastructurii specifice;
5. Transformarea traseelor turistice existente în trasee tematice și dotarea corespunzătoare a acestora;
6. Dezvoltarea facilităților de cazare și a serviciilor în zona de intravilan a comunei Gura Teghii și vecinătăți pentru a suporta un influx turistic de 100.000 vizitatori/an;
7. Dezvoltarea infrastructurii de transport, alimentare cu apă și canalizare în comuna Gura Teghii;
8. Diversificarea pachetelor turistice.

Capitolul 3

Viziunea și obiectivele planului de vizitare

3.1 Poziționarea zonei

Poziționarea Penteleului va sta la baza dezvoltării produsului și a procesului de promovare. Se vor identifica segmentele de piață individuale și se vor descrie posibilele tipuri de valori și beneficii care atrag aceste segmente de piață. Promovarea acestor experiențe și valori stimulative din cadrul campaniei de promovare vor încuraja creșterea numărului vizite în sit.

3.1.1 Tendințele internaționale din turism care au impact asupra zonei

Pe an ce trece cererea de a avea acces în zonele protejate crește semnificativ la nivelul tuturor segmentelor de piață. În conformitate cu Parks Canada, în Canada, de exemplu, unde parcurile naționale au generat o cifră estimată la 1,2 miliarde EUR în anul 2005, numărul vizitatorilor a crescut anual pe parcursul ultimilor zece ani de la 5% la 7%.

Tendințe asemănătoare pot fi identificate și în cererea pentru experiențele din ariile naturale protejate din Europa. Se așteaptă ca interesul față de zonele protejate să crească în funcție de schimbările dramatice care modifică stilul în care trăiesc și călătoresc europenii și nord-americanii. Populația în curs de îmbătrânire, valorile și stilurile de viață în curs de schimbare, educația și tehnologiile fac din aceste zone destinații din ce în ce mai atrăgătoare. Numeroasele studii realizate în SUA și Europa au relevat următoarele tendințe care, pe parcursul următoarei decade, vor modifica profilul vizitatorilor, și anume:

❖ Populația europeană și americană va continua să îmbătrânească

Numărul europenilor și americanilor din categoria celor cu vârste înaintate (peste 55 ani) va crește rapid. Persoanele în etate vor fi mai sănătoase și vor avea la dispoziție mai multe resurse financiare decât în anii anteriori. Mulți dintre aceștia se vor bucura de veniturile provenite din pensie care le vor permite să meargă de mai multe ori pe an în vacanțe.

Sectorul turismului din Penteleu va trebuie, astfel, să ofere:

- servicii de cazare confortabile;
- excursii cu grad scăzut de dificultate (vizite la Centrul de Informare, observarea unor specii, fotografii în natură, etc.);

- drumeții scurte, mai ales pe timp de primăvară și toamnă;
- plimbări cu mijloace tradiționale de transport – căruțe, șarete, mocăniță;

❖ Creșterea nivelului de conștientizare și cunoștințe

Toate grupurile de vârstă au din ce în ce mai multe cunoștințe, ceea ce va conduce la creșterea interesului pentru natură, cultură și istorie și implicit pentru un turism mai educativ și mai spiritual.

Sectorul turismului din Penteleu trebuie, astfel, să ofere:

- creșterea cererii pentru o gamă variată de produse turistice speciale care pun accent pe învățare, conștientizare și auto-descoperire;
- nevoia de a include în tururi și elemente despre arte, cultură rurală, istorie, legende și tradiții specifice;
- nevoia de a avea modalități de informare mai bune, mai creative, mai educative și mai interactive.

❖ Creșterea cererii pentru siguranță și securitate

Terorismul, inclusiv bioterorismul, poluarea, crimele și alte crize vor influența dorința călătorilor de a se simți în siguranță. Ariile naturale protejate tind să fie considerate destinații sigure, iar pe măsură ce nevoia de siguranță și securitate crește, acest aspect poate fi folosit ca un avantaj regional. Acele destinații percepute ca fiind sigure, vor fi din ce în ce mai căutate.

Printre implicațiile pe care aceste aspecte le vor avea asupra Penteleului se numără:

- așteptarea turiștilor de a găsi apă curată (în lacuri și râuri, locuri de cazare și popas);
- așteptarea turiștilor de a găsi o destinație „curată” și „proaspătă”;
- prețuri care să reflecte gradul ridicat de siguranță și securitate;
- așteptarea turiștilor de a vedea dovezi vizibile de siguranță și protecție (de exemplu poliție comunitară, certificări și proceduri pentru furnizorii de servicii);
- așteptarea oamenilor de afaceri de a găsi infrastructura și serviciile specifice turismului de lux.

❖ Conștientizare și preocupare pentru sănătate și bunăstare

Gradul de conștientizare cu privire la factorii de mediu va continua să crească și va avea impact asupra tipului de destinații care sunt alese de turiștii pretențioși. Acest aspect ar putea avea un impact semnificativ pentru Penteleu dacă ținem cont de atracția pe care o constituie un sit Natura 2000 (aspect pozitiv), precum și tradițiile culturale.

Printre implicațiile pe care aceste aspecte le vor avea asupra regiunii se numără:

- destinațiile care sunt percepute ca fiind mai puțin sănătoase (în ceea ce privește poluarea, degradarea mediului înconjurător, etc.) vor fi evitate și respinse;
- vor continua să crească atât popularitatea vacanțelor active, cât și cererea pentru facilități care fac ca aceste tipuri de vacanțe să fie accesibile (de exemplu trasee tematice bine marcate, facilități de cazare confortabile, diversificarea pachetelor turistice);
- va continua să crească cererea pentru produse de „sănătate și fitness”, inclusiv drumeții, ciclism, echitație.

❖ Importanța din ce în ce mai mare acordată timpului liber

Stresul din ce în ce mai mare va fi echilibrat de timpul din ce în ce mai extins dedicat activităților de relaxare și sumelor din ce în ce mai mari cheltuite.

Printre implicațiile pe care aceste aspecte le vor avea asupra regiunii se numără:

- nevoia din ce în ce mai mare de a oferi produse adiționale la prețuri accesibile, dar de o calitate superioară;
- nevoia din ce în ce mai mare de a oferi relaxare;
- scurtarea principalei vacanțe lungi și transformarea acesteia în mai multe vacanțe pe perioade de timp mai mici.

❖ Schimbările din stilul de viață occidental

Stilurile de viață ale occidentalilor, accentuate de criza economică, se schimbă în mod constant și aceasta va avea un impact semnificativ asupra nevoilor și comportamentului turiștilor.

Printre implicațiile pe care aceste aspecte le vor avea asupra regiunii se numără:

- cererea pentru pensiuni și alte tipuri de facilități de cazare rurală va crește dacă va fi legată de călătoriile de o zi și de standardele de calitate;
- cerințele turiștilor devin din ce în ce mai personalizate și conduc la creșterea cererii

pentru facilități de cazare mai mici (precum hoteluri familiare autentice și mai mici, cabane, case restaurate, corturi gen safari);

- creșterea cererii pentru produsele, conceptele și serviciile atractive care disting regiunea de competiție prin valoarea lor adăugată;
- creșterea cererii pentru vacanțele specializate care oferă o întoarcere la stilul de viață simplu, specific zonelor rurale;
- creșterea preferințelor pentru vacanțe mai simple cu drumeții, alpinism, echitație, ciclism și cazare în facilități de cazare simple.

❖ Utilizarea pe scară largă a tehnologiilor IT

Folosirea internetului – pentru informații de vacanță și pentru achiziționarea produselor și serviciilor turistice – va crește substanțial pe durata următorilor ani.

Printre implicațiile pe care aceste aspecte le vor avea asupra regiunii se numără:

- informațiile rapide despre aproape toate destinațiile și produsele și motoarele de căutare din ce în ce mai sofisticate pentru a analiza fiecare informație vor conduce la comparații și vor influența astfel concurența de pe piață. Turiștii experimentați își vor construi din ce în ce mai des propriile lor pachete turistice pe zile, realizându-și singuri rezervările și pachetele turistice dinamice;
- promovarea prin internet, inclusiv chestionarul electronic de relații cu clienții, vor fi importante pentru asociațiile de turism, deținătorii de pensiuni și alt gen de servicii turistice;
- se va intensifica promovarea destinației și promovarea pe segmente de piață specifice;
- accesul la informații detaliate despre furnizorii de produse din sit, link-urile de pe paginile de internet și publicitatea pe site-urile de specialitate, vor deveni o precondiție pentru o pagină de internet de succes.

❖ Creșterea gradului de conștientizare cu privire la factorii de mediu

Gradul de conștientizare cu privire la factorii de mediu va continua să crească. În conformitate cu Comisia Europeană pentru Turism, acest lucru va conduce la o cerere din ce în ce mai mare pentru destinații durabile unde natura și cultura locală să joace un rol din ce în ce mai important. Turiștii vor plăti din ce în ce mai des prețul care poate conferi durabilitate zonei.

Printre implicațiile pe care aceste aspecte le vor avea asupra turismului regiunii se numără:

- politicile de management al destinației trebuie să fie îmbunătățite printr-un proces de planificare și dezvoltare din ce în ce mai coerent și mai complex;
- preferința destinațiilor unde localnicii sprijină puternic aceste aspecte și sunt ospitalieri;
- turiștii vor căuta din ce în ce mai des regiunile unde mediul este intact;
- ecoturismul și toate tipurile de tursim care respectă factorii de mediu vor crește în volum pe măsură ce furnizorii vor aprecia din ce în ce mai mult cererea de pe piață.

3.1.2 Potențiale segmente de piață

Cele mai importante potențiale segmente de piață pentru zonă pentru următorii 5 ani au fost identificate pe baza unui număr de resurse printre care se numără:

- Procesele anterioare de colectare de date și informații;
- Discuțiile cu operatorii și furnizorii de servicii locali;
- Cunoștințele despre piața ecoturismului, turismul educațional și turismul de aventură.

Următoarele segmente de piață au fost alese deoarece reprezintă pentru sit și regiune oportunități mari (Prioritatea 1) și medii (Prioritatea 2).

Evaluarea actualelor și potențialelor segmente de piață:

A) Iubitorii de natură (ecoturiiștii)

Penteleul are potențialul de a atrage un număr mare de ecoturiiști interesați să experimenteze atât partea de natură, cât și cultura rurală tradițională din România. Foarte mulți vor folosi spațiile de cazare din Gura Teghii sau împrejurimi ca loc de cazare pentru multiplele drumeții de o zi în zonă pentru a descoperi peisajul montan, flora și fauna variată. Cu toate acestea, amplasarea sa relativ îndepărtată de București sau de alt oraș ce are aeroport și infrastructura rutieră relativ modestă limitează numărul turiștilor locali și internaționali. Cu toate acestea, specificul geologic aparte, numărul mare de habitate naturale și peisajul îl transformă într-o atracție importantă pentru cei interesați de mediul montan și de peisajele montane.

Ecoturiiștii respectă factorii de mediu și se așteaptă ca furnizorii de produse turistice să demonstreze faptul că respectă mediul local și că funcționează respectând principiile de

mediu. Succesul procesului de poziționare a Penteleului ca *destinație turistică durabilă* va permite diferitelor produse să se diferențieze de alte situri din România și din Europa de Est. Ecoturiiții călătoresc pentru a experimenta specificul sau „caracterul” unei anumite regiuni sau a unui anumit loc. Aceștia sunt îndeosebi atrași de zonele rurale în care există un mixt de peisaje și sate tradiționale. Ei reprezintă una dintre cele mai bune oportunități de piață pentru Penteleu. Studiile de piață sugerează faptul că există aproximativ 20 milioane de europeni care au astfel de interese. Aceștia se așteaptă la experiențe unice în destinația respectivă și la acumularea de informații cu privire la specificitatea ei distinctă. Ei respectă factorii de mediu și preferă să viziteze medii naturale și culturale intacte. Sunt interesați de confort, dar sunt pregătiți să accepte micile inconveniențe pentru a sprijini protejarea factorilor de mediu. Ca și ecoturiiții, sunt atrași de regiuni care sunt dezvoltate pe principiile unui turism durabil.

B) Turiștii atrași de aventură

Acest segment de piață diferă de cel al geoturiiștilor deoarece turiștii în căutare de aventură sunt mult mai interesați de experiențele provocatoare și stimulante, decât de pura descoperire a caracteristicilor naturale și culturale ale zonei. Sunt interesați de alpinism, drumeții, mountain bike, echitație, campare și plimbări. Cu toate acestea, sunt de asemenea atrași și de natura aparent sălbatică, nealterată a regiunii, deoarece le dă senzația de libertate și de izolare și le oferă oportunitatea de a experimenta activități independente care să pună la încercare aptitudinile. Mediul sălbatic al muntelui le conferă turiștilor în căutarea aventurii sentimentul de explorare și de stimulare pe care-l caută.

În general sunt un segment de piață care interferă destul de greu cu celelalte segmente și nu este recomandată atragerea acestora în aceleași zone cu celelalte categorii. Deoarece spiritul de aventură și extravaganță nu întotdeauna ia în considerare respectul pentru natură și valorile tradiționale este preferabil să nu se dezvolte pachete turistice pentru acest segment de piață în siturile Natura 2000, decât dacă se face în locuri restrânse, relativ izolate și sub o supraveghere foarte atentă.

C) Turismul științific

Penteleul oferă oamenilor de știință un laborator pentru cercetarea diferitelor habitate, inclusiv flora și marile carnivore. Turiștii în căutare de știință vor fi mai ales atrași de

siguranța faptului că această zonă protejată va furniza de-a lungul a nenumărate generații oportunități continue de cercetare. Cercetările pot fi efectuate în orice zonă din interiorul, și chiar din vecinătatea acestuia.

D) Turismul educațional

Penteleul poate fi extrem de interesant pentru acest segment de piață. Vacanțele lungi și interesul acestor turiști pentru „vacanțele educaționale” s-ar îmbina perfect cu resursele culturale sau naturale ale regiunii. Natura neatinsă, precum și gama largă de posibilități de învățare, toate în cadrul unui context cultural aparte, sunt extrem de interesante pentru acest segment de piață. Turiștii în căutare de experiențe educaționale constituie un segment de piață mult mai sofisticat și mai experimentat, prin urmare oportunitatea de a experimenta și de a învăța într-un cadru neatins și protejat va fi un element extrem de atrăgător. Ca și alți turiști care respectă factorii de mediu, aceștia se vor aștepta ca tour-operatorii să ofere produse care să respecte factorii de mediu și care să se bazeze pe principii durabile.

E) Grupurile de studiu regionale

Grupurile de studenți și de asociații din alte zone ale țării și din străinătate pot contribui la economia locală. Interesul acestora pentru oportunitățile de învățare sau pentru posibilitatea de a experimenta siturile Natura 2000 locale îi pot atrage în regiune timp de mai multe zile, mai ales în extrasezon.

F) Turiștii în familie

Famiile de turiști din România și Europa de Est (Bulgaria, Republica Cehă, Ungaria, Republica Moldova, Ucraina, etc.) pot fi atrași de regiunile mai îndepărtate ale țării dacă aici se găsesc activități adecvate și dacă facilitățile de cazare sunt variate (spații de campare, pensiuni, case de oaspeți, hoteluri ieftine, etc.). Cu toate acestea, concurența cu alte destinații naturale este acerbă. Pentru a atrage românii și europenii în această zonă va trebui ca destinația să fie poziționată ca fiind o zonă ce are ceva unic și care poate oferi produse tradiționale specifice și renumite (cașcavalul Penteleu, mierea etc.)

3.1.3 Poziționarea segmentelor de piață individuale

Fiecare segment de piață a fost evaluat pentru a se identifica cea mai eficientă poziționare. Printre elementele procesului de poziționare se numără:

- Resursele: resursele cheie din Penteleu care sunt disponibile pentru a atrage segmentul de piață respectiv și pentru a poziționa destinația;
- Oportunitatea produsului: tipurile de activități de dezvoltare care sunt necesare pentru a sprijini experiența turiștilor;
- Marca – valoare și beneficii: experiențele esențiale de care se vor bucura turiștii vor fi prezentate ca fiind un beneficiu și o plăcere personală;
- Poziționarea: mixtul de resurse, produse și beneficii vor fi combinate pentru a identifica o poziționare a destinației pentru fiecare segment în parte.

Segmente de piață	Resurse	Oportunitate pentru produs	Valori și beneficii
Prioritatea 1			
ECOTURIȘTI			
Iubitorii naturii și sălbăticiiei montane și a expedițiilor de fotografie în natură	Zonă montană cu peisaje sălbătice	- Pachete turistice de 3- 12 zile - Centru de Vizitare - Ghizi profesioniști - Tour-operatori locali - spații de campare, pensiuni și locuințe tradiționale	- Solitudine și izolare - Peisaje unice
Iubitorii animalelor sălbatice și a expedițiilor de fotografie în natură	- Prezența carnivorelor mari, - Peisaje spectaculoase	- Pachete turistice de 1- 10 zile - Centru de Vizitare - Ghizi profesioniști - Tour-operatori locali - spații de campare, pensiuni și locuințe tradiționale	- Observarea speciilor rare și a celor spectaculoase (lupul, ursul, râsul, cocoș de multe, bocănitul cerbilor) - Frumusețea peisajului
Drumeții montane	- Valoare peisagistică - Ecosisteme montane	- Pachete turistice de 3- 12 zile - spații de campare - Sistem de trasee tematice - Tour-operatori locali	- Experiențe solitare în natura nealterată - Specii rare - Izolare și contemplare - Satisfacție personală - Auto-descoperire
Cicloturism și turism ecvestru	- Drumuri și trasee adecvate -Originalitatea satului românesc și a agriculturii tradiționale	- Pachete turistice de 3 - 7 zile - spații de campare, pensiuni și locuințe tradiționale - Sistem de trasee - Tour-operatori locali	- Experiența stilului de viață și caracterului satului românesc - Educare și explorare a naturii
Locuri de popas, cu observatoare	- Specii protejate și peisaje spectaculoase	- Pachete turistice de 3 – 10 zile - Tabere - Platforme de observare - Sistem de trasee - Ghizi și tour-operatori locali - Centru de vizitare	- Observarea speciilor sălbatice în mediul natural - Izolare și contemplare - Instruire despre animale - Descoperire și explorare

Excursii cu microbuze	- Peisaje rurale și viața la țară	- Pachete turistice de 3 - 6 zile - Pensiuni și locuințe tradiționale - Cazare la ferme - Centru de vizitare - Ghizi profesioniști	- Descoperire și explorare - Învățare și relații - Experiența stilului de viață și caracterului satului românesc
-----------------------	-----------------------------------	--	--

TURISMUL CULTURAL

Iubitori de arte și meșteșuguri	- Suveniruri locale - Artiști locali - Țesut - Haine tradiționale - Sculptatul în lemn	- Pachete turistice de 2 - 4 zile - Ateliere de meșteșuguri - Centru de vizitare - Ghizi profesioniști	- Aprecierea culturii meșteșugurilor tradiționale românești - Cursuri - Experiența stilului de viață și caracterului satului românesc - Cunoașterea activităților culturale tradiționale românești - Programe de prezentare și cu participarea turiștilor - Patrimoniu străvechi unic și extraordinar
Participanții de la evenimentele culturale speciale	- Tradiții locale - Muzica - Gătitul - Caii	- Itinerarii turistice de 3 - 4 zile - Cazare în pensiuni și locuințe tradiționale - Vizite la Centrul de vizitare - Tour-operatori locali	
Turiștii în căutare de patrimoniu cultural	- Cultura tradițională specifică - Obiective culturale	- Pachete turistice de 4- 8 zile - Cazare în pensiuni și locuințe tradiționale - Programe de prezentare a patrimoniului - Situri de restaurare a patrimoniului - Tour-operatori locali	

CĂLĂTORI ÎN TRECERE

- Cultura românească din mediul rural - Introducere în capitalul natural din Penteleu	- Centru de vizitare - Sistem de trasee cu durată scurtă - Mocănița - Ghizi profesioniști	- Descoperirea culturii și stilului de viață tradițional românesc - Contactul cu excepționala biodiversitate regională - Mediu sălbatic spectaculos
--	--	---

TURISM EDUCAȚIONAL

Iubitorii culturii rurale românești	Viața la sat și tradiții – legende vii - Clădiri de patrimoniu - Tehnici agricole tradiționale	- Cazare în pensiuni și locuințe tradiționale - Centru de vizitare - Tour-operatori locali	- Descoperirea culturii tradiționale românești unice și stilul de viață - Experimentarea tradițiilor
Iubitorii muntelui , elevi	Flora și fauna din Penteleu	- Sistem extins de trasee - Cazare în pensiuni și locuințe tradiționale - Centru de vizitare - Tabere - Tour-operatori și ghizi locali - Ghizi profesioniști	- Izolare și natură sălbatică - Specii comunitare - Izolare și contemplare - Auto-descoperire

TURISM LOCAL

Familii	- Cultura românească din mediul rural - Acces la traseele din sit	- Pachete turistice de 5 -14 zile - Centru de vizitare - Pensiuni și locuințe tradiționale - Sistem de trasee și spații de campare	- Descoperirea culturii tradiționale și a stilul de viață - Experimentarea sentimentului legat de natura nealterată
Excursii de o zi pentru persoanele venite în zonă	- Patrimoniul cultural și natural	- Centru de vizitare - Ghizi profesioniști	- Descoperirea culturii tradiționale și a stilul de viață - Descoperirea patrimoniului natural

Prioritatea 2

TURISM DE AFACERI

Întâlniri restrânse/ conferințe/ seminarii	- Pensiuni și locuințe tradiționale de lux, izolate	- Pachete turistice de sfârșit de săptămână sau de 3-5 zile - Centru de vizitare - Trasee de drumetrie și trasee tematice de interpretare - Ghizi și lectori locali instruiți	- Izolare relativă care ajută la concentrare - Echilibru dintre muncă și contemplare într-un cadru natural
--	---	--	---

GRUPURI DE STUDIU REGIONALE

Studentți	Flora și fauna din Penteleu	- Pachete turistice de 1-2 zile - spații de campare - platforme de observare - Sistem de trasee	- Experimentarea excepționalei biodiversități regionale într-un mediu sălbatic - Natura nealterată - Studiu în grup - Cunoașterea naturii - Provocare personală - Descoperire și explorare
Asociații de mediu	Flora și fauna din Penteleu	- Pachete turistice de 1-4 zile - spații de campare - platforme de observare - Sistem de trasee	- Experimentarea excepționalei biodiversități regionale într-un mediu sălbatic - Interacțiune de grup și contemplare - Cunoașterea și protejarea naturii - Descoperire și explorare

TURISM ȘTIINȚIFIC

Habitatate naturale și plante de interes comunitar	- Diversitatea habitatelor - prezența unor briofite puțin studiate	- Tabere de cercetare - Centru de vizitare	- Cunoștințe științifice noi
Faună de interes comunitar	- carnivorele mari - specii de nevertebrate	- Tabere de cercetare - Centru de vizitare	- Cunoștințe științifice noi

emblematic
(fluturele
vărgat,
croitorul
fagului)

TURIȘTII DE AVENTURĂ

Alpinism

- Valoare
peisagistică
- Ecosisteme
montane

- Spații de campare
- Trasee de alpinism
- Tour-operatori local

- Experițe solitare în
natura nealterată
- Specii rare
- Biodiversitate
excepțională
- Izolare și contemplare
- Satisfacție personală
- Auto-descoperire

1.1.3. Viziune strategică privind managementul vizitatorilor

Principalele probleme pe care le poate genera dezvoltarea necontrolată a turismului în ariile naturale protejate, inclusiv în siturile Natura 2000, sunt reprezentate de:

- peisaje distruse datorită construcțiilor noilor structuri de cazare;
- eroziunea zonelor intens vizitate (de ex: trasee din Alpi, din parcurile naționale din SUA, Himalaya etc.);
- prezența turiștilor poate face să dispară obiceiuri locale, poate schimba valoarea terenurilor și a forței de muncă, poate determina dezvoltarea unor companii multinaționale detașate de problemele locale;
- transportul spre și dinspre aceste zone poate avea un impact negativ prin fragmentarea habitatelor naturale, consumul mare de combustibili fosili și eliberarea de CO₂ și noxe;
- transformarea unei destinații turistice într-o zonă total dependentă de această activitate, în condițiile în care nu se păstrează o diversificare a activităților economice din zonă.

Dezvoltarea turismului convențional consideră cultura și mediul natural ca pe resurse destinate exploatareii și expuse epuizării. Turismul convențional este o industrie pe termen scurt, marketingul fiind rezolvarea multor probleme. Dar politicile de marketing urmăresc aproape întotdeauna să mărească numărul de vizitatori, fără a ține cont de responsabilitatea față de mediul natural. Turismul durabil este un concept menit nu să stopeze turismul, ci să-l dirijeze astfel încât, asigurând conservarea mediului natural și cultural, să asigure și dezvoltarea pe termen lung a afacerilor. Pentru găsirea acestui echilibru între conservare și dezvoltare este necesară nu doar planificarea activităților turistice, dar și integrarea turismului în politica de dezvoltare durabilă a zonei în ansamblu.

În enciclopedia ospitalității și turismului, „*Principii pentru un turism durabil*”, James Mac Gregor și Van Nostrand Reinhold (New York, 1993) au stabilit 8 principii pentru realizarea unui turism durabil:

1. impactul turismului să nu depășească capacitatea de suport a sistemelor ecologice din zonă și din zonele adiacente;
2. conservarea patrimoniului natural;

3. reducerea degradării resurselor montane neregenerabile sau extrem de fragile;
4. promovarea dezvoltării turismului pe termen lung, care conduce la creșterea beneficiilor economice și educative ale exploataării resurselor naturale și conservă biodiversitatea;
5. distribuția echitabilă a beneficiilor și costurilor resurselor folosite și a managementului factorilor de mediu;
6. promovarea implicării eficiente a localnicilor, autorităților locale și grupurilor de interes în implementarea deciziilor și politicilor cu privire la protejarea factorilor de mediu;
7. promovarea acelor coduri de etică și valori care contribuie la implementarea unui turism durabil în zonele naturale protejate;
8. definirea clară și completă a strategiilor de dezvoltare pentru un turism durabil.

Factorii cheie strategici pentru realizarea sustenabilă a activităților de vizitare în ariile naturale protejate sunt:

- Turismul rural: unicitatea și caracterul deosebit al nișei de piață constituite de turismul rural este reprezentată de ruralitate în sine, contactul cu natura și tradițiile locale. Activitățile tipic rurale sunt la scară mică, locale și individuale.
- Diversificare: scopul trebuie să fie diversificarea economiei locale și nu înlocuirea activităților agricole și silvice existente. Substituirea ar avea trei pericole majore: dependența de o singură activitate, care va conduce în timp la declinul agriculturii și va determina începerea unei dezvoltări de tip stațiune turistică și astfel pierzându-se caracterul de unicitate bazat pe ruralism și natură, ducând implicit la pierderea peisajelor tradiționale și a valorilor naturale. Acest lucru înseamnă de fapt pierderea unicității și a nișei de piață (unique selling point) pentru turism și provoacă pierderea ireversibilă a valorilor culturale și naturale.
- Turismul ca instrument: turismul poate fi dezvoltat în două feluri. Poate fi dezvoltat numai pentru turism în sine și este posibil ca acest proces să aducă bunăstare în zonă cu riscul însă ca pe termen lung să genereze pierderea ireversibilă a valorilor culturale și naturale sau poate fi abordat într-un context mai larg și folosit ca instrument de rezolvare sau atenuare a problemelor specifice. Spre exemplu, cazările pot fi asigurate de hoteluri ce aparțin diverselor lanțuri naționale și internaționale ce dispun de facilități de marketing și management consacrate. Conceptul de turism durabil implică însă o dezvoltare alternativă. Dacă localnicii ar

fi proprietarii facilităților turistice, dezvoltate prin renovarea caselor tradiționale sau construirea unor noi, respectând linia arhitectonică specifică zonei, s-ar crea o serie de avantaje. În primul rând tinerii ar putea fi tentați să rămână în zonă și să mențină activitățile tradiționale, dacă acestea devin sursă profitabilă de venituri. Profitul rezultat va rămâne în zonă și va contribui la ridicarea standardelor de viață.

- **Conservare:** turismul durabil are ca scop folosirea veniturilor și oportunităților legate de activitățile de turism pentru acțiunile de conservare. Veniturile provenite din vânzarea produselor tradiționale alimentare și nealimentare pot deveni sursă pentru susținerea activităților agricole și silvice durabile.
- **Control local:** esența turismului durabil o constituie faptul că profiturile realizate să se reîntoarcă la comunitățile locale. Din acest motiv este importantă comunicarea între toți factorii locali interesați și stabilirea de parteneriate solide între autorități, mediul de afaceri local și toți ceilalți factori interesați.
- **Diversificarea economiei rurale:** turismul în sine este o industrie competitivă, în care prioritățile se pot schimba foarte rapid. Comunitățile rurale care își dezvoltă strategiile de dezvoltare bazate exclusiv pe turism pot avea în viitor probleme serioase. Pentru ca turismul să rămână unul rural trebuie să se încurajeze o economie autentic rurală, cu fermieri prosperi, cu viață rurală autentică și cu păstrarea tradițiilor culturale, desfășurarea în sine a vieții rurale, sub toate aspectele pe care le implică, constituindu-se într-un atractor turistic.
- **Marketing:** există tendința ca marketingul să nu fie considerat destul de important și de multe ori nici nu se află pe lista de priorități când se stabilesc strategiile de turism pentru zonele naturale protejate. Acest lucru este total greșit, marketingul profesionist pentru turism în aceste zone fiind elementul cheie pentru dezvoltarea lui. Indiferent de calitatea unei strategii de turism durabil, lipsa sau un marketing neadecvat poate duce la compromiterea totală a acestuia. Unul din elementele esențiale îl constituie înțelegerea nișelor specifice de piață care țin cont de valoarea pe care o reprezintă ariile naturale protejate.

Din aceste motive, turismul durabil în zona ROSC10190 Penteleu trebuie dezvoltat astfel încât să permită realizarea următoarelor obiective:

- **Educare și informare:** vizitatorii sunt mai ales interesați să descopere și să învețe lucruri despre sit și despre regiunea înconjurătoare. Majoritatea vor să învețe pe

parcursul experienței lor turistice și cum pot ajuta la conservarea caracteristicilor acestora. Localnicii pot, de asemenea, să învețe mai multe despre valoarea tradițiilor și resurselor naturale existente în sit, care le-au fost transferate și de care beneficiază și despre modul de utilizare durabilă a componentelor de biodiversitate.

- *Sprijinirea valorilor regiunii:* turiștii internaționali care vin în regiune și în sit sunt mai ales interesați să sprijine valorile și resursele locale. Prin urmare, aceștia caută afacerile care evidențiază caracterul local al arhitecturii, bucătăriei, patrimoniului, esteticii și al naturii. La rândul lor, veniturile din turism conduc la creșterea valorii percepute la nivel local a valorilor respective.
- *Beneficii pentru localnici:* tour-operatorii, mai ales cei din România, ar trebui să încerce să angajeze și să instruiască localnici, să achiziționeze bunuri locale și să folosească serviciile locale.
- *Conservarea resurselor:* turiștii care sunt preocupați de respectarea factorilor de mediu preferă să sprijine afacerile care diminuează poluarea, deșeurile, consumul de energie, consumul de apă, materiale chimice și toxice și care preferă spații de cazare care respectă mediul arhitectural și natural înconjurător.
- *Preocupare pentru condițiile locale:* actorii principali locali trebuie să anticipeze presiunile impuse de dezvoltare și să aplice limite și tehnici de management care să prevină schimbările care nu sunt de dorit. Afacerile care se vor dezvolta trebuie să asigure conservarea patrimoniului natural și cultural al zonei.
- *Calitatea este mai importantă decât cantitatea:* succesul în turism se măsoară nu doar prin numărul de vizitatori, ci și prin durata șederii, sumele de bani cheltuiți și calitatea experienței turistice.
- *Oferirea unei experiențe turistice de calitate:* turiștii mulțumiți și împliniți duc experiențele cu ei acasă și își trimit prietenii și rudele să experimenteze aceleași lucruri – ceea ce va asigura un flux continuu de afaceri în regiune.

Interesul pentru a dezvolta activități turistice în interiorul unui sit Natura 2000 are strânse legături cu ecoturismul. Ecoturismul oferă un turism natural durabil și responsabil care se ghidează după reguli etice și practici specifice: respect față de valorile naturale (călătorii responsabile prin natură), sprijin în conservarea pe termen lung a naturii (un flux de venituri care să ajute la conservarea biodiversității și culturii) și contribuții la îmbunătățirea bunăstării comunității locale (prin participarea la activitățile turistice).

Capitolul 4

Teme și activități

Tema 1: Zonarea din punct de vedere al recreerii și turismului

Această zonare din punct de vedere a turismului este o rezultată a suprapunerii zonelor de management ale ariei naturale protejate și a limitărilor privind activitățile turistice generate de aceasta cu atracțiile turistice identificate, cu tipurile de activități și de experiențe de vizitare posibile pentru vizitatori. Noțiunea de "zonă" din punct de vedere al recreerii și turismului se poate înțelege într-o accepție foarte largă: ea nu trebuie să acopere o suprafață compactă (ex. rețeaua de poteci dintr-o anumită parte a ariei protejate), ci să identifice tipul de management al vizitatorilor din acea zonă.

- ❖ **Zona 0 - Zona de protecție strictă:** nu este cazul deoarece managementul siturilor Natura 2000 nu presupune stabilirea unor astfel de zone.
- ❖ **Zona I – Zona centrală:** cuprinde întreg perimetrul ROSCIO190 Penteleu. Această zonă cuprinde traseele turistice omologate și zonele ce vor fi amenajate pentru campare și ca locuri de popas și belvedere/observare.
- ❖ **Zona II:** Zona comunităților locale (limitrofă). Această zonă reprezintă intravilanul localităților situate în vecinătatea sitului și reprezintă principala zonă de dezvoltare. De asemenea, aici se va amplasa centrul de vizitare.

Tema II: Planul de informare și interpretare:

Temele și tehnicile majore de interpretare a naturii/promovare a protejării naturii pe suprafața ROSCIO190 Penteleu și infrastructura necesară sunt prezentate în tabelul de mai jos:

Zonă	Teme de interpretare	Tehnici de interpretare	Infrastructura necesară pentru interpretare
Zona I - centrală	- obiectivele de conservare din sit - valoarea patrimoniului natural - importanța conservării patrimoniului natural	- stabilirea temelor pentru evidențierea importanței obiectivelor de conservare din cele sit - stabilirea traseelor tematice - reabilitarea mocăniței - semnalizarea traseelor - stabilirea conceptelor și a informațiilor relevante pentru materialele de informare și conștientizare pentru toate grupurile țintă	- panouri de informare - materiale de informare și conștientizare pentru toate grupurile țintă - locuri de campare - observatoare și locuri de belvedere
Zona II – zona comunităților locale	- obiectivele de conservare din sit - valoarea patrimoniului	- stabilirea temelor pentru evidențierea importanței obiectivelor de conservare	- centru de vizitare - infrastructura necesară dezvoltării ecotursismului și

Zonă	Teme de interpretare	Tehnici de interpretare	Infrastructura necesară pentru interpretare
	natural, cultural și a tradițiilor locale - importanța conservării patrimoniului natural, cultural și a tradițiilor locale	din cele sit - selectarea tradițiilor și a meșteșugurilor ce vor fi promovate ca bază a dezvoltării durabile a comunităților locale - selectarea produselor tradiționale vor fi promovate ca bază a dezvoltării durabile a comunităților locale - stabilirea conceptelor și a informațiilor relevante pentru materialele de informare și conștientizare pentru toate grupurile țintă	a economiei locale bazată pe exploatarea și valorificarea în mod tradițional și durabil a resurselor naturale – infrastructura de transport, rețelele de canalizare și alimentare cu apă, sistem de pensiuni și locuințe tradiționale

Pentru crearea unei identități vizuale și a poziționării Penteleului va fi conceput un pachet grafic unitar: logo, layout-urile pentru foi cu antet, plicuri, dosare, cărți de vizită, materialele de conștientizare, etichete de promovare a produselor tradiționale locale, manual de identitate vizuală, panouri de informare și conștientizare, format broșuri etc.

Identitatea vizuală reprezintă un sistem de reguli și recomandări de aplicare și dezvoltare a elementelor vizuale fundamentale ale mărcii: semnătură vizuală (logo + logotip + slogan), culori, fonturi, atitudine vizuală și ton. Scopul acestui sistem este de a asigura coerența, stabilitatea și dezvoltarea armonioasă în timp a imaginii Penteleului.

Procesul de poziționare este mai important decât cel de creare a unei imagini. Este o importantă tehnică de comunicare care va diferenția zona de alte destinații similare din Munții Carpați, din Europa de Est și din alte țări din care provin turiștii acestei destinații.

Procesul de poziționare va trebui să ia în calcul următoarele provocări:

- Zona Penteleu concurează cu alte destinații montane (mai bine mediatizate, mai cunoscute) din România și Europa; acestea sunt mai aproape de alte piețe (de exemplu, București) și din această cauză costurile cu transportul sunt mai mici. Această temere este exprimată de operatorii locali și subliniază necesitatea unui proces de promovare profesionist.

- Lipsa de înțelegere la nivelul turiștilor români a diferențelor ofertelor turistice dintr-o zonă montană oarecare și dintr-un sit Natura 2000.

Pentru a fi eficace, procesul de poziționare trebuie să promită beneficiile pe care le va primi consumatorul. Aceste beneficii trebuie să fie considerate a fi diferite și mai bune decât cele ale concurenței din alte destinații turistice din ariile naturale protejate.

Procesul de identificare și evaluare a mesajului de poziționare trebuie să țină cont de **Codul pentru dezvoltarea unui turism responsabil:**

Învățați despre Penteleu și despre localnici !

- Învățați despre structura etnică și învățați câteva regionalisme
- Interesați-vă despre istoria regiunii înainte de a sosi aici

Fiti atenți la tradițiile religioase și sociale !

- Vizitați la sosire Centrul Vizitare
- Faceți cunoștință cu comportamentul cultural rural adecvat
- Respectați demnitatea și intimitatea celorlalți: cereți permisiunea înainte de a face fotografii
- Îmbrăcați-vă și comportați-vă cuviincios, mai ales în sate, mănăstiri și biserici, zone de patrimoniu cultural

Protejați biodiversitatea !

- Nu cumpărați produse confecționate din plante sau animale locale protejate.
- Nu vă așezați, nu atingeți și nu rupeți plantele protejate, inclusiv plantele medicinale.

Sprijiți inițiativele locale!

- Achiziționați produse și articole locale.
- Consumați mai degrabă produse alimentare locale, nu produse alimentare importate.
- Utilizați facilitățile de cazare ale proprietarilor locali.
- Cumpărați produsele promoționale realizate de custodele sitului.

Plătiți un preț corect !

- Respectați nevoile financiare ale comunității locale.
- Plătiți un preț pe care îl considerați corect și pentru dvs.

Reduceți impactul negativ asupra mediului înconjurător !

- Nu aruncați deșeurile decât în locurile special amenajate, reciclați ceea ce poate fi reciclat, refolosiți sticlele de băuturi și spuneți “NU” pungilor de plastic.
- Reduceți consumul de apă și energie.
- Alegeți tour-operatori care promovează astfel de locații.

Gândiți-vă la impactul pe care îl aveți !

- Țineți minte că sunteți un oaspete: nu faceți nimic din ceea ce nu ați face în propriile case.
- Transformați călătoria într-o experiență pozitivă atât pentru dvs., cât și pentru regiune.

Procesul de poziționare evidențiază importanța promovării pe piață a unei imagini legată de natura nealterată. Este clar că toate segmentele de piață vor fi atrase de conceptul de a proteja Penteleul și regiunea înconjurătoare prin practici specifice unui turism durabil. Cu toate acestea, aceste eforturi trebuie să fie sincere și măsurabile și trebuie să reflecte specificitatea nealterată pentru care este cunoscută destinația.

Analiza de mai sus sugerează mai multe mesaje și mottouri de poziționare. Acestea sunt prezentate în cele ce urmează nu ca propuneri definitive, ci mai degrabă ca o avanpremieră pentru tipul de dezvoltare care este necesar pentru a asigura protecția și dezvoltarea valorilor care vor atrage segmentele de piață vizate, identitatea vizuală și poziționarea urmând a fi stabilite prin studiul de fezabilitate.

Mesajul principal

Prin valoare și ofertă Penteleul reprezintă nu doar o zonă cu un patrimoniu natural deosebit, ci și cu vestigii culturale, legende și cu o varietate de produse tradiționale de calitate și deja cunoscute (cașcavalul Penteleu fiind cel mai renumit).

Slogan propus: „Penteleu – ultimul refugiu al Vulturului Ilie”

Pe lângă acest mesaj principal, mai pot fi identificate o serie de mesaje secundare, specifice doar acestei zone.

Tema III: Infrastructura pentru informare și educare – centru de vizitare, trasee tematice:

Centrul de vizitare „Penteleu”

ROSCI Penteleu își va îndeplini o parte din scopul de informare-conștientizare și educație printr-un centru de vizitare/informare situat în localitatea Gura Teghii (poarta sudică de intrare în sit). Acesta va fi realizat în parteneriat cu Consiliul Local al Primăriei Gura Teghii, care a pus la dispoziție un teren de 515 m², pe drumul de access către situl Natura 2000.

Amplasarea centrului în Gura Teghii, oferă posibilitatea vizitării acestuia de către principalul flux al vizitatorilor din sit.

Amplasare

Locația centrului de vizitare se află lângă piața centrală, după ce se trece podul peste Bâsca Rozilei spre primăria din localitate (Coordonate (GPS) teren: N 45 29 05.3, E 026 25 08.8, alt. 466 m) (fig. 42). Această locație oferă posibilități de parcare și se află lângă piața centrală unde sâmbăta și duminica sunt organizate târguri tradiționale. De asemenea, poate constitui în viitor un punct de plecare al unui traseu în zonă.

Pentru îndrumarea vizitatorilor către centrul de vizitare este nevoie de două panouri informative, situate unul pe drumul județean DJ203K, la intrarea în comuna Gura Teghii, iar altul în Comandău. Pe aceste panouri va fi amplasată o hartă schematică a drumurilor și amplasarea centrului de vizitare.

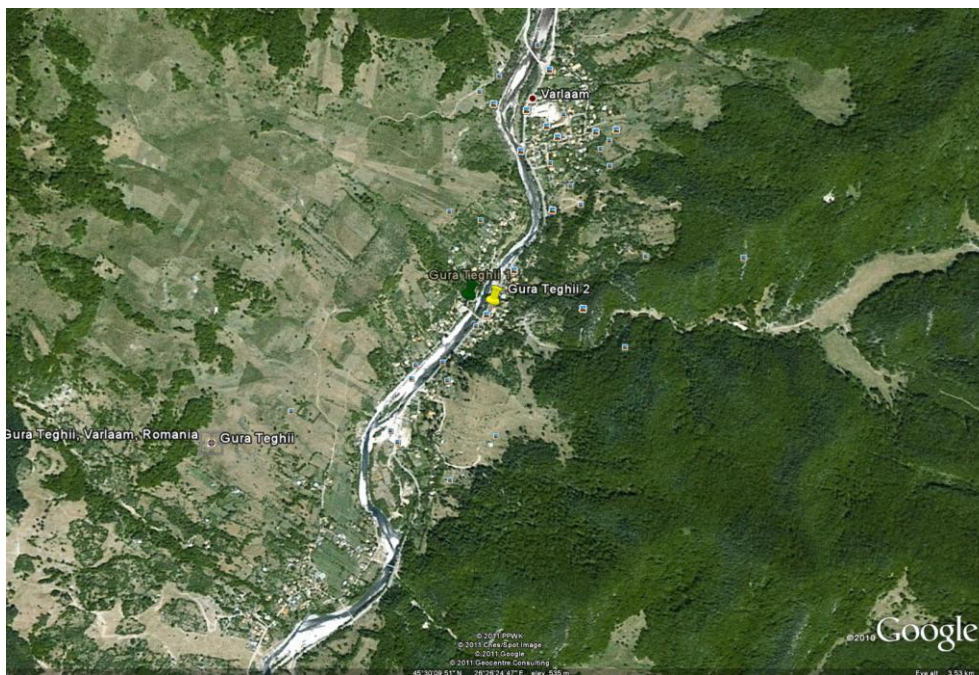

Fig. 42. Amplasarea centrului de vizitare “Penteleu”

Structura centrului de vizitare

Construcția Centrului de vizitare “Penteleu” va fi realizată în spiritul caselor tradiționale. O construcție de aproximativ 150 m², cu o amprenta la sol de aproximativ 75-80 m² ar fi suficientă pentru necesarul estimat în acest moment și pentru următorii 15-20 ani.

Volumele de vizitatori nu sunt foarte mari (cel puțin pentru primii ani de funcționare a centrului nu sunt așteptate volume mari de vizitatori în zonă), dar estimările noastre conclud că ținta ar trebui să fie în jur de 100.000 vizitatori/ an. Astfel că spațiul ce va fi proiectat va trebui să suporte un flux de vizitatori destul de dens și ca atare trebuie să fie avute în vedere măsuri speciale astfel încât fluxul de vizitatori să fie liniar, secvențial și unidirecțional. Ne așteptăm ca vizitatorii să parcurgă expoziția în nu mai mult de 20-25 min astfel încât centrul să facă față unui număr de maxim 500 de vizitatori pe zi (pentru o perioadă de 200 zile pe an) și ca atare numărul maxim de vizitatori estimat într-o oră este de aproximativ 62, ceea ce face ca numărul estimat într-o unitate de timp (20 min) să nu depășească 20 – 21 persoane.

Compartimentarea centrului trebuie să includă cel puțin:

- recepție;
- sală de expoziție și diorame;
- sală de conferințe;
- sală birouri pentru personal;
- terasă expozițională și panoramică;
- grupuri sanitare pentru femei, bărbați și persoane cu dizabilități.

Construcția se va realiza utilizând materiale ecologice și materiale specifice construcțiilor din zonă - bușteni de lemn, piatră și va respecta principiile construcțiilor „verzi”: construcția trebuie să fie poziționată în așa fel încât iluminatul să fie natural și cerul vizibil din toate camerele, izolația – fonică și termică – trebuie să fie eficientă, la fel și ventilația, utilizarea optimă a resurselor de apă și energie etc. Acest tip de clădire va avea costuri de proiectare și execuție mai mari, dar pe termen mediu acestea vor fi amortizate prin costurile de întreținere ce pot ajunge până la 80% din cele ale unei clădiri neecologice.

În curte se pot amenaja reconstituiri de colțuri din natură, unde se pot explica vizitatorilor, în special copiilor, importanța speciilor și habitatelor specifice zonei. La intrare se va amplasa un panou de informare.

Pentru îndeplinirea funcțiilor de informare și conștientizare, Centrul de Vizitare va fi dotat cu următoarele echipamente:

- ecrane cu plasmă, aparate DVD-player și un computer “touch screen” pentru expoziția virtuală;
- 1 machetă tridimensională pe care vor fi marcate traseele tematice și alte informații relevante cu privire la valoarea capitalului natural și cultural din Penteleu. Semnalizarea traseelor și a celorlalte obiective marcate va fi asigurată prin circuite electrice înglobate în machetă.
- diorame pentru prezentarea tipurilor de habitate naturale și a speciilor sălbatice ce constituie obiectivele de conservare din sit;
- computere cu licențe software pentru birouri;
- proiector pentru sala de conferințe;
- server, UPS;
- mobilier.

Trasee tematice interpretative

Pe teritoriul sitului ROSCIO190 Penteleu sunt omologate două trasee turistice ce pot fi transformate în trasee tematice, deoarece intersectează habitatele naturale relevante și habitatele celor mai importante specii ce fac obiectul desemnării acestui sit (fig. 43-49). Această transformare presupune două etape:

I. Stabilirea temei de interes pentru traseul tematic

În interpretarea tematică a traseului trebuie ca informația să fie aleasă cu multă atenție. Tema va viza un aspect precis, clar diferențiable de altele din cadrul aceluiași subiect. Un alt aspect important va fi alegerea numelui ales. Acesta trebuie să conțină indicii clare asupra subiectului, dar să captiveze și să fie atractiv prin temă.

Traseu 1 = Traseul vulturului Ilie: Varlaam - Gura Cernatului (650 m) - stâna Cernatului - Vf. Penteleu (1772 m) - Vf. Crucea Fetei - Vf. Bălescu Mare - Vf. Bălescuțu - Mușa (1070m)

Marcaj: banda rosie

Durata: 9-10 ore.

Obiective principale: habitatele 9110, 91V0, 9410, speciile de carnivore mari (urs, lup, râs), fluturele vârgat, croitorul alpin, clopoțelul.

Descriere:

Este cel mai lung traseu din Penteleu, el străbătând culmea masivului, dar este relativ ușor – singura dificultate este doar urcușul până la Vf. Penteleu (4 ore) după care parcurgerea crestei se realizează ocolind vârfurile mai înalte. Punctul de plecare, Gura Cernatului se află la 7 km de satul Varlaam.

Primul semn de marcaj apare la capătul podului de pe Bâsca Mare, la Gura Cernatului, alături de triunghiul albastru. Se traversează apa urmărind șoseaua forestieră ce trece prin fața cabanei forestiere și apoi peste pârâul Cernat, după care drumul se bifurcă. Spre dreapta continuă marcajul triunghi albastru care urcă pe valea Milea, în timp ce pe stânga se desfășoară acest traseu. El se înscrie în lungul drumului forestier pe aproape 6,5 km, tăind din loc în loc buclele mai largi ale acestuia în panta ușoară. După circa 500-600 m șoseaua traversează pe dreapta Cernatului. După 40-45 minute de la plecare se ajunge la o cabană forestieră. Traseul se reia (circa 3,5 km) și după ce se taie două serpentine se

părăsește drumul forestier care continuă spre est. Poteca bătătorită pătrunde în pădurea de molid de pe stânga șoselei și urcă spre nord, la început mai lin, apoi din ce în ce mai accentuat. Intersectarea unor pâraie produce mici denivelări. După traversarea ultimului pârau panta crește rapid. Încă 5-10 minute de urcuș prin pădurea de fag și se ajunge la stâna Cernatu (cca. 1390 m), după 3 ore de mers (30-45 minute de la părăsirea șoselei). Aici poate fi amenajat un spațiu de campare pentru corturi și un loc de popas. Pentru cei ce doresc să petreacă mai multe zile în Penteleu stâna poate oferi găzduire. În poienițele de deasupra izvorului se poate amenaja un spațiu de campare, în parteneriat cu consiliul local Gura Teghii.

De la stâna Cernatu se urmează drumul ce se continuă, la început spre nord, pentru ca treptat să schimbe direcția spre dreapta (nord-est). Semnele sunt rare, uneori pe pietre. Timp de 45- 60 minute se urcă o diferență de nivel de 300 m. Cărarea urcă prin pășune pe lângă pâlcuri de molizi de dimensiuni foarte reduse. Se continuă urcușul pe ultimul sector până la vârful Penteleu (1772 m) timp de cca 10 minute, de unde se desfășoară o panoramă largă și unde se poate amplasa un panou informativ și un observator în care să fie explicitate peisajele și elementele patrimoniului comunitar prezente și vizibile:

- Spre vest se află culmea Cernatu și valea Tisei, apoi versantul estic al Husăușului; spre sud masivul Podu Calului, iar în spatele său, spre vest, Mălăia și Bocârnea despărțite prin Poarta Vânturilor și, mai departe, masivul Ciucaș.
- Spre nord-est, din culmea Penteleu se desprinde podul Zănoagei, în nordul bazinului Șapte Izvoare, apoi valea largă și plină de grohotiș Trei Izvoare și culmea Miclăuș cu numeroase picioare ce pleacă de sub Viforâta spre est.
- În sud, pornesc culmea Viforâta, Vârful Ascuțit, Piciorul Caprei și vârful Monteoru cu profil trapezoidal. În spatele lor, dincolo de valea Bâscei, găsim culmea Ivănețu cu mai multe vârfuri piramidale, ce depășesc 1000 m (Ivănețu, Arsenie, Zboiu, Oii), separate de șei adânci și unele culmi din Subcarpații Buzăului.
- Spre nord-est se impun Munții Vrancei, mai întâi prin culmea dreaptă și împădurită a Lăcăuțului, apoi prin vârful Goru mai ascuțit, la dreapta căruia se află vârful Giurgiu Mare, amândouă cu largi goluri subalpine. Urmează vârfurile împădurite Mușa Mare și Mușa Mică,

- Spre est vârfurile Puru Mare și Puru Mic și culmile ce se desprind spre sud (Cerdacul, Măceșul, Brăzăul). Bâsca Mică se interpune între Munții Vrancei și Munții Penteleu.
- Spre nord, coboară culmea împădurită a Penteleului până la Crucea Fetei, în spatele căruia se observa vârful Conțului, vârful Bălescu (acoperit în bună parte cu pășune) și culmea Ciulianoș în nord-vest (neted și cu pășune).

Traseul se reia prin coborâre spre nord-est, pe creasta îngustă cu marcaje puse pe pietre. După circa 400-500 m poteca schimbă direcția spre nord ajungând treptat la limita pădurii, prin care coboară o diferență de nivel de 50—70 m pe o pantă accentuată (marcaje pe arbori). Se ajunge la o potecă ce vine din dreapta, de la obârșia pârâului Trei Izvoare, care se urmărește în continuare prin pădure. Drumul este relativ ușor, cu mici denivelări de teren și însoțit de câteva poienițe. La circa 100-150 m se poate face o abatere de la potecă și se poate coborî în dreapta la tinovul Lacul Roșu.

Revenind în punctul de la care s-a efectuat abaterea, traseul se continuă prin pădure circa 40-50 minute. La capătul a 2,5 km de traseu se trece printr-o porțiune de pădure uscată și doborâtă de vânt și se iese în șaua de la Crucea Fetei, în față se observă vârful Crucea Fetei (1577 m). Cărarea ocolește vârful prin vest, urcă pe culmea Corâiu, pe la est de vârf, până la stîna Bălescu (circa 20—30 minute). Se poate înnopta la stână.

Traseul se continuă pe o durată de încă 2—2½ ore pînă la Mușa. La început poteca urcă versantul împădurit din spatele stînii, trece prin câteva luminișuri și peste unele izvoare, apoi, treptat, se lasă în dreapta și urcă din nou într-o poiană de pe culmea Bălescu Mare, de unde iese spre nord-est și intră în pădure până la stîna din Bălescuțul. De aici traseul merge numai prin pădure, spre nord, mai întâi pe culme (30 minute), apoi se lasă în dreapta coborînd versantul abrupt al Bălescuțului până la Mușa.

Ultimele sute de metri se desfășoară printr-un sector defrișat. La Mușa se poate înnopta fie la cabana forestieră de lângă fosta gară, fie la cabana de la păstrăvărie. În a doua variantă se trece apa peste o podișcă aflată cu 500—600m aval de gară. Cabana se găsește la vărsarea pârâului Mușa în Bâsca Mică. De la Mușa se poate merge în Lăcăuți pe Bâsca Mică și Mănișca, iar de aici se poate realiza întoarcerea la Varlaam pe poteca ce însoțește

linia îngustă forestieră (până la Secuiu) și drumul forestier (aval de Secuiu) din lungul râului Bâsca Mică (circa 36 km).

Panouri de informare se pot amplasa, de asemenea, la stâne și la cabane.

Traseu 2 = Drumul Căprioarelor din Penteleu: Gura Cernatului (650 m) - valea Milea - Rezervația Viforâta - pâraul Cășeria - Culmea Caprei - Șaua Căprioarei (1410 m) – Șaua Miclăuș — Șapte Izvoare — Secuiu (cca 760 m).

Marcaj: triunghi albastru

Durata: 9-10 ore.

Obiective principale: habitatele 9110, 91V0, 9410, speciile de carnivore mari (urs, lup, râs), fluturele vărgat, croitorul alpin, clopoțelul.

Descriere:

Traseul urmărește aproape continuu șoseaua de pe valea Milea, pe circa 6,5 km. În general panta este redusă și nu implică dificultăți la urcuș. Se recomandă coborârea cu 600-700 m în aval de acest punct în dreptul confluenței pâraului Viforâta cu Milea. Pe această distanță se poate urmări capătul sudic al rezervației Viforâta cu arbori coloși. Cele mai frumoase exemplare de molid se află în dreptul cotului pe care-l descrie șoseaua după ce a trecut pe stânga râului. Pentru turiștii care parcurg drumul pe jos, amintim că după cca 700-750 m de la bifurcația spre fosta tabără școlară, șoseaua trece pe stânga râului, pe aproape 1,7 km, după care revine din nou pe dreapta, descriind din loc în loc coturi tăiate de marcaj, într-o mică poiană, încadrată de lespezi de gresie, se află un izvor cu apă limpede și rece unde se poate face un mic popas și se poate amplasa un panou de informare. În continuare, se trece pe stânga Milei și după aproape 30 minute se ajunge la poalele versantului vestic al Culmii Caprei, de unde se poate urca în câteva minute la o fostă cabană forestieră. Aici se poate amplasa un panou informativ. Aproape întreg versantul este despădurit și acoperit cu tufe de zmeură.

La vârful Piciorul Caprei, din acest punct, se ajunge folosind potecile rămase din timpul tăierii pădurii. Urcușul se face mai greu din cauza diferenței de nivel de peste 500 m și pantei mai accentuate (îndeosebi în jumătatea superioară). Se iese mai întâi la nord de acesta, în Șaua Caprei. Traseul marcat continuă spre nord, iar după 500-600 m părăsește șoseaua și urcă versantul din dreapta trecând prin câteva poienițe aflate într-o pădure de amestec (fag și molid). La început panta este mai mică pentru ca apoi treptat să se

accentueze. După ce se depasesc câteva blocuri mari de gresie poteca se îngustează urmărind creasta secundară printre molizi și brazi și iese pe culmea principală în Șaua Căprioarei aflată la nord de vârful Piciorul Caprei. Diferența de nivel câștigată este de 320m.

Din șa se pot observa foarte clar următoarele obiective ce pot fi marcate pe un panou de informare:

- În nord-est coboară văi ce formează mai jos pâraul Brebu.
- Spre sud, poteca de culme, nemarcată, trece prin Șaua Caprei, ocolește vârful Piciorului Caprei, iar de aici se ramifică: una coboară pe la cabana de vânătoare Piciorul Caprei-Lacul Negru-Brebu, alta pe Pârâul Stâniei, iar a treia pe pâraul Paltinu. Poteca de creastă se continuă și spre vârful Monteoru, dar, nefiind folosită, este mai greu de observat. De aceea este indicat pentru cei ce doresc să ajungă la Bâsca Mică pe alt traseu, decât cel marcat, una din cele trei variante.

Din Șaua Căprioarei, poteca marcată înaintează spre nord cu urcușuri și coborâșuri nu prea mari și ocolește două vârfuri împădurite aflate la 1500 m, separate de o înșeuare cu o poiană mică. Drumul din Șaua Căprioarei în șaua Miclăuș se face în circa 1-1¹/₂ oră. Suișul este continuu dar ușor, pădurea se rarește, iar în față se profilează culmea Miclăuș și bazinul de recepție al văii Brebu. După ieșirea din pădure, poteca, aici lată, se desfășoară printr-o frumoasă pășune subalpină până în șaua Miclăuș. Aici se poate amenaja un loc de popas. Orizontul este larg deschis, de aici putându-se urmări în special culmile din sudul și estul Penteleului, ce pot fi marcate pe un panou de informare:

- spre nord-vest este culmea prelungă a Viforâței, acoperită în partea superioară de pășune și ienuperi, iar spre bază de păduri de conifere;
- spre sud-vest, bazinul bine împădurit al Milei, în spatele căruia iese în evidență creasta Monteorului cu abruptul său nordic;
- în sud, un vârf ascuțit și acoperit cu molizi (Piciorul Caprei);
- în est, culmea Miclăuș cu mai multe vârfuri separate de înșeuări de 50-100 m. Mai interesant, prin aspect, este vârful Ciuta înaltă (1 439 m), cel mai estic și delimitat de abrupturi.

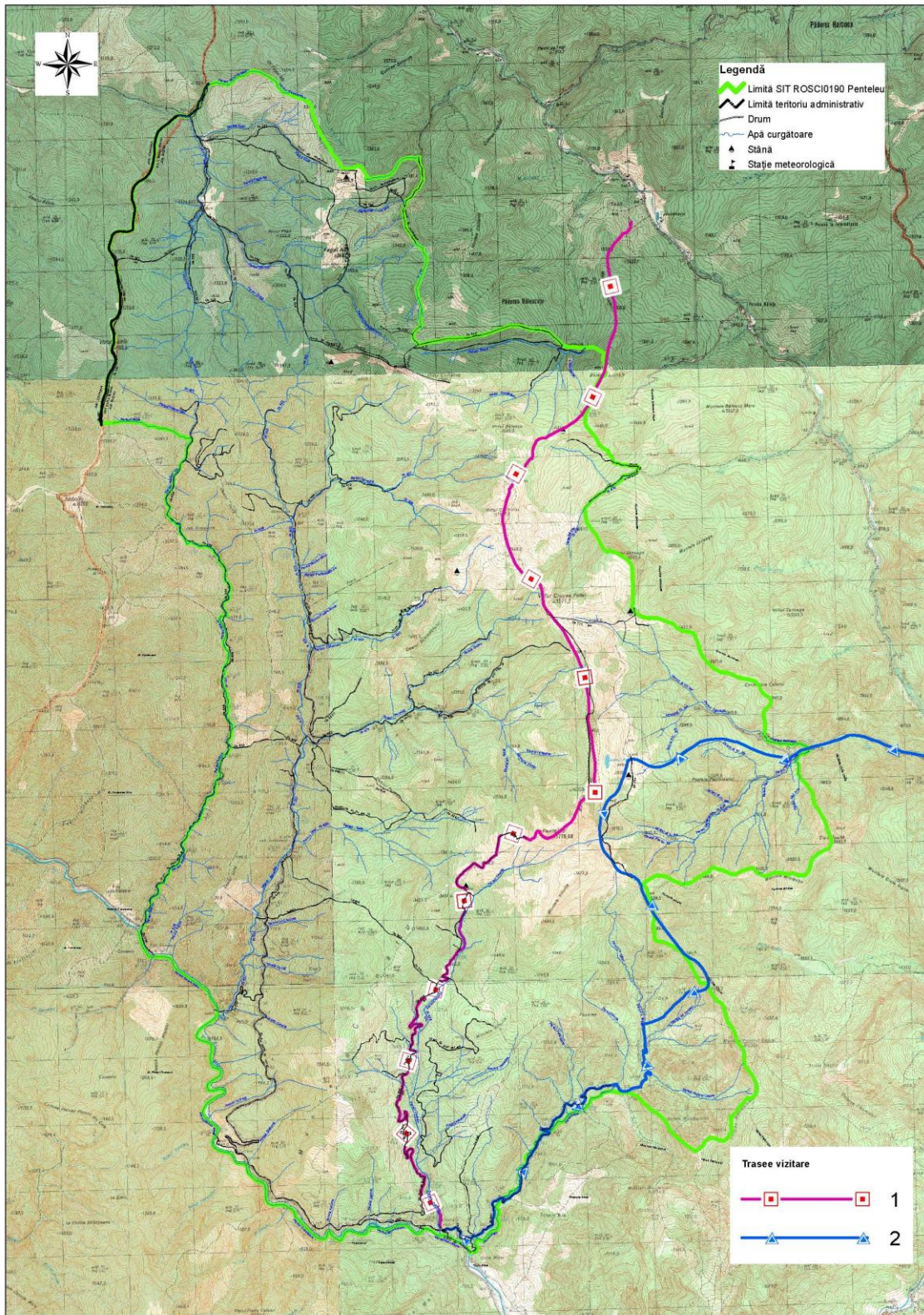
La obârșia Brebului apar întinse pășuni pe care vara pasc numeroase turme de oi. Ieșind din șaua Miclăuș, apar noi elemente de peisaj cum ar fi: spre stînga, cupola și abruptul plin de grohotiș al Penteleului continuat, spre nord, de culmea împădurită cu același nume; în față, pâraul Șapte Izvoare. Marcajul traversează valea, trecând pe lângă mai multe izvoare

bogate. Se recomandă amenajarea unui loc de campare și o abatere spre vârful Penteleu. Drumul durează circa 30-40 minute, dificultatea sa fiind legată de prezența maselor de grohotiș. Traseul se continuă pe lângă stâna Șapte Izvoare către est, spre zona Secuiu, această ultimă parte a traseului urmând drumul forestier Șapte Izvoare – Zănoaga.

De asemenea, în apropierea Lacului Roșu va fi instalat un observator.

Traseele identificate se desfășoară pe întreg teritoriul masivului Penteleu, depășind limitele sitului Penteleu. Pentru a contribui la caracterul educativ/informativ al traseelor și pentru practicarea unui turism responsabil, fără impact negativ asupra sitului, pe parcursul acestora trebuie amplasate locuri de popas, locuri de campare, observatoare pentru peisaj și faună, panouri de informare, precum și indicatoare de orientare.

Fig. 43. Harta traseelor tematice

II. Alegerea tehnicilor de comunicare

Interpretarea naturii printr-un traseu tematic este în esență un tip de comunicare. În funcție de gradul de implicare al vizitatorului și modalitatea de transmitere a mesajului, se pot distinge trei tehnici de comunicare interpretativă:

- a. Comunicarea descriptivă: cea mai folosită metodă în prezent (cel mai adesea prin intermediul panourilor informativ – descriptive), datorită în principal resurselor economice mai reduse necesare pentru elaborarea ei, precum și a costurilor și nevoilor de întreținere.

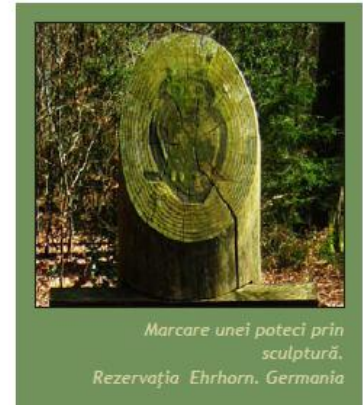
Acest tip de comunicare dă rezultate bune doar dacă suntem atenți la selecția informației pe care o vom pune pe panou. Pentru o bună receptare a mesajului de către vizitator, trebuie să plecăm de la ideea ca motivația principală a acestuia este relaxarea și nu învățarea. Latura educativă a unui traseu tematic se poate contura în mod informal și plăcut, fără ca vizitatorul să aibă impresia că este „la școală”, unde i se dictează un text. Ca opțiune complementară, în limita resurselor disponibile, comunicarea descriptivă prin panouri, poate fi susținută de un material printat pe care vizitatorul să-l aibă asupra lui. Nu este obligatoriu să fie „stufos”, de forma unei broșuri. Este suficient să fie o hartă a traseului și câteva informații suplimentare care nu se regăsesc pe panou. Adicional, aceste materiale pot cuprinde jocuri pentru copii, ghicitori, etc.

- b. Comunicarea interactivă: presupune un grad mai mare de implicare a vizitatorului. Acesta nu primește informația „de-a gata”, ci trebuie să caute indicii, să-și pună întrebări, să caute apoi răspunsurile. Acest lucru poate stimula nivelul său de interes, având în vedere că va crește gradul de curiozitate și dorința de descoperire.
- c. Comunicarea senzorială: nu se bazează exclusiv pe simțul văzului – care este, de regulă, cel mai solicitat simț în cazul celorlalte tipuri de comunicare – făcând apel la toate celelalte simțuri.

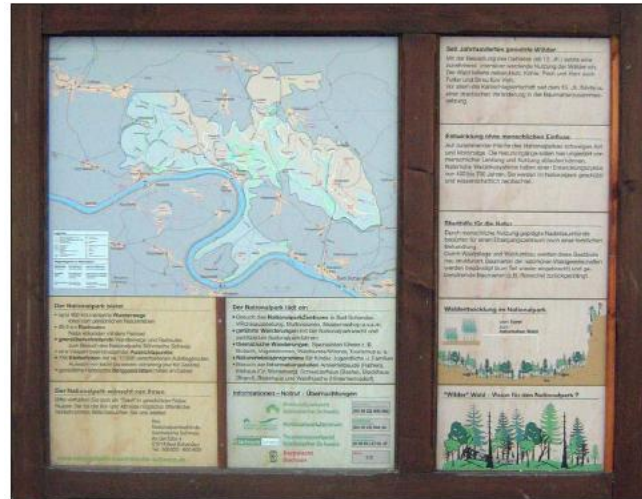
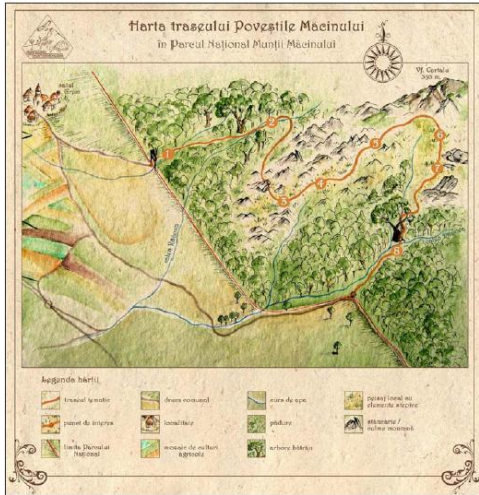
Prin combinarea celor trei tipuri de comunicare se poate ajunge la crearea unei experiențe complexe a vizitei. Aceasta va fi cu atât mai memorabilă cu cât vizitatorul va ști că, pe lângă informație, a avut parte de mici descoperiri realizate de el însuși, a experimentat cu mai multe simțuri, și-a simulat percepțiile prin imagini, sunete și texturi.

Tipuri de semnalizare/panouri de-a lungul traseelor tematice:

- *Panouri de localizare și direcționare:* se amplasează la începutul traseului și la intersecția cu alte trasee. Panourile de localizare trebuie să prezinte obligatoriu o hartă a traseului și amplasarea punctelor cheie de pe traseu, evidențiind locul în care se află vizitatorul. Cele de direcționare pot fi foarte simple, pot include sigla sitului, direcția, informații simple și picturi privind speciile sau habitatele din zonă:

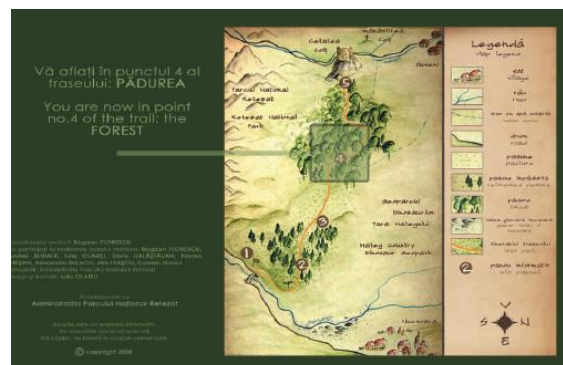

- *Panouri informative:* includ informații utile pentru vizitatori, cum ar fi harta traseului, obiectivele de conservare și locațiile acestora, locuri de campare, reguli ce trebuie respectate în timpul drumeției etc. Acestea pot fi realizate din diverse materiale locale, pot fi realizate artistic sau tehnic și se amplasează în locurile vizibile din intravilanul localităților prin care se face intrarea în sit. Exemple de stiluri de prezentare a informației:

- *Panouri interpretative:* de-a lungul traseelor tematice pot fi amplasate panouri interpretative ce cuprind informații privind speciile și habitatele naturale ce pot fi observate în zonă. De asemenea, aceste informații pot fi prezentate în mod tehnic-descriptiv, utilizând informații de interes și fotografii sau pot fi prezentate în mod artistic, prin desene, fotografii și o grafică mai deosebită. În ambele cazuri informația trebuie să fie succintă, de interes pentru public.

Exemple:

Exemple de forme ale unui panou informativ/interpretativ:

panou informativ de lemn
Tăurile de la Hoteni
Drumul Moștenirii Maramureșene

panou informativ
cu acoperiș de lemn.
Parcul Natural Munții Maramureșului

panou informativ
cu acoperiș de lemn similar
arhitecturii locale.
Platoul vulcanic Igniș-Gutâi

panou informativ de lemn
încadrat în peisaj, cu acoperiș
similar arhitecturii caselor din zonă.
Parcul Național Berchtesgaden.

foișor din lemn cu acoperiș
"verde" - mascat de vegetație
Parcul Național Hainich.
Germania

panou interpretativ mascat în
peisaj prin folosirea materialului
local de piatră.
Beaulieu Moor, UK

Tema IV: Măsuri pentru implementarea zonării turistice și a planului de management al vizitatorilor

IV. I. Plan de activități:

A. Informare, interpretare, marketing

Activitatea de marketing are următoarele obiective:

- educarea vizitatorilor/turiștilor pentru a fi responsabili față de mediu;
- crearea unei identități care să diferențieze Penteleul de alte zone;
- creșterea nr. de vizitatori, în special în afara sezonului turistic principal;
- creșterea sumelor de bani cheltuite de turiști în zonă și în localitățile din jur.

Metodele specifice pentru atingerea obiectivelor:

- stabilirea identității vizuale și a poziționării Penteleului printr-un pachet grafic unitar: logo, layout-urile pentru foile cu antet ale custodelui, plicuri, dosare, cărți de vizită, materialele de conștientizare, panouri de informare și conștientizare, etichete de promovare a produselor tradiționale locale, manual de identitate vizuală, etc.
- centru de vizitare „Penteleu”
- materiale informative despre valorile naturale și culturale ale zonei incluse în pachetele turistice: broșuri, pliante, albume, CDs, hărți, vederi etc.
- filme documentare de prezentare a zonei (tradiții, natură, istorie, comunități locale etc.) de durate diferite, cu teme variabile, dar cu același scop: educare și creșterea nr. de vizitatori; acestea vor fi difuzate la centrele de vizitare, promovate pe posturile TV locale și naționale, prezentate la diverse conferințe, târguri și expoziții;
- materiale promoționale personalizate: cusături populare, împletituri, obiecte de artizanat din lemn, sacoșe de pânză și insigne etc. cu sigla sitului sau care să reprezinte speciile conservate în sit;
- organizarea unor caravane de conștientizare și utilizarea serbărilor **„Pe urme de baladă”**, **„Înțarcatul mieilor”** și **Drăgaica** ca evenimente de conștientizare a valorilor patrimoniului natural și cultural al zonei: tradițiile ancestrale ale tuturor popoarelor relevă faptul că lucrurile sau întâmplările importante din viața unei comunități erau marcate printr-o sărbătoare, care apoi se repeta an de an, pentru a

nu uita și pentru a transmite astfel generațiilor viitoare mărturia evenimentului întâmplat. Este una din cele mai bune metode de creare și promovare a identității unei zone;

- pagină web de promovare (www.rezervație-penteleu.ro): vitală într-o eră în care comunicarea, schimbul de informații și idei se petrec mai mult în spațiul virtual decât în cel real;
- participare la târguri, conferințe, expoziții de profil;
- campanii media (radio și TV) de promovare;
- realizarea unei pagini de facebook și twitter;
- crearea unui cont de YouTube;
- tabere educaționale.

B. Îmbunătățirea infrastructurii turistice existente

Locurile de cazare adecvate reprezintă o parte esențială a infrastructurii turistice – oferă turiștilor posibilitatea de a se caza în zonă și aduc venituri necesare dezvoltării locale.

Cea mai mare problemă legată de cazare o constituie camparea haotică, la întâmplare și inexistența unor locuri de campare special și adecvat amenajate de-a lungul traseelor mai mari de o zi. În acest sens trebuie urmărite următoarele aspecte:

- Amenajare unor spații de campare adecvate și suficiente
- Prevenirea câmpărilor neautorizate și a generării necontrolate de deșeuri, prin stabilirea și impunerea Regulamentului sitului.

Pentru celelalte locuri de cazare, se propun următoarele:

- Interzicerea de noi construcții (pensiuni, case de vacanță, hoteluri, cabane) în extravilanul situat în interiorul sitului;
- Transformarea, extinderea și/sau modernizarea construcțiilor deja existente în scopul dezvoltării de spații de cazare pentru turiști, dar cu respectarea caracterului arhitectonic tradițional al acestora;
- Renovarea, extinderea și/sau modernizarea construcțiilor deja existente sau construcția unora noi în intravilanul satelor să se facă respectând specificul arhitectural al zonei

Transportul: reabilitarea infrastructurii de transport existente în comuna Gura Teghii și a drumurilor județene și naționale ce conduc spre această zonă, dezvoltarea unor linii speciale de transport spre Gura Teghii. Amenajarea unor locuri de parcare la intrarea în sit, pentru a interzice accesul autoturismelor în interior, accesul populației locale și a proprietarilor de terenuri nefiind însă interzis. Se impun, de asemenea, restricții pentru motocicletele și ATV-uri. În cazul în care se optează pentru stabilirea unor trasee pentru aceștia, ele trebuie localizate obligatoriu în afara sitului.

Marcaje și însemne turistice: panouri care să semnaleze existența sitului la intrările în Gura Teghii, adoptarea normelor de semnalizare turistică utilizate la nivel european.

Trasee tematice: Custodele, împreună cu autoritățile locale și cu proprietarii de terenuri din sit vor stabili și vor amenaja cele două trasee tematice prezentate. De asemenea, se va evalua oportunitatea stabilirii și altor trasee, în special în partea vestică a sitului.

C. Dezvoltarea parteneriatelor solide între custode și operatorii de turism, agențiile de turism, localnicii care au sau vor să își dezvolte afaceri legate de acest domeniu: pensiuni, case de oaspeți, restaurante/hanuri tradiționale, centre de închirieri/reparații biciclete, producători de meșteșuguri sau produse alimentare ecologice tradiționale etc.

IV.II. Necesarul de infrastructură în cele două zone stabilite

❖ Zona I – Zona centrală

Obiective de dezvoltare

1. Întreținerea standardelor de calitate și siguranță a traseelor;
2. Reconstrucția traseului mocăniței și reutilizarea acestuia pentru transportul vizitatorilor în sit cu mocănița;
3. Aprecierea, de către toți turiștii, a valorii patrimoniului natural;
4. Folosirea celor mai bune practici de mediu și de turism durabil de către toate agențiile de turism și furnizorii de servicii care utilizează resursele zonei;
5. Gestionarea potențialelor conflicte dintre diferitele tipuri de utilizatori ai resurselor;
6. Menținerea unui flux echilibrat al vizitatorilor.

Experiențe turistice

Turiștii au acces la activități independente, de o înaltă calitate, într-un mediu montan spectaculos unde se pot bucura de peisaje și de prezența speciilor sălbatice și li se oferă posibilitatea de a se opri în spații de campare sau în diverse locuri de popas/belvedere.

Tipuri de activități și de infrastructură care să fie dezvoltate:

- trasee bine marcate (indicatoare, prezentare turistică);
- asistență din partea agenților de teren și a jandarmilor;
- realizarea facilităților de de campare;
- excursii organizate cu ghid;
- programe pentru observarea animalelor sălbatice;
- tururi pentru observarea plantelor și a habitatelor naturale;
- identificarea urmelor animalelor pe zăpadă;
- vizite la stâne.

Majoritatea activităților vor fi organizate sau experimentate pe cont propriu. Aceasta este, în momentul de față, cea mai populară formă de turism. Deși acum aduce puțin venit comunităților locale, această formă de turism se poate dezvolta odată cu îmbunătățirea infrastructurii și cu intensificarea activităților de promovare.

Furnizorii locali pot de asemenea să își sporească veniturile dacă sunt pregătiți să ofere pachete turistice cu ghizi pe mai multe zile.

Segmente de piață:

- ecoturști;
- turiști atrași de natură și/sau aventură atât din țară, dar mai ales din afara ei;
- turiști științifici/pentru cercetare;
- turiști în căutare de experiențe educaționale;
- grupuri de studiu regionale;

❖ **Zona II: Zona comunităților locale (limitrofă)**

Obiective de dezvoltare

1. crearea de noi locuri de muncă și salarii corespunzătoare pentru localnici, prin dezvoltarea de activități turistice care să valorifice resursele naturale, culturale și de imagine ale Penteleului;
2. stimularea dezvoltării micilor afaceri de turism la nivel local (de exemplu case de oaspeți, magazine de meșteșuguri, închirieri de biciclete, restaurante etc.) și servicii pentru turiști (ghizi, trainerii, etc.);
3. extinderea perioadei de ședere în zonă la o medie de cel puțin 3 zile/vizită;
4. extinderea tipurilor și numărului serviciilor și activităților turistice pentru a atrage un număr mai mare de turiști fără a avea un impact negativ asupra zonei;
5. includerea Centrului de Vizitare în actualul itinerar regional al turiștilor și dezvoltarea lui ca punct de atracție pentru activitățile turistice din regiune.

Experițe turistice

Această zonă oferă o serie de oportunități pentru activități de recreere în aer liber, printre care se numără cultura locală, produsele tradiționale și peisajele dintr-o zonă rurală atractivă. Vizitatorii pot avea parte de natură și cultură de calitate. Deși majoritatea vizitatorilor vor veni în timpul verii, există și oportunități pentru activitățile din celelalte anotimpuri.

Tipuri de activități și de infrastructură care să fie dezvoltate:

- drumuri și cărări special destinate ciclismului și echitației;
- vizite la Centrul de Vizitare;
- tururi axate pe patrimoniul cultural din întreaga zonă;
- evenimente speciale: târguri unde se poate prezenta produsele, arta și meșteșugurile locale;
- centre de închiriere de biciclete, șarete, căruțe etc;
- drumeții de o zi.

Activitățile sunt în mare parte dezvoltate ca programe independente pe care turiștii individuali, familiile sau grupurile le pot parcurge singuri pe baza informațiilor, datelor de contact și hărților furnizate. Din această zonă se pot organiza de asemenea și tururi speciale cu ghizi, drumeții pe munte, observarea animalelor sălbatice, excursii de fotografie și de prezentare și descoperire a naturii.

Segmente de piață:

- familiile (mai ales cele din România);
- turiștii independenți;
- grupurile organizate (ecologiștii, pasionații de păsări, iubitorii de drumeții, etc.);
- tour-operatorii de pe piața națională și internațională (pachete de mai multe zile cu activități multiple).

Tema V: Integrarea în elementele strategice de dezvoltare a turismului durabil în zona ariei protejate (Strategia de Dezvoltare Durabilă a Turismului - SDDT)

Strategia de Vizitare a ROSCI 0190 Penteleu se încadrează și este în concordanță cu obiectivele propuse în următoarele strategii și planuri județene și naționale:

- *Strategia de Dezvoltare și Promovare a Turismului și a Agroturismului în județul Buzău 2010 – 2015, elaborată și aprobată de către Consiliul Județean Buzău în 2008;*
- *Plan Local de Acțiune pentru Mediu Buzău, elaborat de către APM Buzău în colaborare cu Prefectura județului Buzău;*
- *Strategia Națională pentru Dezvoltare Durabilă a României 2013-2020-2030, elaborată și aprobată de către Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile în 2008;*
- *Strategia de Dezvoltare Durabilă a Turismului*

Aspectele privind formele de turism din interiorul și vecinătatea ariei protejate, rolul CJ Buzău în calitate de custode al sitului, parteneriatele cu principalii actori în turism și administrațiile locale, crearea de oportunități pentru operatorii locali în turism, acțiunile pentru un management “verde” al afacerilor locale și marketingul zonei cu ajutorul imaginii ariei protejate au fost analizate și detaliate în capitolele anterioare ale prezentului document.

**Principalele activitățile și fondurile disponibile
pentru implementarea Strategiei de vizitare**

Activități	Principalele fonduri disponibile
Stabilirea identității vizuale și a poziționării Penteleului printr-un pachet grafic unitar: logo, layout-urile pentru foile cu antet ale custodelui, plicuri, dosare, cărți de vizită, materialele de conștientizare, panourile de informare și conștientizare, etichetele de promovare a produselor tradiționale locale, manual de identitate vizuală, etc.	POS Mediu, FM, LIFE+, POR, SEE, fondurile norvegiene
Materiale informative despre valorile naturale și culturale ale zonei incluse în pachetele turistice: broșuri, pliante, albume, CDs, hărți, vederi etc.	POS Mediu, FM, LIFE+, POR, SEE, fondurile norvegiene
Filme documentare de prezentare a zonei (tradiții, natură, istorie, comunități locale etc.) de durate diferite, cu teme variabile, dar cu același scop: educare și creșterea nr. de vizitatori; acestea vor fi difuzate la centrele de vizitare, promovate pe posturile TV locale și naționale, prezentate la diverse conferințe, târguri și expoziții	POS Mediu, FM, LIFE+, POR, fondurile norvegiene
Materiale promoționale personalizate: cusături populare, împletituri, obiecte de artizanat din lemn, sacoșe de pânză și insigne etc. cu sigla sitului sau care să reprezinte speciile conservate în sit	POS Mediu, FM, LIFE+, SEE, fondurile norvegiene
Organizarea unor caravane de conștientizare și utilizarea serbărilor „Pe urme de baladă”, „Înțărcațul mieilor” și Drăgaica ca evenimente de conștientizare a valorilor patrimoniului natural și cultural al zonei	POS Mediu, FM, LIFE+, SEE, fondurile norvegiene
Participare la târguri, conferințe, expoziții de profil	POS Mediu, FM, POR, FEADR, fondurile norvegiene
Campanii media (radio și TV) de promovare	POS Mediu, FM, LIFE+, SEE, fondurile norvegiene
Realizarea centrului de vizitare „Penteleu”	POS Mediu, FM, POR, fondurile norvegiene
Realizarea unor puncte de informare la intrarea și ieșirea de pe traseele tematice	FM, LIFE+, POR, fondurile norvegiene
Amenajarea traseelor tematice	POS Mediu, FM, LIFE+, POR, SEE, fondurile norvegiene
Realizarea unor produse locale tipice zonei și omologarea lor	LIFE+, FEADR, SEE, fondurile norvegiene
Înființarea asociațiilor de crescători de animale pe diferite grupe de animale	Fonduri proprii
Amenajarea punctelor de colectare a laptelui	FEADR, fondurile norvegiene
Realizarea unor unități de procesare a laptelui și a produselor locale: fructe, legume, miere	FEADR, fondurile norvegiene

Amenajarea unor bucătării de procesare resurse naturale (fructe, ciuperci etc.) autorizate	FEADR, fondurile norvegiene
Dezvoltarea infrastructurii utilitare (transport, alimentare cu apă, canalizare) în comuna Gura Teghii	FEADR, POS Mediu, POR
Transformarea, extinderea și/sau modernizarea construcțiilor deja existente în scopul dezvoltării de spații de cazare pentru turiști, dar cu respectarea caracterului arhitectonic tradițional al acestora – case de oaspeți și pensiuni	FEADR, fondurile norvegiene
Drumuri și cărări special destinate ciclismului și echitației	FM, LIFE+, POR, FEADR, SEE, fondurile norvegiene
Centre de închiriere biciclete	FEADR, fonduri norvegiene
Centre de închiriere cai și vehicule cu tracțiune animală	FEADR, fonduri norvegiene
Dezvoltarea industriei artisanale și a construcției de vehicule cu tracțiune animală	FEADR, fonduri norvegiene
Reconstrucția traseului mocăniței și reutilizarea acestuia pentru transportul vizitatorilor în sit cu mocănița	POR, FEADR, fonduri norvegiene
Dezvoltarea unor tabere educaționale	SEE, fondurile norvegiene, POS DRU
Formare de ghizi, personal specializat în oferirea de servicii turistice, formare de antreprenori locali	POS DRU

Capitolul 5. Monitorizare și revizuire

Planul de monitorizare trebuie să cuprindă măsurarea impactului produs de măsurile din cadrul Planului de management cu specificitatea dată de managementul vizitatorilor. În acest mod se va putea analiza dacă măsurile de management, cu accent pe managementul vizitatorilor își ating efectele dorite.

Un alt plan de monitorizare necesar bunei desfășurări a activităților de management al vizitatorilor este **planul de patrulare**. Acest plan trebuie întocmit având în vedere două elemente specifice:

- a. trebuie să acopere cele 7 zile ale săptămânii (incluzând perioadele de sfârșit de săptămână) și cele 12 luni ale anului;
- b. trebuie să acopere întreaga zonă a sitului, dar cu predilecție zonele cu vizitatori mai numeroși și/sau cu potențial de infrafracțiune mai mare;

Strategia va fi revizuită o dată la 5 ani.